

fuzinar

Leto XXIII

Ravne na Koroškem, 13. junija 1986

Št. 6

SVEŽI VETER

Letošnjo pomlad je v deželi zavel svež veter. Razgibanost so prinesle volitve in kongresi. Delegati kažejo novo voljo do dela, in to do bolj učinkovitega dela, kakor smo ga poznali doslej. Nenadoma ne pristajajo več na glasovalno telovadbo, ne zadovoljujejo se s šablonskimi odgovori na svoja vprašanja, še manj s tem, da jih dočakajo pozno.

Ce res še nimajo vsi krivci za velike in majhne napake svojih imen in priimkov, pa jih končno imajo naše slabosti in na te ne pristajamo več. Kakor da nam je za zmeraj dovolj počasnosti reševanja hitreje rešljivih težav; kakor da nam je dovolj bese-dovalcev, ki povedo malo oprijemljivega, še manj pametnega, takega, da uzremo od načrta do uresničitve vso pot jasno pred seboj z vsem oprijemljivim dobrim, ki naj ga novo prinese. Ne-

nadoma ni več čakanja na neke salomonske rešitve iz kdove kakšnih meglenih višav, ampak moramo biti kar sami svoji Salomoni. Ne pristajamo več na togosti raznih formalizmov, ko je bil pogosto papir več vreden kot človek.

Spomnili smo se, da so razen boga in bogov tudi božji mlini misticizem in da ima samoupravljanje več prestav, ne samo prvo. Vse to je obilo videti iz časnikov in televizije in velja za vso našo deželo, velja pa tudi za ravnensko železarno.

Poročila o inovacijah iz meseca v mesec kažejo, da hočemo in znamo izboljševati naše delo. Udeleženci seminarjev za vodenje krožkov kvalitete pohvalijo privlačnost novih oblik. Ko jih bodo razširili po tozdi, bomo bogatejši za nova plodna delovna pri-jateljstva. Da znamo ceniti in priznati tudi tuje delo, se vidi po tem, ker vse bolj znamo javno izrekati priznanja in pohvale sku-pinam, ki to zaslužijo. Kako pa dobra beseda pogreje, ve vsak, ki je je bil kdaj deležen.

Na mnogih koncih železarne obnavljamo staro in dograjuje-mo novo. Nič manj pa ni zastavljenih tudi novih projektov na področju organizacije dela, pri dograjevanju družbenega stan-darda, za varnejše in človečnejše delo. Vsem je skupno hotenje po novem in boljšem.

Zato smemo reči da sveži veter veje od drugod k nam, veje pa tudi med nami in od nas navzven. Samo takšno gibanje pa tudi zagotavlja napredek.

Iz dela sindikata

PO KONGRESU ŽIVAHNA SEMINARSKA DEJAVNOST

V prepričanju, da so seminarji in posveti ustrezna oblika izo-brazevanja v pokongresnem ob-dobju, sta bila aprila in maja za sindikalne funkcionarje železar-ne organizirana dva seminarja oz. posveta.

26. aprila je konferenca OO ZS Železarne Ravne na Rinskem vrelcu pripravila seminar na temi Delitev po delu in rezultatih dela ter Vloga, naloge sindikata in uresničevanje kongresnih usmeritev, 16. maja pa Občinski svet ZSS v Hotelu Merx na Če-čovju posvet o nalogah ZSS po 11. kongresu in o nalogah ZSS na področju SLO in družbene samozaščite. Na tem posvetu so v počastitev občinskega praznika podelili tudi srebrne znake Zve-

ze sindikatov Slovenije za obči-no Ravne v letu 1986. Prejeli so jih: **Bernard Zver, Franc Krau-zer in Branko Kaker** iz Železar-ne Ravne, **Jakob Pernat, Ivan Pavše in Ivan Repanšek** iz Rud-nika Mežica, **Milan Fijavž, Mej-na milica Holmec, Breda Kraut-berger, COŠ Koroški jeklarji, Marija Zorman, Komunalno pod-jetje Prevalje, Metka Vodovnik, Koroško zdravstvo, in Rezika Petek, Ljudski magazin Prevalje.**

Srebrni znak ZSS so prejele tudi tri osnovne organizacije: **TOZD ETS ŽELEZARNE RAV-NE, TOZD BLAGOVNI PRO-MET RUDNIKA MEZICA in TOZD PRODAJA, MERX RAV-NE.**

SAMO DOBRO PRIPRAVLJENI SEMINARJI SO UČINKOVITI

Seminar na Rinskem vrelcu je bil namenjen predsednikom vseh osnovnih organizacij v že-lezarni, članom izvršnega odbora

konference ter komisijam pri konferenci sindikata — okrog 80 ljudem. Toda, kot je povedal (Nadaljevanje na 2. str.)

Mlada moč

(Nadaljevanje s 1. str.)

Vilijem Frajzman, predsednik IO OO tozda PII in član IO konference, je bila udeležba na njem zelo slaba. Prišlo je samo nekaj čez 30 funkcionarjev. »Po mojem je za uspešen seminar pomembnih več stvari. Seminar na Rimskem vrelcu je bil na prosto soboto, in je morda prav v tem iskati vzrok za slabo udeležbo. Imel je tudi dokaj natrpan program, kar ni najboljšo, saj težko več ur skupaj intenzivno sodeluješ. O temah bi rekel, da sta bili, vsaj po mojem mnenju, premalo konkretni, in ti seznaniš z njima za konkretno delo v osnovni organizaciji ne pomaga veliko. Menim, da je bil prvi del teme Delitev po delu in rezultatih dela o zgodovini sistema delitve OD v Železarni Ravne, ki ga je podal Filip Rožanc, dobro obdelan. Bil je zanimiv, sploh za mlajše, in bi podprl predlog, da se to gradivo dokumentira. Dejstva iz njega so namreč zelo uporabna tudi za danes. Dobro na seminarju je tudi bilo, da smo se seznanili s težnjami pri oblikovanju sistema OD v mežiškem rudniku, saj so primerjave zanimive. Dokaj zanimivo je bilo tudi pre-

S seminarja na Rimskem vrelcu

slabše kot prvega. Tema je sicer zanimiva, vendar menim, da ni bila podana, kot bi bila morala biti. Pričakoval sem namreč konkretne smernice za delo v osnovni organizaciji po 11. kongresu ZSS, vendar predavanje Josipa Košute, novega predsednika Medobčinskega sveta ZSS za Koroško, ni imelo tesnejše po-

LJUDI ZANIMAJO KONKRETNE TEME

Posvet Občinskega sindikalnega sveta o nalogah ZSS po 11. kongresu pa je bil namenjen predsednikom osnovnih organizacij in predsednikom konferenc OO v občini ter članom občinskega sveta ZSS. Uvodničarji na njem so bili: **Albert Vodovnik**, predsednik RO sindikata delavcev kovinske in elektroindustrije Slovenije, **Samo Stupica**, član predsedstva RS ZSS, ki je govoril o nalogah ZSS na področju SLO in družbene samozasčite, in **Milojko Milinkovič**, predsednik OS ZSS Ravne, ki je navzoče informiral o razmerah v občini. **Alenka Ramšak** iz Delovne skupnosti PFS, ki se je posveta udeležila kot namestnica predsednika osnovne organizacije, sicer pa kulturna animatorica v osnovni organizaciji PFS, je povedala, da posvet ni izpolnil njenih pričakovanj. »Po mojem mnenju so takšna predavanja premalo

konkretna, in zato izguba časa. Je isto, kot bi vzel v roke časopis. Da tema predavanja ni najbolj navdušila, se je videlo tudi po tem, da so navzoči v razpravi največ spraševali o konkretnih zadevah, kot so ceste, itd. Na tej osnovi so občinski sindikalni funkcionarji obljubili pogovor o konkretnih temah.«

Omenjena seminarja za usposabljanje sindikalnih funkcionarjev v pokongresnem obdobju tako dasta vedeti, da ljudje niso proti njim, vendar menijo, da morajo biti na dobre, zanimive, življenjske teme in dobro organizirani. Drugače so sami sebi namen, kar je trikrat slabo: za odnos delavcev do njih, čas je izgubljen in tudi k izboljšanju dela v praksi ne prispevajo. To slednje pa je bil, vsaj pri teh seminarjih, bistveni namen.

H. M.

KOLOMAN VREČIČ JE PREJEL NAGRADO OBČINE RAVNE ZA LETO 1986

Koloman Vrečič

Kakršne so vojna in povojna leta zgnetla mlade ljudi, takšni so ostali do danes. Vrečič se je v mladosti zapisal metalurgiji, počitnice pa je preživel na delovnih akcijah, kot so bile Brčko-Banovići in Šamac-Sarajevo. Leta 1948 je postal član ZKS, leta 1952 je začel delati v železarni kot tehnik v pripravi dela kladivarne. Z delom in študijem je postal inženir in ravnatelj tozda Kovačnica, zraven pa je vsa leta opravljal vrsto funkcij v samoupravnih organih železarne in sozda ter v občini in republiki. Pod njegovim vodstvom je Kovačnica zrasla v sodoben obrat, znan po dobrem delu, tovariških medsebojnih odnosih in po posluhu za inovacije. — Za nagrado iskreno čestitamo!

davanje člana predsedstva RS ZSS **Braneta Mišiča** o aktualnih družbenih usmeritvah na področju delitve po delu in rezultatih dela, čeprav je bilo zelo splošno. Za prvi del kot celoto bi rekel, da je predavateljem uspelo v dokajšnji meri predstaviti tako zgodovino kot sedanjost sistemov delitve sredstev OD, prav tako tudi smer, v katero gredo prizadevanja. Toda žal, kot sem že rekel, premalo konkretno, in je vprašanje, koliko so slušatelji od predstavljenih teme odnesli. Koliko bo za njih uporabna, pa je odvisno tudi od tega, koliko so jo premislili in jo v sebi utrdili.

Drugi del seminarja na Rimskem vrelcu o vlogi in nalogah sindikata ter uresničevanju kongresnih usmeritev ocenjujem

vezave z naslovom. Opravičilo iščem v tem, da je predsednik nov in ni mogel govoriti iz izkušenj, kot bi bilo zaželeno.

Menim, da so seminarji primerna oblika za usposabljanje sindikalnih funkcionarjev po 11. kongresu, vendar morajo biti dobro organizirani. Na tem sem zelo pogrešal tudi gradivo, brez katerega razlagi težko slediš. Po mojem mnenju bi moral vsak udeleženec dobiti gradivo prej, da bi ga lahko preštudiral. Le tako bi lahko na seminarju tvorno sodeloval in od njega največ odnesel za konkretno delo. Prav usmeritev za konkretno delo pa nam v osnovnih organizacijah najbolj manjka. »

ZLATI ZNAK ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE OSNOVNI ORGANIZACIJI ZSS TOZDA INDUSTRIJSKI NOŽI

29. 4. 1986 je prejela osnovna organizacija ZSS tozda Industrijski noži zlati znak Zveze sindikatov Slovenije za l. 1986. Utemeljitev je bila naslednja:

Osnovna organizacija TOZD Industrijski noži je v Železarni Ravne in v občini že vsa leta med najbolj aktivnimi. Odlikuje jo kolektivno delo izvršnega odbora in obravnavanje vseh pomembnejših vprašanj v samoupravnih delovnih skupinah. Tako se v osnovni organizaciji oblikujejo stališča o pomembnejših vprašanjih, ki jih obravnavajo organi samoupravljanja, osnovna organizacija pa je tudi pobudnik za obravnavo problemov tako v tozdu kot delovni organizaciji, v družbenopolitičnih organizacijah in organih samoupravljanja. Pri svojem delu je dosledna, saj sproti preverja uresničevanje svojih stališč v praksi in uresničevanje sklepov samoupravnih organov ter tako pravočasno opozarja na morebitne nepravilnosti in zahteva njihovo odpravo.

Osnovna organizacija je največ pozornosti namenila življenjski ravni zaposlenih ter njihovi socialni varnosti, dograjevanju samoupravnih splošnih aktov, delovanju delegatskega sistema, obravnavi rezultatov gospodarjenja in zaključnih računov, izdelavi ukrepov za boljše poslovanje, evidentiranju delegatov za samoupravne organe in samoupravne interesne skupnosti, izdelavi ocene delovanja direktorja in drugih vodstvenih delavcev, doslednemu uresničevanju sprejetih sklepov in problemom v proizvodnji.

Skrbela je tudi za enakopravno in odgovorno vključevanje zaposlenih v samoupravno in politično življenje tozda, delovne organizacije in zunaj nje ter tudi na drugih področjih. S prostovoljnim delom so zbrali sredstva za razvedrilno dejavnost v tozdu, s srečanji z delavci nekaterih ozdov po Jugoslaviji pa razvijajo načelo bratstva in enotnosti.

Člani osnovne organizacije ZS so pri svojem delu vedno kritični, tako do sebe kot do drugih, nenehno iščejo nove, boljše rešitve, in dosledno uveljavljajo tako posamezno kot skupno odgovornost.

Čestitamo!

Naše delo v aprilu

Plan skupne proizvodnje je bil aprila presežen za 1,9 odst., v kumulativni 0,6 odst. Količinsko odpremo smo dosegli 96,9 odst., v kumulativni je prekoracilev 5,2 odst. Fakturirano realizacijo smo presegli za 2,0 odst., v kumulativni zaostajamo za 8,7 odst. Dolarški izvoz smo dosegli 62,2 odst., v kumulativni 63,4 odst., dinarskega pa 50,0 odst., v kumulativni 49,2 odst. Na domačem trgu smo vrednostni plan presegli za 16,6 odst., v kumulativni 3,2 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

Jeklarna je presegla predvideno 1/12 plana skupne proizvodnje za 4,1 odst., v kumulativni 2,4 odst. Operativnega plana ni dosegla, zaostanek 1,3 odst. Do zastojev je prišlo na 25 t el. obločni peči zaradi okvare nosilnega stebra, okvarjen je bil blooming, nekaj zastojev pa je bilo tudi zaradi nerednega odvzema jekla v Jeklolivarni. Založenost z materiali je bila zadovoljiva, večkrat je sicer vprašljiva granulacija. Sorazmerno velika pa je bila poraba elektrod, predvsem Ø 400, verjetno je za to kriva slaba kvaliteta. Jeklarno pesti tudi visoka fluktuacija. Veliko je tudi delavcev, ki jim zdravstveno stanje ne dovoljuje dela v težkih pogojih.

Jeklolivarna je dosegla plan skupne proizvodnje 98,4 odst., v kumulativni 84,9 odst. Visoko je bil presežen plan izvoza. Boljši rezultati so bili doseženi predvsem z večjo proizvodnjo na formarskem avtomatu in v ostalih oddelkih. Zaskrbljujoče je, da se na formarskem avtomatu pojavljajo večje okvare, ki so vedno enake, kar povzroča daljše zastoje in resno ogroža doseganje plana proizvodnje. Enako problematično je precejšnje pomanjkanje tekočega jekla, saj so že ob sedanjih proizvodnji izčrpane vse razpoložljive kapacitete. Zato postaja pomanjkanje tekočega jekla glavna ovira za nadaljnje povečanje proizvodnje.

Tudi v aprilu je bila proizvodnja v Valjarni visoka, saj je bil predvideni plan presežen za 3,9 odst., v kumulativni 3,2 odst. Na težki progi je bilo največ zastojev zaradi ogrevanja hladnih ingotov iz zaloge. Zaradi specifičnega programa na srednji progi lahka progla ni veliko obratovala. Zelo je ugoden visok delež valjanih visoko legiranih jekel na srednji in lahki progi (prek 26 odst.) Neugodno pa je, da naraščajo zastoji zaradi mehanskih okvar. Resne težave povzročajo tudi neakovostni žagani listi pri razrezu metarjala na srednji progi.

V Kovačnici so presegli plan skupne proizvodnje za 1,2 % odst., v kumulativni 2,7 odst. Medfazne zaloge v adjustaži in žarilnici pa so se pri tem le malenkost znižale. Težave so pri proizvodnji utopnih odkovkov, saj za to proizvodnjo ni dovolj naročil. Izdeček je nekoliko višji kot prejšnji mesec, vendar še precej pod lanskim poprečjem.

Kljub dokaj visoki proizvodnji lučnega jekla (117,4 % odst.) in vlečene žice (104,4 odst.) je Jeklovlek

dosegel plan skupne proizvodnje le 77,3 odst., v kumulativni 66,3 odst. Proizvodnja vlečenega in brušenega jekla je zaostala predvsem zaradi pomanjkanja vložka, pri brušenem jeklu pa je prišlo še do okvare strojev.

Od mehansko predelovalnih tozdov so predvideni plan skupne proizvodnje presegli Orodjarna 40,7 odst., Pnevmatični stroji 11,8 odst. in TRO 14,8 odst.

Za planom so zaostali TSD 5,4 odst., Stroji in deli 19,5 odst., Ind. noži 21,4 odst., Vzmetarna 8,3 odst., Kovinarstvo 14,5 odst., Armature 28,3 odst., Bratstvo 33,8 odst. (z razrezom materiala je bil plan visoko presežen) in Monter 30,3 odst. Težave zaradi nedoseganja plana po tozdih so različne. Pogosto primanjkuje vložka ali je bil le-ta nepravčasno dostavljen, ponekod pa primanjkuje tudi naročil.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Količinska prodaja na domačem trgu je bila aprila dosežena 107,5 odst., v kumulativni 117,0 odst., vrednostni plan pa 116,6 odst., v kumulativni 103,2 odst. Za količinskim planom prodaje so zaostali tozdi Jeklolivarna 15,0 odst., Vzmetarna 9,4 odst., Kovinarstvo 11,6 odst. in Monter 28,1 odst. Plan pa je bil presežen v Valjarni 12,7 odst., Kovačnici 7,2 odst., Jeklovleku 3,5 odst., TSD 14,8 odst., Orodjarni 36,7 odst., Strojih in delih 3,5 odst., Industrijskih nožih 13,6 odst., Pnevmatičnih strojih 15,9 odst., TRO 177,3 odst., Armaturah 140,8 odst. V Bratstvu je bil sicer visoko presežen, vendar v proizvodnji pil le 76,5 odst. Vrednostni plan pa

je bil dosežen v vseh tozdih, razen v Jeklolivarni 85,5 odst., TSD 85,3 odst., Kovinarstvu 93,0 odst. in Armaturah 74,7 odst.

NABAVA

Zaradi pomanjkanja debele pločevine pri naših kooperantih nam ti v aprilu niso mogli dobaviti svojih proizvodov za naše potrebe. Prav tako je primanjkovalo elektro motorjev.

Dotok starega železa je bil zelo umirjen. Jeklene odpadke sprejemamo samo od dobaviteljev, ki niso realizirali mesečne dinamike po pogodbi, s tem pa tudi zmanjšujemo zaloge na obeh skladiščih. Dotok ferolegur se je ustalil, težave so bile le z dobavo FeCr. Dobave ognjevarnih materialov in drugih drobnih materialov so teklo normalno.

UVOZ

Problem plačevanja pri direktnih uvoznih poslih se je v aprilu še zaostiril. Splošna neplačilna sposobnost

jugoslovanskih kupcev na zunanjih trgih je povzročila, da nam zunanji partnerji ne odpremo več blaga brez izvršenih predplačil ali pred otvortvijo akreditivov.

Kljub številnim urgencam nam banka v aprilu še vedno ni odprla akreditiva za uvoz opreme po IFC kreditu. Uvoz glavnih reprodukcijskih materialov — A materialov je bil pokrit po kooperacijskih pogodbah. Zaradi izpada proizvodnje v TEF Šibenik smo izjemoma morali v tem mesecu uvoziti tudi FeMn affine.

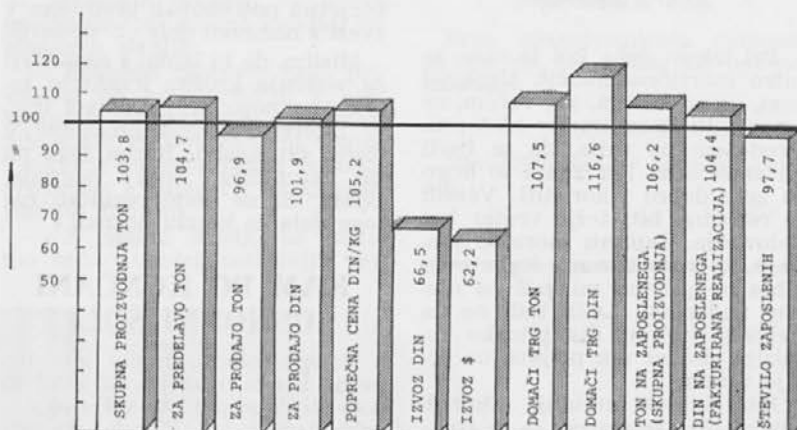
IZVOZ

Operativni plan izvoza na konvertibilno tržišče v aprilu smo presegli za 9,0 odst. Za 1/12 letnega plana, kjer je bil prvotno predviden visok izvoz za TSD, pa smo dosegli 76,7 odst.

Po operativnem planu so vsi tozdi izvozniki svoje obveznosti, razen tozda Jeklovlek, v celoti izpolnili. Kljub intenzivnosti izvoza je še vedno velik problem prekoračevanje dobavnih rokov, kar nam povzroča velike težave pri kupcih.

Veliko problemov imamo tudi pri zaključevanju novih naročil zaradi naših cen, ki so mnogo višje, kot jih nudi konkurenca.

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V APRILU

TOZD	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA ton		ODPREMA ton		FAKTURIRANA REALIZACIJA din		IZVOZ %		IZVOZ din		DOMAČI TRG din	
	april	zbir	april	zbir	april	zbir	april	zbir	april	zbir	april	zbir
JEKLARNA	104,1	102,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	98,4	84,9	100,5	86,5	92,6	71,9	194,4	185,0	148,6	137,0	85,5	64,1
VALJARNA	103,9	103,2	98,8	117,7	126,2	116,0	96,2	105,9	74,1	78,7	139,0	125,2
KOVAČNICA	101,2	102,7	108,7	100,8	107,0	97,4	133,6	109,6	102,6	80,7	107,3	99,8
JEKLOVLEK	77,3	66,3	78,2	69,9	98,5	82,9	47,7	41,5	37,9	31,0	109,2	92,0
TEŽKI STROJNI DELI	94,6	96,2	73,0	102,0	51,6	61,5	21,2	19,8	19,8	17,9	85,3	107,7
ORODJARNA	140,7	123,0	136,3	121,7	116,2	113,3	120,0	156,0	87,9	109,7	117,0	113,4
STROJI IN DELI	80,5	80,5	85,1	82,3	94,4	81,4	30,5	39,2	25,2	31,1	125,7	104,2
- NOŽI, BRZOREZ. OROD.	85,0	89,1	89,6	87,8	102,8	92,2	72,9	60,2	54,8	43,9	124,9	114,5
- GREDECE	63,8	61,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	78,6	78,1	96,3	101,9	104,2	94,8	73,0	68,6	54,8	50,1	126,9	115,3
PNEVMATIČNI STROJI	111,8	111,5	114,8	111,3	119,0	98,4	67,1	189,4	50,9	138,9	120,3	97,1
VZMETARNA	91,7	88,6	92,0	89,9	109,2	96,1	123,2	91,8	91,7	66,3	110,0	97,3
REZALNO ORODJE	114,8	108,0	121,4	104,5	95,9	81,0	70,1	51,3	50,8	37,8	106,5	91,1
KOVINARSTVO	85,5	89,8	87,6	104,0	89,8	80,9	-	71,4	-	58,6	93,0	81,7
ARMATURE	64,4	60,8	76,9	55,6	58,7	49,0	62,8	54,2	47,6	39,0	74,7	63,4
BRATSTVO - PILE	66,2	79,6	76,5	89,0	89,8	100,6	-	-	-	-	205,9	156,9
MONTER	69,7	85,7	77,0	90,4	115,0	96,6	58,5	33,0	43,5	23,5	129,1	111,1
KALILNICA	-	-	-	-	161,9	148,6	-	-	-	-	161,9	148,6
STORITVE DRUGIH TOZD, DS	-	-	-	-	88,8	73,6	-	-	-	-	88,8	73,4
DELOVNA ORGANIZACIJA	101,9	100,6	96,9	105,2	102,0	91,3	62,2	63,4	50,0	49,2	116,6	103,2

BESEDA DELAVCEV

KAJ IMATE V VREČKI

To so besede, ki največkrat razdražijo delavce, in ki so tudi najpogostejše vzrok za kakšno pikro na račun vratarjev, vzrok za negodovanje in občutek prizadetosti čes: kaj si sploh misli, da je!

ANDREJ ZAJAMSEK, varnostno nadzorna služba, DS KSZ: »Ljudje godrnjajo že, če zahtevamo, da pokažejo torbo, vrečko ali tovarniško izkaznico, čeprav je tudi to naše delo in smo tudi zanj plačani.

Andrej Zajamšek

Pri takem delu, kot je naše, se hitro marsičesa naučiš. Ugotovil sem, da od tistega, kar rečem, ne smem niti za milimeter odstopiti. Predvsem pa velja, da se ljudi ne smeš bati, ker znajo to hitro in zelo dobro izkoristiti. Včasih je resnično biti težje vratar kot delovodja. Zapisati moramo vsakega, ki malo zamudi, čeprav mu šihita ne pišemo mi, pač pa njegov nadrejeni. Le-ta tudi ne da delavca prej na disciplinsko komisijo, dokler mu prijave ne pošlje vratar.

Kar zadeva vnašanje alkoholnih pijač v železarno, so se stvari po sprejetih ukrepih spremenile, saj je tudi primerov, ko moramo delavcu vzeti pijačo, vedno manj. Posamezniki še vedno odhajajo prej z delovnega mesta, vendar ne pridejo k vratarnici, pač pa se zadržujejo bolj zadaj.

Kaj pa tovarniške izkaznice?

»Nekaj dni smo od delavcev vztrajno zahtevali, da nam pokažejo tovarniške izkaznice. Tako smo jih, vsaj upam, navadili, da jih nosijo s seboj. Prej jih nekateri še imeli niso.«

KROŽKI KVALITETE

V tozdu Kovačnica so po seminarju za usposabljanje delavcev za vodenje krožkov kvalitete ustanovili kar tri krožke, od tega dva v avtomatski kovačnici.

EDO SISERNIK, vodja krožka kvalitete v avtomatski kovačnici:

»V našem krožku so člani vsi delavci na izmeni. Trenutno se ukvarjamo s problematiko odstranjevanja korenin ingotom, ker le-te poškodujejo peč. Do sedaj smo se sestali trikrat. Vsak začetek je težak, tako je bilo tudi pri nas. Nekateri so bili samo opazovalci, sedaj pa opažam, da aktivno sodelujejo. Pri ustanovitvi krožka smo ugotovili, da je

problemov še in še. Treba se je bilo odločiti, katerega bomo skušali najprej rešiti. Pri tem smo si pomagali z metodami dela, kot je glasovanje. Krožki vsekakor so način dela, ki lahko pripeljejo do ugodnih rezultatov, saj več glav več ve.

Edo Sisernik

S pospeševalcem v našem tozdu do zdaj še nismo sodelovali, bomo pa njegovo pomoč verjetno potrebovali predvsem v zvezi z načinom dela oz. vodenja.

Mislím, da bi lahko s seminarji za vodenje krožka kvalitete začeli že mnogo prej. Delavci imajo interes reševati probleme v tozdu skupinsko. Razen tega pa jih stimulira tudi nagrada. Upam, da se bodo rezultati našega dela že kmalu poznali.«

KAM PO KONČANI OSNOVNI ŠOLI

Mnogo mladih vsako leto uspešno konča osnovno oz. srednjo šolo ali pa si pridobi višjo oz. visoko izobrazbo. Mnogo od teh pa jih potem ostane brez ustreznega delovnega mesta. In takih je iz leta v leto več. Kaj storiti, da se bo stopnja brezposelnosti zmanjšala? Ali bo to problematiko rešilo usmerjeno izobraževanje, je težko reči. Prava slika se bo pokazala čez nekaj let. O tem, kako lahko starši vplivajo na odločitve svojega osmošolca oz. če sploh lahko, smo se pogovarjali z **JULIJANO JESENEK** iz Delovne skupnosti za računovodstvo:

»Sin je letos končal osmi razred. Odločil se je za Srednjo šolo tehnično-naravoslovno usme-

ritve, naravoslovno smer. To je bila njegova želja in na odločitev z možem nisva nič vplivala. Drugače pa bi bilo, če bi se odločil za šolanje v kakšnem drugem, oddaljenem kraju. Mislím, da so pri štirinajstih oz. petnajstih letih otroci še premladi za samostojno življenje. Ker so kot veter, jih lahko družba kaj hitro zavede.

Učni programi so že v osnovni šoli precej obširni in zahtevajo mnogo volje, vztrajnosti in samodiscipline. Vsega tega pa je potrebno še več na vsaki naslednji stopnji šolanja.

Škoda je, da se otroci izobražujejo, potem pa ne dobijo ustreznega dela. Nisem za to, da bi jih silili v takšno stroko, ki jih sploh ne zanima in zanj nimajo veselja. Vprašanje je, kako potem takšni delavci opravljajo svoje delo. Malo je vseeno treba upoštevati otrokov interes in radovednost, da podrobneje spoznajo posamezno področje. Še to: na Ravnah bi lahko bila računalniška smer.«

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA IN SODELOVANJE Z DELAVCI

Sindikati so tisti, ki naj bi zastopali interese delavcev. Zato so le-ti v tozdu oz. del. skupnosti izvolili svojega predsednika in izvršni odbor. Vendar medsebojno sodelovanje še daleč ni na takšni ravni, kot bi moralo biti. Zakaj? Mar delavci svoji sindikalni organizaciji ne zaupajo več?

Bojan Ferk

BOJAN FERK, predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata v tozdu Jeklarna:

»Sindikati imajo danes več funkcij kot včasih, saj se ukvarjamo z različnimi težavami, od standarda delavca do problemov v proizvodnji.

Delavcem, ki so dalj časa v bolniškim staležu, nudimo denarno pomoč ali pa dobijo nakaznice za ozimnico.

V poročilu izvršnega odbora vsako leto opozarjamo delavce, da se morajo aktivno vključevati v delovanje sindikalne organizacije. Velike možnosti za to imajo že na sestankih samoupravnih

delovnih skupin, kjer naj bi prišli na dan s problemi in morda že nakazali rešitve, katere bi izvršni odbor pretehtal, in če bi bilo možno, tudi uresničil.

Delavci bi torej lahko prispevali k boljšemu delovanju sindikata, vendar se premalo zavedajo možnosti, ki jih za to imajo.

Čeprav je v tozdu veliko zaposlenih, smo imeli letos težave pri volitvah. Mnogo jih funkcij ni hotelo sprejeti. Videti je, da ne zaupajo sindikalni organizaciji. Opažamo pa, da zelo radi sodelujejo pri športnih prireditvah. Sindikalnih izletov zaradi štirizmenskega dela ne organiziramo. Imamo pa piknike za vsako izmeno posebej.«

ČEMU ODDELEK VHODNA KONTROLA

V oddelku vhodne kontrole (matični tozd je Kontrola kakovosti) je zaposlenih enajst delavcev. Njihova naloga je, da odkrivajo napake pri materialu, ki ga pripeljejo v železarno.

IVAN HAFNER dela v vhodni kontroli že več kot deset let. Kot sam pravi, zelo rad hodi na šihit, saj je delo razgibano in zanimivo.

Ivan Hafner

»Ukvarjamo se s tehnično kontrolo materiala, ki ga pripeljejo v železarno. Smo edini tako organizirani in tehnično izpopolnjeni oddelki kontrole materiala v Sloveniji. Kontroliramo metalurške materiale, opravljamo pa še kontrolo za mehanske obrate in kooperacijo. Gibljemo se po vsej železarni, zato nas je zelo težko najti na delovnem mestu.

Vsak dan, dopoldne in popoldne, pripeljeta vlaka, ki ju moramo pregledati. Ko pravim, »vsak dan«, pomeni to tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih, zato smo le redkokatero soboto ali nedeljo prosti.

V moje delovno območje spada še kontrola pečnih dodatkov, kot so mase, opeke, ferolegure ter kontrola goriv, maziv, plinov, livarskih materialov in modelov.

Pri kontroli materiala se predvsem ravnamo po naročilih, ki nam jih pošlje nabavna služba. Če material ne ustreza vsem tehničnim predpisom oz. naročilu, uvedemo reklamacijski postopek. Reklamacij je letno od 1000 do 1200. Letos sem sam napisal že 74 reklamacijskih zapisnikov, oddelek skupaj pa 400.

V začetku si pri tem delu kar malo izgubljen. Delovne izkušnje pa pomagajo, da postaneš iznajdljiv in samozavesten.«

Nada Žunec

Julijana Jesenek

Kdaj večji izvoz mehanskih tozdov

Delež izvoza finalnih izdelkov je v lanskem letu znašal 42% celotnega izvoza. Od tega smo 46% finalnih izdelkov izvozili na klirinško področje, 54% pa na konvertibilno tržišče. Kljub temu, da imamo v izvozni strategiji načrtovano večanje deleža gotovih izdelkov, nam doseganje planiranih ciljev ne uspeva popolnoma. Več nam je o tem povedal član poslovnega odbora **JOŽE GERŠAK**.

»V proizvodnji uporabljamo jekla, ki jih proizvajamo sami. To tvori solidno osnovo za izvoz finalnih proizvodov. Naši izdelki so poprečne svetovne kvalitete in jih tuji trg potrebuje.«

»Zakaj torej ne dosegamo izvoznih ciljev gotovih izdelkov?«

»Uspeh izvoza gotovih izdelkov je odvisen od dobavnih rokov, ustrezne kvalitete in konkurenčnih cen. Ne moremo pa trditi, da smo pri teh pogojih posebno uspešni. Zlasti cena je tista, ki omejuje izvozno politiko. Gotove izdelke izvažamo na klirinško področje in konvertibilno tržišče. Pri prvem, to je klirinškem področju, se moramo prilagajati predvsem centralno planskim sistemom, značilnim za te države (ZSSR). Globlja analiza oz. raziskava trga tu ni potrebna, ker jo te dežele opravljajo same. Možnosti izvoza so podrejene blagovnim listam v okviru meddržavnih sporazumov, ki jih Jugoslavija ima s temi državami. Za izvoz na klirinško področje je značilno tudi to, da moramo biti stalno prisotni, držati kontinuiteto in naše izdelke sproti inovirati, saj jih tuji trg primerja z izdelki visoko razvitih držav.

Nekoliko drugače je z zahodnimi tržišči, kjer je naš izvoz odvisen predvsem od temeljite raziskave tržišča, kvalitete izdelkov, dobavnih rokov in cen. Konkurenca je zelo močna, tako zahodnih kot vzhodnoevropskih držav.«

»Katere izdelke in kam največ izvažamo?«

»Glavni delež finalnih izdelkov, ki jih izvažamo, predstavljajo:

— mehanske stiskalnice in valji za hladno valjanje (SiD); izvažamo jih na klirinško področje

— industrijske nože izvažamo največ v Zvezno republiko Nemčijo in ZDA

— armature izvažamo predvsem v Zvezno republiko Nemčijo, manj pa na vzhodno tržišče; osvajamo tudi tržišče v ZDA

— na področju pnevmatike so prisotna prizadevanja za večji izvoz teh izdelkov, ki je trenutno sorazmerno nizek (nimamo urejenega servisiranja naših izdelkov)

— tozd TRO izvažajo orodja in druge izdelke za obdelavo lesa v ZRN predvsem v okviru kooperacijske pogodbe s firmo LEU-CO.«

»Kdaj lahko pričakujemo večji izvoz mehanskih tozdov?«

»V globalni strategiji izvoza je postavka, da naj bi bil izvoz metalurških izdelkov za vzdrževanje naše proizvodne kondicije manjši od izvoza finalnih izdelkov. Da pa bomo to uresničili, je potrebno zagotoviti naslednje pogoje:

— Še naprej moramo intenzivno razvijati vse naše finalne proizvode v primerjavi s tujimi tovrstnimi izdelki.

— Povečati moramo produktivnost teh izdelkov z modernizacijo obstoječih obdelovalnih strojev, kar pomeni nadomestitev z računalniško krmiljenimi obdelovalnimi stroji, na katerih se bistveno lažje dosega potrebna kvaliteta obdelave. Dejstvo je, da nekaterih izdelkov oz. novih proizvodov ni možno izdelati na klasičnih strojih.

— Povečati moramo našo prisotnost na vseh tržiščih s konkretnimi raziskavami posameznih trgov in povečanjem izvoza v okviru kooperacijskih pogodb, predvsem s partnerji na konvertibilnih tržiščih.

— Z našimi izdelki se moramo redno udeleževati tujih sej-

mov, saj se na ta način lažje prebijamo iz naše anonimnosti.«

»Kaj pa dobavni roki in cene naših izdelkov na tujem trgu?«

»Znano je, da je spoštovanje dobavnih rokov pomembna tržna zakonitost, na žalost pa se z upoštevanjem rokov ne moremo pohvaliti. Z zamujanjem kupce velikokrat spravljamo v zadrego. Naša naloga je, da se naučimo dobavne roke spoštovati. Vpliv na spoštovanje rokov ima tudi medsebojna dobava tozdov, ki so povezani v reproverigi gotovih izdelkov.

Pri vseh proizvodih ugotavljamo, da smo v naši ponudbi predragi, torej nismo sprejemljivi v primerjavi s tujo konkurenco. Dostikrat je to dodatna obremenitev, ki onemogoča, da bi v izvozu finalnih izdelkov dosegali takšne rezultate, kot jih planiramo. Svoj vpliv ima pri tem inflacija in rast vseh vrst stroškov.

Povečan izvoz finalnih izdelkov je odvisen od vrste vprašanj, ki so medsebojno povezana in odvisna od našega celotnega poslovnega sistema in medsebojnih odnosov tistih tozdov, ki sodelujejo v reproverigi posameznih finalnih izdelkov.«

N. Ž.

MISLI

Prva znanstvenikova dolžnost je, da se ne rayna po nobeni ideologiji.

Lorenz

Nevoščljivost je lastnost revnih.

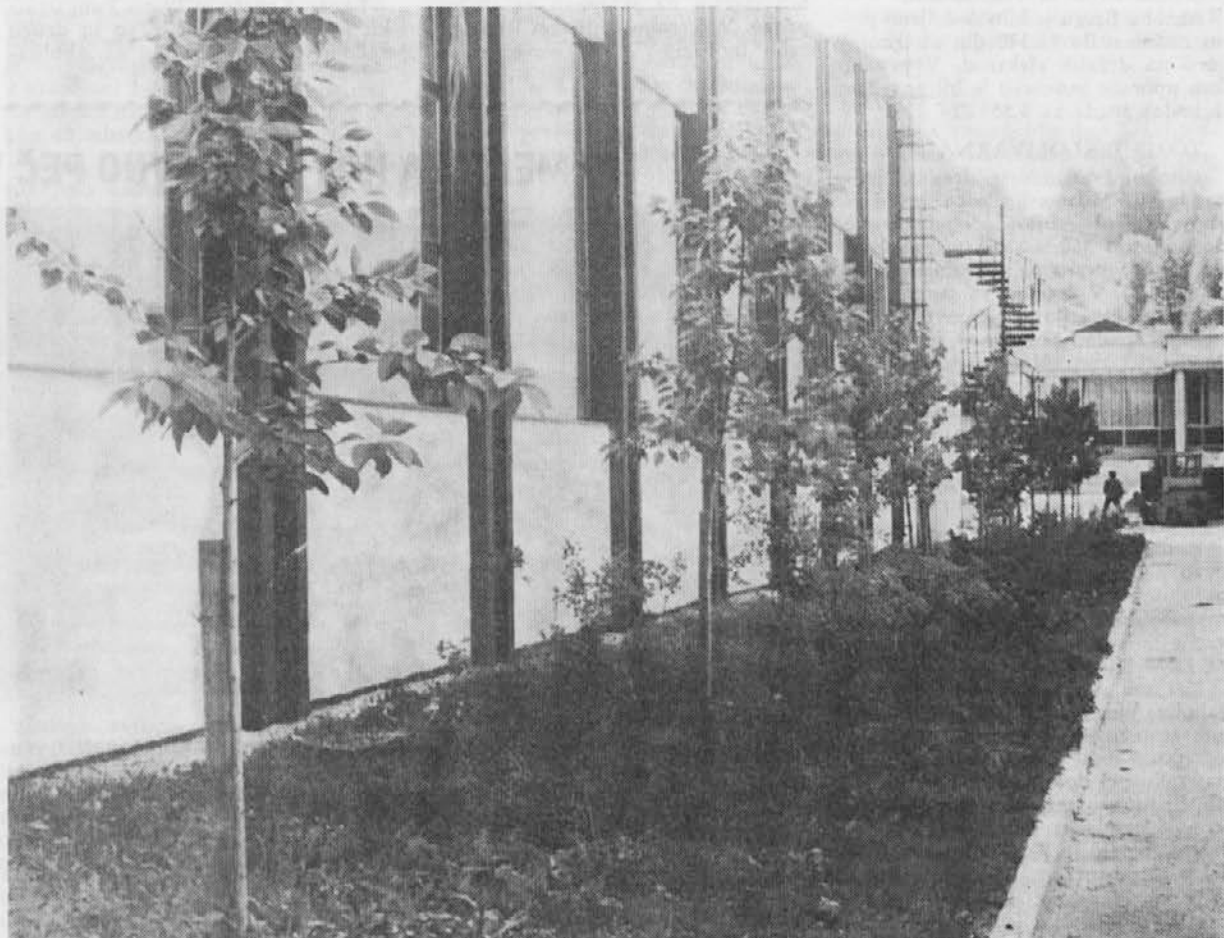
Dučić

Jože Geršak

— v ZDA povečujemo izvoz sendzimir valjev

— izvoz vzmeti v ZRN se zmanjšuje, ker se na tem trgu vse bolj uporabljajo drugi tipi vzmeti in vzmetenja

Pri tozdu Pnevmatični stroji so poskrbeli za okolje

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA V APRILU

V aprilu je znašal izkoristek delovnega časa 85,49 odst., odstopnosti pa 14,51 odst. Odstotnosti so bile razdeljene takole:

letni dopust	5,26 %
izredno plačani dopust	0,69 %
službena potovanja	0,44 %
bolezn	6,88 %
druge plačane odsotnosti	1,13 %
neplačane odsotnosti	0,11 %
ure v podaljšanem delovnem času	1,68 %

ODBORI DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

PREDVSEM O STANOVANJH

Odbor za družbeni standard se je 19. 5. na 1. seji soočil z več primeri nujnega reševanja stanovanjskih težav, saj je še veliko delavcev in njihovih družin v težavnem položaju. Prisiljeni bomo poiskati hitrejše rešitve, saj delavce vseh struktur potrebujemo, če pa jim ne zagotovimo najnujnejših bivalnih prostorov, tudi zaposlitev ni mogoča. Odbor se je soočil tudi z vprašanjem nasilnih vselitv. Odločno jih obsoja in se zavzema za ostrejšo politiko v prihodnje.

FINANCE SO ZMERAJ POMEMBNE

Finančni odbor se je na svoji 1. seji 21. 5. ukvarjal s finančno realizacijo investicij, z gibanjem kreditov in naložb, z denarnim prometom, likvidnostjo in zunanjetrgovinsko bilanco. Ta problematika je na videz rutinska, je pa zelo pomembna, kakor je pomembna kvaliteta izvajanja finančne funkcije pristojnih služb železarne, o čemer pa mnogi še premalo vemo.

Pri realizaciji investicij po projektih se je postavilo vprašanje nadzora nad izvajanjem nekaterih investicij. Odbor bo o tem ponovno spregovoril, ko bo dobil pojasnila pristojnih služb.

VEČ POZORNOSTI DELOVNIM RAZMERJEM

Odbor za kadre in splošne zadeve je 22. 5. sprejel več odločujočih sklepov. Ugotovil je med drugim, da posvečamo v železarni izključno pozornost samo nekaterim vprašanjem, kot so npr. sistem OD in podobna, medtem ko iz leta v leto čakamo na realizacijo nekaterih pobud za spremembo aktov, kot je področje delovnih razmerij in podobna. Odobril je tudi dodatne ugodnosti za izobraževanje ob delu ter nekaj solidarnostnih pomoči in dotacij.

(Do zaključka redakcije so se sestali samo ti odbori, po njej pa so se seje kar zvrstile. O njih bomo poročali v naslednji številki.)

J. D.

INOVACIJE

V marcu in aprilu so bile odobrene naslednje inovacije:

TOZD JEKLARNA

Ivanu Štrucu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 26.269 din za izvedbo racionalizacije na zgornji glavi grabilca na pripravi vložka. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 560.700 din.

Anton Bregu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 88.340 din za izboljšavo na držalnih elektrodah. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 3.553.824 din.

TOZD JEKLOLIVARNA

Jakobu Ivartniku, Zdravku Dobrovniku, Milanu Ferariču in Marjanu Vančini je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 360.360 din za izboljšavo dovoda peska na peskalnem stroju G-1100. V četrtem in petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 16.274.989 din. Nadomestilo si avtorji dele na enake dele.

Albinu Čreslovniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 20.000 din za zamenjavo okvirov pri izdelavi mask na strojih Poligram. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Rudiju Kamniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 74.426 din za usposobitev kaluparskega stroja LES za ravnanje. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.520.460 din.

Marjanu Arnoldu, Francu Rusu in Jakobu Vidoviču je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 190.446 din za vgraditev sond in preureditev pogona traku pri dovodu peska na turbino. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Pri delitvi so udeleženi Arnold in Rus s 45 ter Vidovič z 10 odstotki.

Ivanu Hajnžetu, Rudolfu Šulerju in Alojzu Mlinšku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 96.223 din za izboljšavo spojke, pospeševalnika pe-

ska in cevni kolen na transportu peska v jedrarno. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Pri delitvi so udeleženi Šuler in Mlinšek s 35 ter Hajnže s 30 odstotki.

TOZD VALJARNA

Maksu Pšeničniku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 135.778 din za izdelavo priprave za obdelavo prečnih izvrtin na sklopkih za srednjo progo. V četrtem in petem letu uporabe inovacije je bil povečan do-

hodek tozda poprečno letno za 3.695.107 din.

Stanku Triglavu, Seadu Karadi, Francu Lončarju, Viljemu Irmanu, Francu Gostenčniku in Albinu Rečniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 283.534 din za izboljšavo toplotne izolacije stranskih sten in prezidavo obokov nad gorilniki. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 26.691.760 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

TOZD KOVAČNICA

Francu Gostenčniku, Viljemu Irmanu, Albinu Rečniku in Srečku Hudrapu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 656.940 din za izboljšavo obzidave na ogrevnih kovaških pečeh. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 47.615.877 din. Pri delitvi so udeleženi Gostenčnik in Irman s 30 ter Rečnik in Hudrap s po 20 odstotki.

Stefanu Pečniku, Kristijanu Knezu, Albinu Čebularju in Jožetu Kovaču je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 80.468 din za izboljšavo hlajenja na zalagalnem in razlagalnem stroju. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 1.717.910 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Istim avtorjem je bilo dodeljeno prvo in drugo nadomestilo 120.887 din za izboljšavo dovoda el. energije pri pripravi za menjavo orodja. V prvem, drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 2.061.492 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Istim avtorjem je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 90.982 din za izboljšavo mazanja na rezalki. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 2.061.492 din. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Egonu Krpaču in Ivanu Pungartniku je bilo dodeljeno prvo in drugo nadomestilo 158.750 din za izboljša-

vo varjenja kladiv za kovaški stroj. V prvem, drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 3.440.423 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Dragu Klančniku in Alojzu Ferku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 43.838 din za rekonstrukcijo sklopke za pogon voza pri pečeh. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 862.127 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Francu Navotniku in še šestim avtorjem je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 140.000 din za vgraditev avtomatskega dvigala na krčilnem stroju NATIONAL. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

TOZD SID

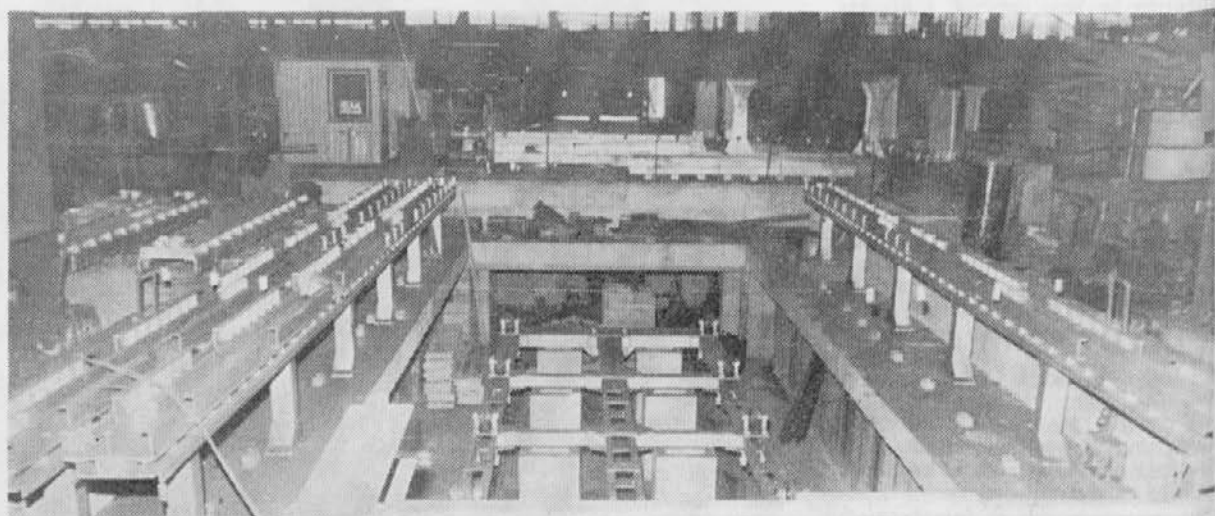
Dragu Klemencu, Francu Repniku in Dragu Kokalu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 374.929 din za zamenjavo brusne plošče za zunanje brušenje na brusilnem stroju. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 32.837.431 din. Pri delitvi so udeleženi Klemenec s 50 ter Repnik in Kokal s po 25 odstotki.

Mihu Hovniku, Alojzu Strmčniku in Francu Jeseničniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 204.994 din za izdelavo priprave za ravnanje goseničnih členkov na stiskalnici. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 8.055.216 din. Pri delitvi so udeleženi Hovnik in Strmčnik s 40 ter Jeseničnik z 20 odstotki.

Vinku Javorniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 20.000 din za izboljšavo vrtanja dvodimenzijskih izvrtin v gosenične spojke. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Adolfu Pustoslemšku in Mirku Gorenšku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 40.086 din za zamenjavo vložka za ležajne pokrove na stiskalnicah UHS 250 in UHS 315. V prvem

TEMELJI ZA NOVO OGREVNJO PEČ V VALJARNI

V Valjarni bo predvidoma naslednje leto začela obratovati nova 3. ogrewna peč za srednjo in lahko prgo.

Dela so začeli januarja. Do začetka maja je Gradis postavil temelje, nato pa je mariborska Hidromontaža začela montirati jekleno konstrukcijo. Peč je dobavila zahodnonemška firma ALLINO in je zgrajena po najodobnejših tehnično-tehnoloških zahtevah. Ima enkrat večjo zmogljivost kot zdajšnja peč OFAG. Z njo bo povečana letna proizvodnja profilov v Valjarni za 15.000 ton, (sedaj približno 100.000 ton). Tako tozda ne bo treba več prodajati toliko gredic, saj je to ekonomsko neugodno, in Jeklovlek bo bolje preskrbljen s profili.

H. M.

letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 2.035.739 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI

Erhardu Srebotniku, Robertu Zrm-zlaku in Marjanu Kašniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 30.000 din za izdelavo stroja za posnemanje robov ter obrobkanje na raznih obdelovancih. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo si avtorji delijo na enake dele.

Roku Šumniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 5723 din za izdelavo priprave za vrtnanje diskov Ø 1250. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 42.540 din.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI

Jožetu Kordežu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 8481 din za spremembo tehnologije struženja dovodnega ventila glave kladiva VK 23. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 139.500 din.

Aloju Pečniku I. in Valentinu Mikelnu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 100.000 din za izboljšavo ročne zavore na lafeti. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

TOZD VZMETARNA

Ivanu Miheliču, Maksu Jeleni in Emilu Poriju je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 52.938 din za izboljšavo prebijanja trnov za prebijanje ovalnih lukenj. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 1.819.841 din. Pri delitvi so udeleženi Mihelič s 50, Jelen in Pori pa s po 25 odstotki.

Istim avtorjem je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 7459 din za izdelavo orodja za krivljenje vezi za vzmeti. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 51.991 din. Pri delitvi so udeleženi Mihelič s 50, Jelen in Pori pa s po 25 odstotki.

Herti Strgar in Danilu Rezarju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 71.400 din za izboljšavo orodja za prebijanje vezi pri vzmeteh. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 1.519.654 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

TOZD TSD

Hinku Fužirju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 30.148 din za izdelavo priprave za varjenje dveh konzol. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 379.330 din.

Istemu avtorju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 53.590 din za izdelavo priprave za varjenje štirih konzol. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 885.150 din.

Istemu avtorju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 70.000 din za izdelavo priprave za varjenje 5 konzol. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 1.379.436 din.

Hinku Fužirju in Ivanu Komeričkemu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 99.620 din za izdelavo priprave za varjenje dveh nosilcev. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 4.872.632 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Istima avtorja je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 84.459 din za

OBVLADAJO METODO DELA KROŽKA KVALITETE

Doslej smo usposobili okrog 60 vodij krožkov z lastnimi seminarji. Osvajanje metode dela sicer ni enostavno, pa vendar — kot je nekdo slikovito dejal — je to »romantična faza« na poti delovanja v praksi. Pri nadaljnjem ustvarjanju pogojev za razmah množične inventivne dejavnosti v tovarni bo potrebna podpora vodstva v sleherni organizacijski enoti: od vzpodbujanja in zagotovitve tehničnih pogojev delovanja krožkov do ažurnega uresničevanja predlaganih rešitev v praksi.

Tretja skupina že usposobljenih vodij krožkov: Dušan Praznik (Kovinarstvo), Vlado Marksl in Jože Gostenčnik (Vzmetarna), Alojz Pokeržnik (Industrijski noži), Rajko Kresnik (TRO), Mirko Brložnik (KK), Ermin Žmaveer (Transport), Franc Lesičnik (Industrijski noži), Jože Steharnik (TRO), Erhard Srebotnik (Industrijski noži), Dani Pisar in Stanko Jesih (TRO), Janko Lorber in Danilo Kordež (Monter) ter Jurij Zakrajšek (Kovinarstvo). V ozadju predavatelja. S. Š.

izdelavo priprave za varjenje 9 konzol. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 2.010.701 din. Pri delitvi sta udeležena Fužir s 60 in Komerički s 40 odstotki.

Istima avtorjema je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 76.745 din za izdelavo priprave za varjenje 7 konzol. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 1.743.774 din. Pri delitvi sta udeležena Fužir s 60 in Komerički s 40 odstotki.

Istima avtorjema je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 118.384 din za izdelavo priprave za varjenje štirih konzol. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 3.244.172 din. Pri delitvi sta udeležena Fužir s 60 in Komerički s 40 odstotki.

Istima avtorjema je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 126.792 din za izdelavo priprave za varjenje zadnjega nosilca. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 3.629.068 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Jožetu Svenšku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 30.000 din za izdelavo priprave za privarjenje nosilca in matic na blok. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 356.192 din.

Istemu avtorju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 15.000 din za izboljšavo varjenja vijakov na kontaktnem prstanu. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Jožetu Trbižanu, Ivanu Komeričkemu in Andreju Hölzlu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 30.000 din za izdelavo priprave za izdelavo »ograd«. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 266.460 din. Na-

domestilo si avtorji delijo na enake dele.

Jožetu Plohu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 30.000 din za izdelavo priprave za privarjenje levega in desnega ščitnika na bloku odprtine. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 43.356 din.

Viktorju Turkušu in Ivanu Komeričkemu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 62.144 din za izdelavo priprave za varjenje 4 nosilcev na objektu. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 1.372.940 din. Pri delitvi sta udeležena Turkuš s 60 in Komerički s 40 odstotki.

Zlatku Geldu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 90.000 din za izdelavo priprave za montažo cevi za elektro opremo. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 2.167.800 din.

Francu Fajtu in Janezu Brezniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 170.000 din za spremembo programa na Votanu pri frezanju desnega utora. V prvem letu uporabe inovacije je bil ustvarjen enkratni prihranek v vrednosti 2.426.340 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Ivanu Komeričkemu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 126.476 din za pripravo za izdelavo radiusa $r = 130$ na podložkah za pogonsko kolo. V prvem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda za 3.976.453 din.

TOZD TRO

Antonju Praperju in Martinu Novaku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 26.938 din za izdelavo priprave za vpenjanje rezkarjev na miniaturni spoj in pripravo za razrez HSS ploščic. V četrtem in petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za

662.688 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

Stanku Jehartu in Martinu Novaku je bilo dodeljeno tretje nadomestilo 8190 din za racionalizacijo postopka vrtnja izvrtin na vpenjalnih glavah. V četrtem in petem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 111.885 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

TOZD SGV

Antonju Rusu je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 37.890 din za izdelavo ščetk pometača iz odpadne je-klene vrvi. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bil povečan dohodek tozda poprečno letno za 1.317.072 din.

TOZD ETS

Av gustu Vavčetu je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 20.000 din za izdelavo priključka za dovod toka v magnetne plošče. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

Aloju Magru je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 30.000 din za izboljšavo na klimatskih napravah. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

DS ZA GOSPODARJENJE

Herbertu Gigerlu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 9060 din za izdelavo programa za poročila M4. V prvem letu uporabe inovacije je bil s prodajo programa ustvarjen prihranek v vrednosti 89.424 din.

Dragu Kerbevu in Metodu Kacu je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 39.878 din za izdelavo programa za generiranje CICS map, kontrolo CICS menuev in program za on-line obdelavo glavne knjige. V prvem letu uporabe inovacije je bil s prodajo programa ustvarjen prihranek v vrednosti 540.000 din. Pri delitvi sta udeležena Kac s 60 in Kerbev s 40 odstotki. Bojana Arcet

NC, CNC, EXAPT, CAD-CAM

ALI: O NC — PROGRAMIRANJU SE SPLAČA TRATITI PAPIR IN ČRNILO

Obiskati naš NC-programski center me je mikalo kot le kaj. Res me je zanimalo, zakaj so mi kar na dveh koncih v železarni izrazili željo, naj pišemo o njem, češ — vse živo vlačite po časopisu, o tem, za kar bi se resnično splačalo tratiti papir in črnilo, pa ne pišete.

Pojma nisem imela, kaj bi to moglo biti. Radovednost mi je stopnjeval še Ivan Globočnik, vodja tega centra, ko si dolgo ni mogel najti časa za pogovor.

V začetku aprila, po njegovi službeni poti v Švici, sva se le dobila. Da se na pogovor ni utegnil pripravljati, se mi je zdelo kar prav, saj tega nimam rada. In bi bilo tudi škoda njegovega časa, kajti zamislila sem si pogovor, ki si ga on zanesljivo vnaprej ne bi mogel. Četudi bi se lahko natančno pozanimala, kaj je tehnologija NC, kaj CNC, kaj je EXAPT in čeprav velja pravilo, da je intervju tem boljši,

»NC — numerical control — pomeni numerično, torej številčno krmiljenje. Z drugimi besedami to pomeni, da je vsak naš ukaz stroju, kako naj dela, sestavljen iz števil.«

»Ne razumem. Kateremu stroju?«

»Ne samo enemu. V železarni imamo okrog 40 takih strojev, letos pa jih nameravamo inštalirati še 10. To so numerično krmiljene stružnice, vrtalni, rezkalni, obdelovalni stroji za elektroerozijo itd. v tozdihi Stroj in deli, Pnevmatični stroji, Industrijski noži, Težki strojni deli, Armature, TRO, tudi v Kovačnici. Prvi taki obdelovalni stroji so bili NC-stroji, ki nimajo vgrajenega računalnika.«

»Rekli ste, da stroju v številkah ukažete, kako naj dela, da so torej pomembne številke. Zanima me, kako do njih pridete.«

»To je delo programerjev. Ko namreč konstruktor nariše načrt

vih programov in tudi letos jih bo veliko, saj načrtujemo nove stroje za TRO (za elektroerozijo, za brušenje in obdelovalni center), za Orodjarno (elektroerozija) ter TSD (obdelovalni centri).«

»Če si prav predstavljam, morajo biti vsi ti programi nekje shranjeni. Kje so?«

»V procesnem računalniku ali na nosilcu informacij, ki je običajno luknjast trak, širok eno colo (= 25,4 mm), dolg tudi do 20 m, s celo do 15 tisoč znaki, pač odvisno od zahtevnosti programa. Možen nosilec so tudi kasete. A teh se v železarni otepamo, ker nimamo aparature, da bi jih lahko vnaprej posneli, in jih lahko posnemamo le direktno pri stroju. Sicer pa so kasete boljše, ker je lahko na njih več informacij.«

»Omenili ste procesni računalnik. Je to tisti, inštaliran v stavbi ob novi jedilnici pri Valjarni?«

»Da, inštaliran je tam, sicer pa je to poseben NC-procesni računalnik. Vsi terminali v naših pisarnah so programsko povezani z njim.«

»Je njegova vloga samo ta, da shranjuje programe?«

»Bila je, toda le do leta 1979. To leto je bilo namreč v razvoju NC-programiranja v železarni prelomno, saj smo uvedli EXAPT-sistem. In to mislim, da je tisto, zaradi česar so vas napotili k nam.«

»EXAPT-sistem?«

»Da, to pomeni, da s pomočjo računalnikov programiramo obdelovalne stroje. Našemu programerju jih ni treba več ročno, torej mu ni treba računati geometrije izdelka, tehnoloških podatkov itd., ampak to namesto njega naredi računalnik. Programer samo vstavi podatke, opisane v posebnem EXAPT-programskem jeziku, računalnik pa nato izdelka luknjast trak, na katerem je ves program nekega stroja.«

»So to CNC-obdelovalni stroji?«

»To so CNC-obdelovalni stroji (Computer numerical control). Razvoj gre prav v smeri teh strojev, ki imajo vgrajen procesni računalnik z določeno velikostjo spomina. NC-program se prenese (prečita) s traka ali kasete, ali pa se ročno vtipka v spomin, kjer se lahko ta program pri testiranju optimira in spreminja. V spomin lahko gre več programov, odvisno od velikosti spomina. To so elastični sistemi. Seveda pa imajo računalnik tudi sodobnejši NC-stroji in nam je računalnik v veliko pomoč tudi pri ročnem programiranju. Toda razvojnega dela in optimiranja je na tem področju še veliko.«

»In kaj takšno programiranje pomeni za železarno, gledano širše?«

»Z njim smo dosegli hitrejšo, zanesljivejšo in poenoteno programiranje. Takšno programiranje daje tudi možnost dela več programerjev hkrati, zato pomeni znižanje stroškov in bistveno zmanjšanje časov testiranja NC-programa pri stroju.«

»Če si prav predstavljam, CNC in CNC-obdelovalni stroji niso direktno vezani s centralnim računalnikom. Zanima me, kako potem — če vprašam konkretno — kolikš s trakom pride v neki obdelovalni stroj?«

»Pri sistemih NC in CNC dostavlja NC-programer nosilec informacij z NC-dokumentacijo (plan orodij, tehnološka risba poteka obdelave, izpis programa) k stroju, vendar samo za nove, še ne testirane programe. Enostravno vse tja nese. Že preizkušeni in optimirani programi pa so shranjeni neposredno pri stroju.«

»Pa je s tem, ko odda kolot ozko pri CNC-sistemu vstavi podatke v računalnik, programerjevo delo končano?«

»Ne. Programer mora biti še nujno navzoč pri testiranju prvega izdelka, in če je vse v redu, potem je zanj delo dejansko opravljeno. Toda na ramenih naših programerjev je še mnogo drugih, spremljajočih nalog. Tako nam precej časa vzame pomoč pri uvajanju NC-tehnologije in pri šolanju osebja za strežbo NC- ali CNC-stroju.«

»Se reče operaterjev?«

»Da. Čeprav mnogi mislijo, da operaterji pa res nimajo dela, moram poudariti, da njihova vloga ni majhna. Opravljajo kontrolo, ustrezne meritve, korekcije glede na obrabo orodja itd. Vse to, in le, če je kaj narobe, pokličejo spet programerja. Tako hodijo naši programerji na ših tudi izven rednega delovnega časa. Za ilustracijo naj povem, da je bila lani potrebna pomoč kar 180-krat, in da nikdar ni bilo vprašanje, ali priti na ših ali ne. Naši programerji se zavedajo svoje odgovornosti in delajo resno.«

»Jih imate dovolj?«

»Čeprav bi jih morali glede na nadaljnji razvoj še kaj zaposliti, jih zaradi prostorske stiske niti ne moremo. Zaenkrat je vse polno. Seveda pa pri tem ne bo moglo ostati, saj nas čaka še ogromno razvojnih nalog, že v tem letu. Problem kadrov in prostorov je resnično pereč, ker je eno povezano z drugim. Prepričan sem, da s kadri in prostori, kot jih imamo zdaj, ne bomo kos vsem nalogam, ki nas čakajo. Ostajajo nam samo obljube.«

»Ker so razvojni koraki na tem vašem področju veliki, saj je večja nova, najbrž terjajo gibčno in sposobno organizacijo, stalno izobraževanje doma in v svetu itd.?«

»To zagotovo. In če vemo, da je Železarna Ravne na področju uvajanja NC-tehnologije glede na število NC-strojev in glede na računalniško programiranje s sistemom EXAPT ena izmed vodilnih organizacij v Jugoslaviji, potem moramo priznati, da nam kar dobro uspeva loviti korak z razvojem svetom, čeprav naša oprema ni najboljše. Toda trudimo se. Tako že dela tudi projektni team CAD-CAM (računalnik v konstrukciji in proizvodnji), ki naj bi definirali potrebno računalniško opremo tako za konstruiranje kot za NC-programiranje. V sklopu tega naj bi dobili tudi sodobnejše, grafične terminale, ki bi prikazovali geometrijo izdelka.«

»Je svet vseeno še veliko pred vami?«

Ivan Globočnik, vodja centra NC

čim več spraševalec ve o temi pogovora, se nisem. Vse pojme od A do Ž sem si sklenila razjasniti šele v pogovoru.

In zdaj upam, da bo prispevek pomagal sčistiti tudi vaše vedenje o programiranju v naši železarni. V letu kvalitete in znanja to ni nepomembno. Je prispevek k izboljšanju vašega znanja.

Čeprav sem vedela, da sem desno v 1. nadstropju rdeče kockaste stavbe nasproti nove mehanične, sem začela:

»Tov. Globočnik, bi mi prosim povedali, kam sem prišla.«

»V NC-programski center, ki je sicer sestavljen iz dveh oddelkov. V enem je skupina trinajstih NC-programerjev, v drugem, orodnem centru, pa so štirje. Z mano vred nas je 18.«

»NC-programerji, NC-center (op.: ves čas se zavedam, da pišem slovnico narobe; prav bi namreč bilo: center NC, programerji NC; tov. Dular, moj profesor jezika, oprostite, a žal je narobe udomačeno) — kaj je NC?«

nekega želenega izdelka, mora programer iz njega natančno izračunati geometrijo in tehnološke podatke ter izbrati prava orodja za obdelavo izdelka. Programer dejansko obdelovalec obdeluje, samo da ne v delavnici, ampak za mizo, z znaki in s številkami. Čisto vse mora opisati, vsak gib orodja. Ta da potem program, načrt dela za stroj oz. ukaz, kako naj recimo stružnica dela.«

»Kako dolgo takšno delo traja za en izdelek?«

»Od pol ure do celega tedna, pač odvisno od vrste izdelka in od tega, ali gre za optimiranje starega ali razvijanje novega izdelka. Novi programi vzamejo največ časa.«

»Koliko vam jih je do zdaj uspelo narediti?«

»Od leta 1974, ko smo zaradi vse pomembnejše vloge izvoza izdelkov začeli uvajati NC-tehnologijo, do danes se je v železarni nabralo nad 5000 programov, največ za valje in industrijske nože. Samo lani smo izdelali 1130 no-

»Svet že ima, v železarni pa nam je še cilj uvesti DNC-sistem (kratica angleške fraze 'Direct numerical control'). Pomeni direktno računalniško numerično krmiljenje, ko so vsi NC- in CNC-stroji direktno povezani s centralnim procesnim računalnikom. Računalnik jih istočasno krmili in jim pošilja informacije. Nosilec informacij (trak, kasete) ni več potreben. V tem procesnem računalniku so shranjeni vsi programi. Operater pri stroju

mora na terminalu natipkati številko programa, ki naj mu ga procesni računalnik posreduje.«

»Razmišljate že kaj tudi o izvozu znanja?«

»Zaenkrat še ne, načrtujemo pa seveda tudi to.«

»Tov. Globočnik, hvala za razgovor, in ko bodo vse te novice v železarni, se uredništvo priporoča za obvestilo, da bomo o njih spet lahko pisali.«

Helena Merkač

OSKRBA Z ENERGIJO

V aprilu je bilo primarne energije dovolj, pri sekundarni pa so bile manjše motnje s higiensko toplo vodo v topilnici 2 zaradi dotrajanega cevovoda in s komprimiranim zrakom, ker je eden od večjih kompresorjev v popravilu, rezerva je pa za dopoldanske obremenitve že premajhna. Planirani je treba nabavo novega kompresorja. Poraba in stroški:

Primarna energija	Poraba	Strošek v 1000 din
Elektro energija	21.906.921 kWh	246.593
Zemeljski plin	5.250.009 Sm ³	351.177
Butan-propan	26.206 kg	2.767
Mazut	942.000 kg	72.208
Koks	30.780 kg	1.438
Karbid	20.700 kg	3.705
Sekundarna energija		
Acetilen	8.953 kg	6.020
Hladilna voda	1.552.927 m ³	46.058
Hig. topla voda	9.500 m ³	5.918
Para	5.100.880 kg	56.284
Centralno ogrevanje	6.289 MWh	57.818
— železarna	3.087 MWh	31.876
— mesto	3.201 MWh	25.941
Kisik	575.684 kg	19.592
Kompr. zrak	5.600.000 m ³	15.116
Čisti N ₂	156 m ³	54
Tehnični N ₂	59.440 m ³	1.946
Argon	9.351 m ³	9.165

Skupni stroški so torej približno 953.676.000 dinarjev. Varčujmo z vsemi vrstami energije!

Tozd Energija

ŽELEZARJI DELEGATI

KONFERENCA DELEGACIJ ZA IZOBRAŽEVANJE je na svoji seji 16. 5. 1986 izoblikovala naslednje pripombe in stališča:

- Čimprej je treba popraviti streho na OŠ Koroški jeklarji. Ali bo sredstva za to prispeval tudi graditelj šole?
- Delegati želijo razlago, katere so mejne in nove naloge.
- Za vrednotenje vzgojnoizobraževalnega dela so predvidena merila. Zakaj se taka merila niso uporabljala že prej?
- Nekateri starši se ne strinjajo, da bi se otrok vozil v šolo v Kotlje in želijo glede tega dodatno razlago.

KONFERENCA DELEGACIJ ZA ZBOR ZDRUŽENEGA DELA je na 2. seji 5. 5. 1986 oblikovala med drugim naslednje pripombe in stališča:

- Delegati zahtevajo, da se gradiva posredujejo pravočasno, saj lahko le tako zagotovimo normalno sestajanje delegacij, informiranje in komuniciranje.
- Sekretariat skupščine bi moral v nekaj dneh po skupščini dostaviti sklepe, stališča in pojasnila, zakaj posamezni pomembni predlogi ali pobude niso bili sprejeti.
- Delegati predlagajo, da bi kadrovska služba železarne pripravila analizo, s katero bi ugotovili oz. se dogovorili, katera delovna mesta so oz. primerna za zaposlovanje žensk.
- Ugotavljajo neustreznost sedanjega načina kadrovanja delegatov v posamezne organizacije posebnega družbenega pomena. Premalo mislimo na primernost kandidata (strokovnost, motiviranost).
- Večina občanov je nezadovoljna z uslugami Komunalnega podjetja Prevalje.

(Vir: zapisniki konferenc delegacij)

ODGOVORI NA DELEGATSKA VPRAŠANJA

Konferenca delegacij železarne Ravne za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je na svoji seji 25. 4. ponovno postavila vprašanje v zvezi s poenotenjem pokojninskega sistema v Jugoslaviji za vse delavce v združenem delu ne glede na delo, ki ga posameznik opravlja.

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS, območna delovna enota Ravne, je na to dala naslednji odgovor:

SANIRAN BOFORS V JEKLARNI I

Aprila je bil v jeklarni I generalni remont boforsa, sistema z dvojno livno ploščo in mehaniziranim slačenjem ingotov. Od leta 1981, ko so ga uvedli zaradi novih formatov GFM ingotov za kovaški stroj in zaradi humanizacije dela, je bilo z njim ogromno težav. Zato so v tozidih SGV in Jeklarna imenovali posebno skupino za njegovo sanacijo.

Zdaj je delo končano. Postavili so nove temelje in izboljšali hidravliko. Kako uspešno ga bo moč uporabljati, pa je zelo odvisno od ljudi, ki s to občutljivo napravo delajo.

H. M.

Z zveznim zakonom je zagotovljen enotni pokojninsko-invalidski sistem vseh delavcev v združenem delu (tudi drugih delovnih ljudi — kmetov, delavcev, ki delajo s sredstvi v zasebni lasti, in drugih). V tem enotnem sistemu je pokojninsko in invalidsko zavarovanje obvezno, in tako si vsi delavci po načelih vzajemnosti in solidarnosti ter minulem delu zagotavljajo svojo materialno in socialno varnost v primeru zmanjšanja ali izgube delazmožnosti, za starost in za družinske člane pa pravico do družinske pokojnine.

Na konferenci je bila postavljena tudi zahteva, da strokovna služba usklajuje pokojnine tako, da bo ohranjeno prvotno razmerje, kot je bilo ob uveljavitvi pokojnine.

Na to vprašanje pa je odgovor tak:

Strokovna služba nima pravice določati načina in višine usklajitve, ampak opravlja v skladu s predpisi le strokovna, finančna, administrativno-tehnična in podobna opravila za skupnost in enote skupnosti.

Na konferenci delegacij za otroško varstvo so delegati vprašali, kako je z obračunavanjem oskrbnine v vrtcih, če otroci manjkajo zaradi boleznih.

Občinska skupnost otroškega varstva Ravne je poslala naslednje pojasnilo:

Po 20. členu SaS o uresničevanju socialno-varstvenih pravic se pri prekinitvi v oskrbi nad 3 dni upošteva, da se oskrbnina ustrezno zmanjša. Skupnost socialnega varstva je v okrožnicah pojasnila, da ustrezno zmanjšanje pomeni le prispevek za hrano, torej se za odsotnost do 3 dni ne bi nič odračunalo, za odsotnost nad 3 dni pa le delež za hrano otroka. Ta odločba je tako stroga, da je vzgojnovarstvena organizacija ne upošteva in odračuna strošek za hrano za vsak dan, ko otrok manjka. V občini Ravne lahko starši otroka med letom izpišejo za ves mesec in takrat seveda ne plačajo oskrbnine. Pred leti so po sklepu vzgojnovarstvene organizacije odračunavali oskrbnino za odsotnost nad 14 dni, vendar se ta sklep ne sme več uporabljati, ker za vso Slovenijo velja omenjeni sporazum.

N. Z.

NAŠI DELEGATI V SAMOUPRAVNIH ORGANIH ŽELEZARNE RAVNE IN SOZDA

V mandatnem obdobju 1986—1988 nas v posameznih organih delovne organizacije in sozda zastopajo naslednji delegati:

DELAJSKI SVET ŽELEZARNE RAVNE

1. KOMPAN Stanislav, Jeklarna
2. KRAUTBERGER Andelko, Jeklarna
3. LIPNIK Franjo, Jeklarna
4. BURJAK Rudi, Jeklolivarna
5. DOBROVNIK Peter, Jeklolivarna
6. JAMNIK Rajmund, Jeklolivarna
7. VALENTE Danilo, Jeklolivarna
8. VNUK Mijo, Jeklolivarna
9. ZUNEC Branko, Jeklolivarna
10. PARADIŽ Milan, Valjarna
11. PUR Oton, Valjarna
12. ROBNIK Robert, Valjarna
13. OSLAK Mihael, Kovačnica
14. PLANINŠEC Jože, Kovačnica
15. RATEJ Franc, Jeklovlek
16. SLANIČ Ivan, Jeklovlek
17. KROF Karel, Kalilnica
18. OBLAK Blaž, Kalilnica
19. PETEK Zdravko, Orodjarna
20. WLODYGA Peter, Orodjarna
21. HOVNİK Miha, Stroji in deli
22. VIVOD Jože, Stroji in deli
23. VREMEC Mihajlo, Stroji in deli
24. ZAGERNIK Zdenka, Stroji in deli
25. JANKO Peter, Industrijski noži
26. KOTNIK Jože VII., Industrijski noži
27. JELEN Dominik, Pnevmatični stroji
28. PRIMIK Maks, Pnevmatični stroji
29. GROBELNIK Jože, Vzmetarna
30. KLANČNIK Alojz, Vzmetarna
31. PARADIŽ Jakob, TRO
32. POTOČNIK Adi, TRO
33. VAČUN Avgust, TRO
34. KRAMER Ivan, Kovinarstvo
35. MATKO Izidor, Kovinarstvo
36. MIKLAVC Janko, Armature
37. PLANINŠIČ Jože, Armature
38. MAKŠIMOVIC Tomislav, Bratstvo
39. STAMENKOVIČ Zoran, Bratstvo
40. PLOHL Jože, TSD
41. ZORMAN Franc, TSD
42. ARNŠEK Stanko, Monter
43. ČREŠNIK Benjamin, Monter
44. JAVORNIK Alojz, Monter
45. MLAKAR Ivan, Energija
46. PENEK Srečko, Energija
47. KOSUTA Rudi, ETS
48. POLAJNER Alfonz, ETS
49. FRANC Ferdinand, SGV
50. GOSTENČNIK Franc IV., SGV
51. HRASTNIK Alojz, SGV, predsednik
52. TAKS Stanislav, SGV
53. BUHVALD Pavel, Transport
54. GNAMUS Franc, Transport
55. ČRESLOVNIK Mirko, PII
56. KAMBUR Esad, PII
57. LAKOVSEK Ivan, RPT
58. STRAHOVNIK Vlado, RPT, namestnik predsednika
59. GOLOB Stanko, Komerciala
60. KOREN Ivan, Komerciala
61. GLAVICA Mirko II., Kontrola kakovosti
62. PARADIŽ Janez, Kontrola kakovosti
63. PREVORČIČ Magda, Družbeni standard
64. STEKL Pavel, Družbeni standard
65. IGERC Marta, Računovodstvo
66. KAMNIK Marjana, Računovodstvo
67. GERDEJ Stojan, Gospodarjenje
68. KRISTAN Mirko, Gospodarjenje
69. SAVC Samo, KSZ
70. VOŠNER Mirko, KSZ
71. MAJDIČ Branka, PFS
72. VIDRIH Alenka, PFS

ODBOR SAMOUPRAVNE DELAJSKE KONTROLE

1. BARIČ Mirko, Jeklarna
2. SEDELSAK Franc, Jeklolivarna
3. KOTNIK Drago, Valjarna
4. VRBNJAK Marjan, Kovačnica
5. PEČOVNIK Herman, Jeklovlek
6. ZADRAVEC Jože, Kalilnica
7. MRAVLJAK Jože, Orodjarna
8. PANGERC Andrej, Stroji in deli
9. KAŠNIK Marjan, Industrijski noži
10. STALEKAR Božo, Pnevmatični stroji
11. LAZNIK Janko, Vzmetarna
12. KORDEŽ Ivan, TRO
13. ŠPEH Drago, Kovinarstvo
14. KOLAR Milan, Armature
15. PAJENK Marjan, TSD
16. SALČNIK Andrej, Monter
17. ZAPUŠEK Franc, Energija
18. PAVŠER Alfonz, ETS
19. MISKO Franc, SGV
20. MEDVOŠ Franc, Transport
21. ARIH Ernest, PII
22. KOREN Ivan, RPT
23. CAMLEK Ivan, Komerciala
24. URNAUT Oto, Kontrola kakovosti
25. AČKO Jožica, Družbeni standard
26. CAS Marija, Računovodstvo

27. HRIBERNIK Kristina, Gospodarjenje
28. LESJAK Rudi, KSZ
29. MLAKAR Bojana, PFS
30. NIKOLIĆ Milan, Bratstvo

SKUPNA DISCIPLINSKA KOMISIJA

1. MEDVED Justin — predsednik, Stroji in deli
2. MAROŠEK Ivan — podpredsednik, RPT
3. PUR Oton — podpredsednik, Valjarna
4. GABROVEC Majda, zunanji član
5. GAVEZ Ivan, zunanji član
6. OPRESNIK Jože, zunanji član
7. PODHOSTNIK Drago, zunanji član
8. POTOČNIK Stefan, zunanji član
9. ANDRIČ Svetislav, Jeklarna
10. HAFNER Oto, Jeklarna
11. SKLEDAR Jože, Jeklolivarna
12. TRSTENJAK Janko, Jeklolivarna
13. POTOČNIK Avgust, Valjarna
14. FERK Peter, Kovačnica
15. PLEVNİK Peter, Kovačnica
16. SPANZEL Alojz, Jeklovlek
17. SUMAH Andrej, Jeklovlek
18. ČERNIVNIK Ivana, Kalilnica
19. STAVDEKER Pavel, Kalilnica
20. GUTMAN Franc, Orodjarna
21. KOBOLT Leopold, Orodjarna
22. KASNIK Ernest, Stroji in deli
23. KASPER Avrelja, Industrijski noži
24. KUNC Ivanka, Industrijski noži
25. PEPEVNIK Hinko, Pnevmatični stroji
26. LUŽNIK Ivan, Pnevmatični stroji
27. OBRETAN Ciril, Vzmetarna
28. PLANŠAK Leopoldina, Vzmetarna
29. LAPUH Jože, TRO
30. MLINAR Ivan, TRO
31. BAN Stanko, TSD
32. REPAS Damjan, TSD
33. KOTNIK Ferdinand, Energija

34. PAVŠE Ivan, Energija
35. POTOČNIK Jože, ETS
36. SROT Darko, ETS
37. PRIMOŽIČ Danilo, SGV
38. URSIĆ Marjan, SGV
39. MIKLAVC Janez, Transport
40. STEHARNIK Stanko, Transport
41. DOBROVNIK Karmen, PII
42. TRATNIK Edvard, PII
43. BIVSEK Franc, RPT
44. HAISEK Adam, Komerciala
45. POTOČNIK Majda, Komerciala
46. PUŠNIK Helena, Kontrola kakovosti
47. ŽMAVCER Vinko, Kontrola kakovosti
48. BAVČE Stefka, Družbeni standard
49. KOVČ Marinka, Družbeni standard
50. KAVTIČNIK Jerica, Računovodstvo
51. PEPEVNIK Rezka, Računovodstvo
52. KRISTAN Mirko, Gospodarjenje
53. KOCUVAN Ernest, Gospodarjenje
54. JAMSEK Jelka, KSZ
55. ROTAR Franc, KSZ
56. MAZE Bernarda, PFS
57. SISRNIK Nežka, PFS

DELAJSKI SVET SOZDA

1. ENCI Ludvika, Gospodarjenje
2. GOSTENČNIK Ivan, Pnevmatični stroji
3. KRAUTBERGER Andelko, Jeklarna
4. LAKOVSEK Ivan, RPT
5. MEDVEŠEK Vladimir, TRO
6. TRIGLAV Stanko, Valjarna
7. TROKŠAR Jože, Jeklovlek

ZBOR INTERNE BANKE SOZDA

1. DOLINSEK Alenka, Gospodarjenje
2. LESNIK Andrej, Jeklarna
3. PANDEV Elizabeta, PII

4. PRISTOVNIK Milan, TRO
5. SIKR Erih II., PFS
6. STANDEKER Ivan, Komerciala

ODBOR SAMOUPRAVNE DELAJSKE KONTROLE SOZDA

1. URNAUT Oto, Kontrola kakovosti

ODBOR ZA POSLOVANJE

1. Andrej Plohl, Jeklolivarna, član
2. Franc Hartman, Valjarna, predsednik
3. Marjan Senica, Stroji in deli, član
4. Janko Miklave, Armature, član
5. Franc Marolt, ETS, član
6. Herman Lesjak, SGV, član
7. Franc Hrastnik, RPT, namestnik predsednika
8. Mira Blodnik, Komerciala, članica
9. Helena Burjak, Gospodarjenje, članica

ODBOR ZA INFORMIRANJE

1. Stefan Glavica, Valjarna, član
2. Franjo Kocen, Kovačnica, namestnik predsednika
3. Rudi Mlinar, Stroji in deli, član
4. Jože Kuzman, Pnevmatični stroji, član
5. Vlado Petrič, TRO, član
6. Edvard Sagernik, Energija, član
7. Boris Jocič, RPT, predsednik
8. Bojan Lesjak, KK, član
9. Mirko Angeli, Družbeni standard, član

ODBOR ZA KADRE IN SPLOSNE ZADEVE

1. Stanislav Kompan, Jeklarna, član
2. Branko Zunec, Jeklolivarna, namestnik predsednika
3. Jože Plohl, TSD, član
4. Franc Gutman, Orodjarna, član
5. Slavko Pangerc, TRO, član
6. Robert Jamšek, Energija, predsednik
7. Milan Natlačen, SGV, član
8. Ivan Koren, Komerciala, član
9. Eleonora Gladež, KSZ, članica

NOVO S ŠPEDICIJE

Že nekaj časa ni treba železarni plačevati stojnine za vagoni, ki pripeljejo staro železo. Zaenkrat ga namreč ni iz uvoza, z domačega trga pa utegnejo vagoni pravočasno raztovarjati.

Ne nova, ampak zelo stara pesem pa je v špediciji »norija« konec meseca. Kljub stalnim opozarjanjem namreč predelovalni tozdi še vedno ne dobavljajo robe redno, ampak v glavnem konec meseca. To potegne za sabo kup težav: špedicija ne utegne vsega prevzeti, stehitati, prešteti, zembalirati, naložiti na vagoni in tovornjake, ki jih tudi zmanjkuje, sploh zaprtih za izdelke, ki ne smejo biti mokri, dela se bolj površno, zaščita ni prava itd.

Zato apel: če je nesporna odprema samo navada, in čeprav je navada železna srajca, skušajmo se je znebiti — v dobro vseh nas.

H. M.

ODBOR ZA DOHODKOVNA VPRAŠANJA

1. Zdravko Fajmut, Jeklolarina, član
2. Milan Božinovski, Valjarna, član
3. Ivan Pungartnik, Kovačnica, predsednik
4. Mihajlo Vremec, Stroji in deli, član
5. Ivan Kramer, Industrijski noži, član
6. Ivan Vušnik, ETS, namestnik predsednika
7. Joško Kert, KK, član
8. Herbert Gigerl, Gospodarjenje, član
9. Anton Maklin, Računovodstvo, član

FINANČNI ODBOR

1. Andrej Lesnik, Jeklolarina, član
2. Miloš Jurak, Jeklolarina, član
3. Nada Preglav, TSD, predsednica
4. Viljem Irman, SGV, član
5. Elizabeta Pandev, PII, članica
6. Stanko Golob, Komerčiala, član
7. Marta Igerc, Računovodstvo, članica
8. Alenka Dolinšek, Gospodarjenje, namestnica predsednice
9. Vida Lotrič, PFS, članica

ODBOR ZA DRUŽBENI STANDARD

1. Metka Jevšnikar, Jeklolarina, članica
2. Milan Paradiž, Valjarna, član
3. Maks Wresnik, Kovačnica, član
4. Peter Janko, Industrijski noži, član
5. Andrej Kladnik, Pnevmatični stroji, član
6. Jože Kret, ETS, namestnik predsednice
7. Janez Paradiž, KK, član
8. Ljudevika Pavše, Družbeni standard, članica
9. Rezka Čunuk, PFS, predsednica

ODBOR ZA VARSTVO PRI DELU

1. Andelko Krautberger, Jeklolarina, namestnik predsednika
2. Janez Cehner, Jeklolarina, član
3. Zlatko Kivač, Kalilnica, član
4. Izidor Matko, Kovinarstvo, član
5. Franc Sagnerik, Energija, član
6. Ivan Hočevar, ETS, predsednik
7. Anton Ažnik, SGV, član
8. Franc Gnamuš, Transport, član
9. Erih Sirk, KK, član

ODBOR ZA RAZVOJ

1. Vlado Macur, Jeklolarina, član
2. Marjan Blažič, Valjarna, član
3. Blaž Oblak, Kalilnica, član
4. Franc Kotnik, Pnevmatični stroji, član
5. Alojz Klančnik, Vzetarna, član
6. Lazo Savič, SGV, namestnik predsednika
7. Milivoj Zajc, PII, predsednik
8. Juri Pratekar, RPT, član
9. Irena Kodrun-Jež, Komerčiala, članica

ODBOR ZA PROIZVODNJO

1. Alojz Rozman, Jeklolarina, član
2. Maks Urnaut, Jeklolarina, predsednik
3. Stanko Triglav, Valjarna, namestnik predsednika
4. Pavel Krivograd, Stroji in deli, član
5. Stanko Strmčnik, Armature, član
6. Maksimiljan Kotnik, Monter, član
7. Maks Serafini, Energija, član
8. Jože Robnik, RPT, član
9. Milan Pavič, KK, član

(Vir: gradivo za sejo delavskega sveta)

udarjena uporaba. Sodobni osebni računalniki imajo pomnilnike 256 ali 512 K (napovedujejo pa tudi večje), tako da se zamegljuje razlika nasproti mikro in mini računalniku.

Vedno tudi ni jasna delitev med osebnimi in hišnimi računalniki. V splošnem spadajo hišni računalniki v nižji cenovni razred, nudijo manj tehnoloških rešitev, namenjeni pa so vsaj za zdaj predvsem zabavi in le delno uporabi v poslovnem procesu.

Če pri vsakem proizvodu razlikujemo začetek, rast in zrelost, je za osebne računalnike že mogoče reči, da so na tisti stopnji življenjskega cikla, ki jo imenujemo rast. To je mogoče zaključevati predvsem po obsegu proizvodnje in prodaje osebnih računalnikov in po razvoju spremljajočih dejavnosti (proizvodnja sistemskih in uporabniških programov, založniška dejavnost za učbenike in priročne in podobno).

Po napovedih strokovnjakov je glede na trend razvoja računalniške tehnologije v nekaj letih pričakovati prenosne osebne računalnike majhnih dimenzij in teže, po sposobnosti in ceni pa najmanj primerljive današnjim osebnim računalnikom.

KAJ MORAMO POŠTEVATI PRI UVAJANJU OSEBNIH RAČUNALNIKOV

Sorazmerna enostavnost instaliranja in uporabe osebnih računalnikov na široko odpirata vrata njihovega uvajanja. Uporaba osebnih računalnikov zmanjšuje razkorak med potrebami uporabnikov in možnostjo zadovoljitve teh potreb. Uporabniki v večji meri sprejemajo računalnik kot svoje orodje. Zlasti na začetni stopnji uporabe je potrebna določena inovativnost tistih, ki osebni računalnik uporabljajo. Uspešna uporaba pa vzbudi mnoge posameznike k nadaljnjemu usposabljanju za ta namen. Z večjo usposobljenostjo se bo dvignila splošna raven znanja o uporabi informacijske tehnologije.

Poleg prednosti pa prinaša uvajanje osebnih računalnikov tudi določene težave, kar so že spoznali zlasti v ZDA, kjer je bil razmah teh računalnikov nepričakovano hiter in nanj niso bili organizacijsko pripravljeni. Čeprav nas bodo v naših razmerah organiziranosti presenetile še nekatere druge težave, pa je dobro, da upoštevamo izkušnje, ki jih drugi že imajo.

Na začetku uvajanja osebnih računalnikov preveliko omejevanje ne bi bilo primerno. Kmalu pa bi bilo prizadevanja na tem področju v okviru delovne organizacije le treba sistemizirati. Posamezni uporabniki, ki sicer hitro dosežejo začetne rezultate, pogosto ne vedo, česa ne vedo in ne morejo predvideti vseh posledic, ki jih lahko sproži nenačrtovano uvajanje osebnih računalnikov. Pokazalo se namreč je, da je uvajanje osebnih računalnikov dosti bolj organizacijski kot tehnološki problem. Ni sicer treba zanemariti tehničnih problemov pri zagotavljanju povezljivosti računalnikov različnih proizvajalcev, prav tako pa tudi problematike vzdrževanja in oskrbe z rezervnimi deli in repromaterialom. S tem lahko nastanejo mnogi skriti stroški, ki postanejo z množičnejšo uporabo kar vredni upoštevanja. Želeli pa bi opozoriti predvsem na probleme, ki jih nekoordinirano uvajanje osebnih računalnikov lahko povzroči pri izgradnji učinkovitega in celovitega poslovnega informacijskega sistema.

Naša delovna organizacija je po številu zaposlenih, po ustvarjenem celotnem prihodku in dohodku ter po

DOBREGA ČISTILCA OKEN NI LAHKO NAJTI

V času klicev na tel. 304 niso bili redki delavci, ki so spraševali o čiščenju oken v železarni. Njihova skrb je bila upravičena, saj skozi čista okna pride več svetlobe. Zato gre manj elektrike in tudi za oči je bolj zdravo, hkrati pa je videz stavb s čisto steklovinjo lepši.

Povejmo, da je imela Železarna Ravne vse lansko leto ogromno težav, ker ni mogla dobiti ustreznega izvajalca del. Privatnik Rekef iz Ljubljane, ki je prej čistil več let, je zaradi pomanjkanja delavcev sodelovanje odpovedal, in nabavna služba komerciala je takoj začela iskati novega.

Toda dobrega in hkrati poceni čistilca oken je zelo težko najti. Poskusno jih je zdaj železarna najela že več, kot kaže, pa bo pogodbo za dalj časa sklenila z Ivanom Korenom iz Maribora, ki je zelo dober ponudnik.

H. M.

uporabljenih poslovnih sredstvih med največjimi v Sloveniji. Tako velik gospodarski sistem je sestavljen iz mnogih podsistemov — elementov (tozdi, službe, oddelki, delovna mesta). Iz teorije sistemov je poznano, da neurejena množica elementov ni sistem in teži k samouničenju. Zato se elementi neprestano povezujejo, da bi se »ohranili«. Bolj ko je tako povezovanje urejeno (z drugo besedo — organizirano), bolj učinkovit je sistem. Pri tem imajo zelo pomembno, če ne celo odločilno vlogo informacije. Informacija je v tem pogledu nasprotje negotovosti in je torej tista

Pred pohodom osebnih računalnikov

UVOD

Pred petnajstimi leti smo v Železarni Ravne instalirali prvi računalnik, ki je imel 16 K notranjega spomina (to je približno 16.000 znakov). S tem računalnikom smo na primer takrat izvajali obračun osebnih dohodkov za približno 3500 zaposlenih, fakturirali kupcem naših izdelkov in izdelovali mesečne obračune proizvodnje za Valjarno, Kovačnico in Jeklolarino. Danes imamo instaliran poslovni računalnik, ki ima približno 500-krat večje kapacitete, kot jih je imel naš prvi računalnik pred petnajstimi leti. Poleg tega obratuje še več procesnih računalnikov s precejšnjimi zmogljivostmi. Nabavljenih je tudi nekaj mikro računalnikov za različne namene uporabe. Nekateri novi stroji in naprave imajo vgrajene računalnike (kvantometer, kovaški stroj, numerično krmiljeni stroji itd.). Precejšnje število delovnih mest je opremljeno z računalniškimi terminali, ki omogočajo dostop in obdelavo podatkov najrazličnejših informacij. Če se torej ozremo nazaj, lahko nedvoumno ugotovimo, da je v naši delovni organizaciji v poldrugem desetletju prišlo do široke uporabe računalnikov. Če pa pogledamo malo prek državne meje, pa vidimo, da smo v primerjavi s podjetji razvitih in tudi malo manj razvitih držav zlasti v zadnjem desetletju pri uporabi računalnikov relativno zaostali, saj je bil pri njih razvoj še intenzivnejši kot pri nas.

V zadnjih petih letih so napravili v teh deželah pravo revolucijo predvsem osebni računalniki. V ZDA v neki raziskavi ugotavljajo, da pride v večjih organizacijah en osebni računalnik na dvajset zaposlenih, napovedujejo pa, da bodo v nekaj letih uporabljali en osebni računalnik na dva ali tri zaposlene in bo torej uporaba osebnih računalnikov postala ta-

ko splošna kot uporaba telefona. V primerjavi z delavčev plačo je cena osebnega računalnika v približno enakem razmerju, kot je bila cena telefona leta 1950. Vendar pa primerjava osebnega računalnika s telefonom ni najbolj ustrezna, saj so z uporabo osebnega računalnika povezane drugačne priložnosti in tudi težave kot nekoč z uporabo telefona. Verjetno bo pa treba razumeti uvajanje osebnih računalnikov kot sestavino dolgoročnega procesa, v katerem bodo uporabniki najbrž prevzeli odločujočo vlogo pri uporabi računalnikov, in to prej ali kasneje tudi pri nas.

KAJ SO OSEBNI RAČUNALNIKI

Z zelo naglim razvojem računalniške tehnologije se spreminjajo relativna merila, kaj so mali, srednji, veliki in zelo veliki računalniki. Nosilec računalniške tehnologije je »čip«, ki je rezultat pod posebnimi pogoji obdelane silicijeve ploščice. Leta 1960 je bil na takratnem prvem čipu en tranzistor, od takrat pa vse do danes se število tranzistorjev na enem čipu poprečno vsako leto podvoji. Cena enega čipa pa raste počasneje od njegove relativne sposobnosti, tako da pade cena po eni funkciji na integriranem krogu poprečno na leto za 27,5%. Tako niti cena niti kapacitete računalnika niso absolutno merilo za razlikovanje računalnikov med mikro, mini in velikimi računalniki. Ker pa so taka razlikovanja kljub razumu zelo pogosta, jih je treba vzeti časovno omejeno.

Izraz osebni računalnik (PC — personal computer) se pogosto povezuje z izrazom mikroročunalnik. Mikroročunalnik je računalnik, ki deluje samostojno ali pa je kot terminal povezan z večjim računalnikom. Z izrazom mikroročunalnik je predvsem poudarjena tehnologija, z izrazom osebni računalnik pa je predvsem po-

kategorija, ki zmanjšuje negotovost in neurejenost, ali obratno, ki povečuje gotovost — urejenost. Gospodarski sistem bo po informacijski teoriji funkcioniral tako, da bo s pretokom in z izmenjavo informacij med vsemi svojimi elementi in z okoljem neprestano sam sebe urejal oziroma organiziral. Gospodarski sistem torej za svoj obstoj nujno potrebuje informacijski sistem.

Ena od osnovnih zahtev pri izgradnji učinkovitega računalniško podprtega informacijskega sistema je, da je tak sistem integriran. To konkretno pomeni, da je prenos podatkov iz enega informacijskega podsistema v drugega neposreden, kar je ozko povezano z ekonomsko vrednostjo informacij. Dejstvo namreč je, da ne moremo pristati na pripravo informacij za vsako ceno. Informacija mora dajati večjo korist, kot so znašali stroški za njeno pripravo.

V računalniško podprtem informacijskem sistemu je najbolj problematičen vnos podatkov v računalniški sistem. Ta lahko znatno vpliva na zanesljivost izhodnih informacij in tudi na ceno informacij. Medtem ko se je hitrost procesiranja in prenosa podatkov v zadnjih dvajsetih letih povečala za več stokrat in s tem tudi zelo pocenila, še vedno v pretežni meri vnaša podatke v računalnik človek prek tastature. Zaradi tega je v integriranem računalniško podprtem sistemu zelo poudarjeno, da se je treba v čim večji meri izogniti večkratnemu vnosu istih podatkov na računalniške nosilce podatkov.

Praksa potrjuje, da se je zelo težko približati zahtevam integrirane obdelave podatkov celo v razmerah paketnih obdelav na enem računalniškem sistemu. V pogojih terminalskih in porazdeljenih obdelav podatkov na več samostojnih računalnikih lahko tako integracijo zagotovimo z zelo skrbnim načrtovanjem in s primerno tehnološko disciplino.

Uvajanje osebnih računalnikov na nekaterih relativno samostojnih raziskovalnih področjih je do neke mere še lahko samostojno. Če pa gre za uvajanje osebnega računalnika na delovnem mestu, kjer imamo opravka z informacijami, ki so potrebne za izvajanje tekočih poslovnih funkcij, pa je že treba preučiti vključitev v enotni računalniško podprti infor-

Petnajstega

macijski sistem. Določiti je treba, katere podatke, v katerih rokih in kakšni obliki bo osebni računalnik kot relativno samostojni informacijski podsistem sprejemal od ostalih informacijskih podsistemov oziroma jih bo oddajal drugim podsistemom. V nasprotnem primeru je pričakovati, da bodo nastali t. i. informacijski otoki. Take informacijske otoke poznamo iz klasične ročne in mehanografske obdelave podatkov z uporabo kartotek. Kartoteka je še danes na posameznih delovnih mestih učinkovito pomagalo, vendar pa ne omogoča kompleksnejših obdelav informacij. To se pa lahko kaj hitro zgodi (verjetno sicer na višji ravni) tudi pri osebnih računalnikih, če ni organiziranega pristopa in določenih vsaj minimalnih standardov, ki so nujno potrebni za pretok informacij med posameznimi informacijskimi podsistemi.

Opozoriti je treba tudi na varovanje podatkov pred samouničenjem ali zlorabo. Tudi tu ima lahko porazdeljena obdelava podatkov z osebnimi računalniki v primerjavi s centralno obdelavo svoje prednosti in slabosti.

Če na kratko povzamemo, so torej osebni računalniki na pohodu in bodo v bližnji prihodnosti zelo vplivali na naše poslovno življenje. Prednosti, ki jih prinaša nova tehnologija, bomo izkoristili le, če bomo na to organizacijsko dovolj pripravljeni. Izgnili

se bomo lahko tudi nekaterim napakam, ki so jih v razvitem svetu ob uvajanju osebnih računalnikov že spoznali. Upoštevati pa moramo tudi posebnost naših razmer.

Maks Pešl

Uporabljena literatura

Dr. Matjaž Mulej, Ustvarjalno delo in dialektična teorija sistemov
Dr. Velimir Sreća, Budućnost pripada informatici
IBM Nachrichten 1985

RUBRIKA KLICI NA ŠT. 304 V LETU 1985

V letu 1985 je bilo v 30 številkah Novic objavljenih 226 klicev delavcev železarne. Pri tem se je predstavilo 53 delavcev ali 23,45 %, anonimnih klicev pa je bilo 173 ali 76,55 %.

Dejansko je bilo klicev okoli 10–15 % več, vendar smo obrekovanja in natančevanja že po telefonu zavračali, komu pa za njegovo pritožbo svetovati tel. številko ustrezne strokovne službe. Uredništvo je poleg tega 7-krat objavilo pozive delavcem, naj te rubrike ne zlorablajo za sproščanje nizkih strasti, ampak naj sporočajo predloge in vprašanja, ki bodo koristna za vse. Kljub takšni prebiri in usmeritvi se je verjetno izmuznilo v objavo kakšnih 10 % klicev, ki bi brez škode lahko izostali.

Vsebine klicev kaže tabela.

tema	število	odstotek
1. Problematika tozdv in DO	60	26,48
2. Družbeni standard, standard delavcev	36	15,92
3. OD, nadomestilo za bolniško, solidarnost	30	13,27
4. Druge DO (v železarni in zunaj), prevozi na delo	26	11,5
5.—6. Disciplina, odgovornost	17	7,5
5.—6. Krajevne skupnosti, SIS	17	7,5
7. Vprašanja za osebno in splošno obveščenost	12	5,3
8. Koristni predlogi, inovacije	11	4,86
9. Delovna razmerja, izobraževanje	10	4,42
10. Društvena dejavnost, DPO	7	3

Cetrtna klicev izpričuje skrb za dobro delo tozdv in delovne organizacije, opozarja na nepravilnosti itn. Naprej je razporeditev pričakovana, saj po vrsti kaže, da delavce najbolj žuli standard in OD, da radi primerjajo železarno z drugimi DO, da se jezijo zaradi prevozov na delo (polovica zaposlenih je vozačev).

Če torej zavzetosti za tozde in DO prištejemo še koristne predloge in zanimanje za inovacije, dobimo pičlo tretjino vseh klicev, zaradi katerih je bila ta rubrika ustanovljena. Za ostali dve tretjini vprašanj bi lahko delavci dobili odgovore in pojasnila direktno od strokovnih služb. Tu opravlja uredništvo pač samo posredniško vlogo.

Čeprav ni izdelan primerjalni izračun, kaže, da je uspela ta rubrika priskrbeti odgovore nekaj prej, kakor pridejo po uradni delegatski poti. Klici na št. 304 so bili nekaj časa priljubljeni zaradi živahnosti in pestrosti. Ko pa smo ene anonimnežne opozorili, naj izrazito tozdivske zdražbe urejajo v tozdi, druge pa, da ni mogoče nikogar obtoževati anonimno prek časopisa, se nas je prijel oznaka, da odgovarjamo samo na tisto, kar ni občutljivo, in da so naši odgovori večkrat tudi ovinkasti. Odkar pa smo v 9. letošnji številki Novic zapisali, da objavljamo samo vprašanja delavcev, ki se predstavijo, anonimnih pa ne več, se je število klicev precej zmanjšalo.

O prihodnji podobi te rubrike bodo presodili naši organi za informiranje in čas.

Uredništvo

Previdnost ne škodi

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XXIII

Ravne na Koroškem, 13. junija 1986

Št. 6

Mladi fužinar izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Marta Vrenčur, Saša Meško, Alojz Lipovnik, Barbara Sušnik in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino.

SKLEPI

VOLILNO-PROGRAMSKE KONFERENCE KS OO ZSMS - 31. 3. 1986

1.

Še naprej bomo vztrajali pri doslednem nagrajevanju po delu in rezultatih dela. Ustanovila se bo posebna komisija, ki bo dajala smernice in stališča na vsak novi predlog s tega področja. Zadolženo je predsedstvo KS OO ZSMS.

2.

Zavzemali se bomo za zaposlovanje ne samo študentov železarne, temveč vseh mladih. Izdelala se bo analiza, ki se bo redno spremljala na tem področju (možnost upokojitve, nadurno delo, izkoriščenost kapacitet ter tam, kjer možnosti za to obstajajo, uvesti večizmensko delo in podobno).

3.

S pomočjo kadrovske službe moramo vztrajati pri tem, da bodo mladi strokovnjaki prišli na ustrezna dela in naloge. Izdelala se bo ustrezna študija ter analiza, ki bo pokazala, ali so mladi strokovnjaki ustrezno zaposleni. Zadolžena je komisija za kadre pri KS OO ZSMS.

4.

Poudarek moramo dati večjemu deležu KS OO ZSMS (zlasti povečanje članarine ZSMS,

številne lokalne delovne akcije, čiščenje okoliš obratov železarne, pobiranje železa...)

5.

Ker se že dlje časa pojavljajo problemi okrog odsotnosti, moramo ta problem sistemsko urediti, ne samo za nosilce odgovornih funkcij (predsednik, sekretarja, vodje komi-

sij) na nivoju železarne, temveč tudi po OO ZSMS.

6.

Tudi v prihodnje si moramo in si bomo prizadevali za še večjo povezavo med družbenopolitičnimi organizacijami v železarni ter po tozdi in delovnih skupnostih. Poudarek mora biti na nenehnem spremljanju delovanja družbenopolitičnih koordinacij (skupni sestanki vseh družbenih dejavnikov, sindikat, zveza komunistov in mladina s predsedstvom, ne samo predsednik). Ocenjevanje bo potekalo kvartalno.

Komisija za sklepe

POROČILO SEKRETARJA KS OO ZSMS

V minulem letu smo imeli 14 rednih sej in eno izredno. Poleg teh sej so se sestajale tudi komisije, ki delajo v okviru KS OO ZSMS železarne. S svojo aktivnostjo smo bili prisotni skoraj na vseh področjih interesnega delovanja mladih, od SLO in DS, športa, kulture do MDA ter na področju samoupravljanja, DEO in IPD.

Na športnem področju smo sodelovali na košarkarskem turnirju v Ljubnem ob dnevu republike, katerega organizator je bil koordinacijski svet. Imeli pa smo tudi košarkarsko ekipo, ki nas je dostojno zastopala v koroški ligi. Ogledali smo si polete v Planici in slalom v Kranjski gori. Sodelovali smo na

raznih športnih srečanjih v okviru železarne in izven.

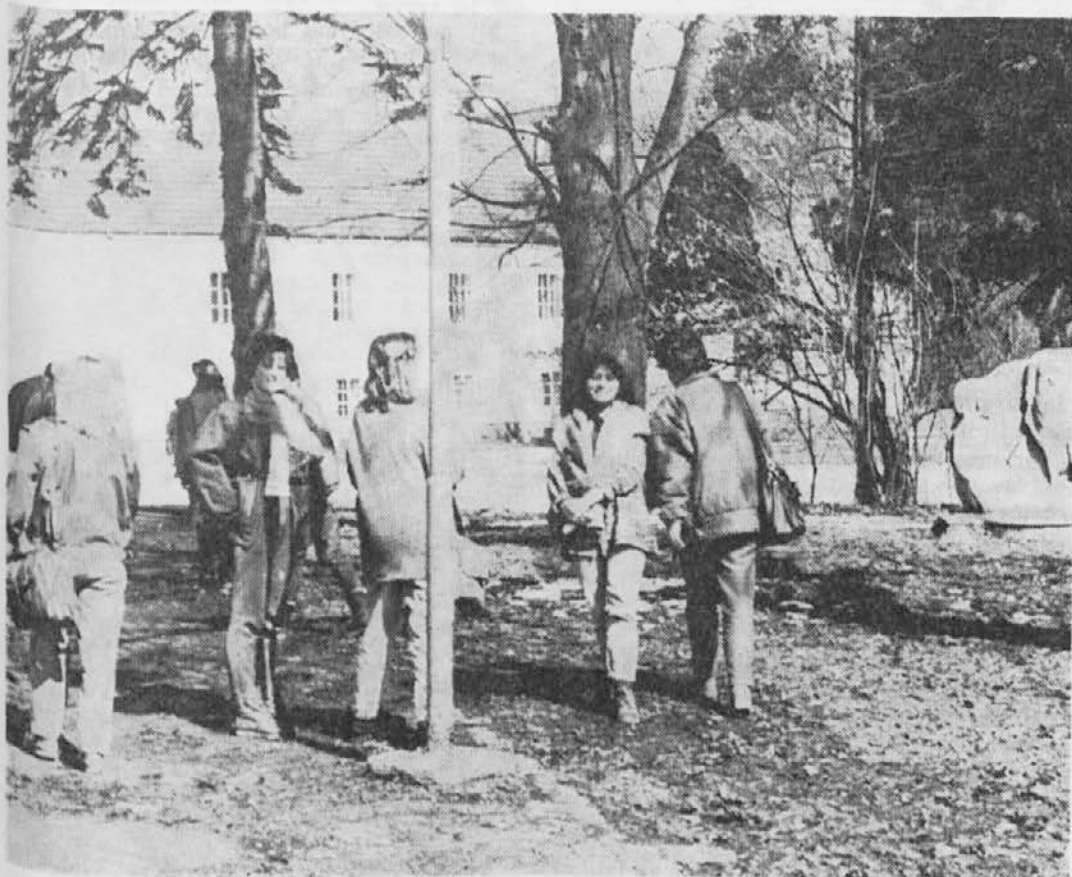
Na področju SLO in DS smo organizirali tabor na Poštarskem domu, katerega so se poleg naših mladincev udeležili tudi mladi iz TAM Maribor in Gorenje iz Titovega Veljaja. Skupaj z OK pa smo sodelovali na pohodu Koroška v zimi '85.

V letu 1985 smo imeli brigado na nivoju SOZD, kjer smo gradili novo jeklarno na Jesenicah. Brigada sozda bo delovala tudi letos; nekaj brigadirjev bo delalo na Ivarčkem jezeru, ostali pa na Jesenicah. Naši mladinci-brigadirji so sodelovali na republiških akcijah (Jesenice '85, Kopaonik '85, Kobansko '85, Suha Krajina '85). Poleg navedenih akcij smo organizirali tudi več lokalnih, kot pobiranje starega železa, urejanje igrišč za mini golf na Ivarčkem jezeru, kopanje jam ter saditev grmičevja in dreves. Stalno smo bili prisotni z delovnimi akcijami ob raznih prilikah na Ivarčkem jezeru.

Komisiji za IPD in DEO sta s skupnimi močmi organizirali anketo o stanovanjski problematiki med mladimi na nivoju DO. Sodelovali smo na seminarjih, katerih organizator je bila OK ZSMS, SOZD ZSMS ali KS OO ZSMS železarne. Na koncu leta smo sodelovali na volilno-programski konferenci SOZD, ki je bila na Rogli. Bili smo prisotni pri obravnavi gradiva za 12. kongres ZSMS. Sodelovali smo tudi na posvetih in seminarjih, kjer smo obravnavali probleme, ki tarejo današnjo mladino: stanovanja, inovatorstvo, poslovanje DO, sprememba statuta ZSMS, itd.

Komisija za kulturo je pripravila več recitalov ob različnih prilikah, kot: dan graničarjev. Zelo dobro in tesno smo sodelovali z recitatorsko skupino iz KUD Bratstvo. Skupaj s komisijo za informiranje smo izdajali list informacije, kjer smo mladi lahko prebrali, kakšne aktivnosti se odvijajo v železarni, kot tudi, kaj se načrtuje. Informacije so imele dober odziv med mladino, kar je pripravljalec spodbudilo k še bolj aktivnemu delu, saj se moramo zavedati, da bo samo dobro obveščen delavec — mladinec kos nalogam, ki so pred nami.

Dobro smo sodelovali z mladimi iz DO TAM in UNIOR Zreče. Sodelovanje je potekalo pri izmenjavi delovnih izkušenj ter s problematiko med mladimi. Stike pa smo imeli tudi z Mariborsko livarno in Gorenjem ter z ostalimi DO v sozdu. Izvedli smo akcijo za izbor najboljšega mladega samouprav-

Klepet

ljalca v železarni. Sodelovali smo v akciji za izbor kandidatov za bronasti in srebrni znak ZSMS. Da ni prišlo do zapetljajev pri vseh teh kandidaturah in priznanjih, je poskrbela komisija za kadre in priznanja. Imela pa je tudi izredno zahtevno nalogo, da je sestavila predsedstvo KS OO ZSMS, saj so se OO ZSMS izredno slabo vključevale v evidentiranje kandidatov.

Na področju samoupravljanja smo bili nekoliko manj aktivni, kot so nekateri pričali.

kovali. Vendar smo obravnavali pravilnike in akte, ki so velikega pomena za nadaljnji razvoj tako DO kot naše mladinske organizacije. Letos moramo večjo pozornost posvetiti tudi temu področju.

Program koordinacijskega sveta smo skraj v celoti realizirali, v prihodnje pa si moramo zadati nalogo, da v mladinsko delo pritegnemo še več mladih kot do sedaj.

Milenko Kobal

TEŽAVE S PRIPRAVNIVOSTJO

Diskusija OO ZSMS SGV

V svoji razpravi bi se dotaknil problematike pripravnosti, saj imamo zadnja leta vedno več problemov s tem. Ko smo pred leti preusmerili šolstvo, smo si s tem povečali problem pripravnosti. Kot vemo, so bile težave že prej, sedaj pa so še večje, saj morajo DO sprejeti pripravnike ter jih usposobiti za delo. Vendar ti pripravniki še ne vedo, za kakšen poklic jim bo DO omogočila

pripravnost (rezkalka — poklic izvaja pa kot ključavničarka — strugarka in podobni primeri). Iz šole prihajajo z znanjem teoretičnega dela, vse praktično znanje pa naj bi pridobili v času pripravnosti. To pa je seveda problem, ki nastane, ko pripravnika zaposlimo. Zagotoviti mu moramo delovno mesto — stroj, na katerem bo delal. Pri tem pa prihaja do motenj v delovnem procesu.

V našem tozdu smo zaposlili okrog 20 pripravnikov, večino smo jih razporedili med rezkalce, kjer je nastal problem, na katerem stroju naj bi delali. Nam je potreben vsak stroj zaradi narave dela, ki ga imamo. Tako pripravniki ne morejo pridobiti toliko prakse, kot pa, če bi sami lahko opravljali na stroju manj zahtevno delo ter ne bi bili časovno preveč obremenjeni.

Po končanem pripravnosti pa se srečamo še z večjim problemom, kako zaposliti pripravnika. Vsakega pripravnika ne moremo oz. ne smemo zaposliti (rast zaposlitve je odvisna od rasti produktivnosti). V določenih tozduh nimajo kam s pripravniki. Če pa jih že zaposlijo, ne opravljajo tistega dela, za katerega so se izučili.

Mislim, da bi se nekatere od naštetih problemov dalo rešiti.

Pripravnost bi lahko delali tudi na šoli (predvsem za potrebe železarn oz. ŠC, saj imamo tam postavljene stroje), mentorje pa bi pridobili iz železarn. Letos so trije stroji na šoli več ali manj samevali v učnih delavnicah.

S tem bi se pripravniki lahko praktično usposobili za tisti poklic, katerega so se izučili, zmanjšali pa bi obremenitve v železarni tam, kjer so ozka grla delovnega procesa.

OB DNEVU MLADOSTI

25. maj je bil dan, ko smo se zamislili o svoji vlogi v družbi in si povedali, kako se naše težnje in želje uresničujejo, kako trda je bila pot naših očetov in kako težka je naša pot.

Že iz zgodovine vemo, da je vsaka revolucija, vsak odpor proti zatiralcem slonel na mladih, naprednih ljudeh in bil skovan v njihovih glavah. Vemo, da je šlo med vojno veliko dijakov in študentov v boj za boljši jutri proti fašizmu in njegovim pristašem, domačim izdajalcem.

Borili so se, da bi jugoslovanski narodi zaživel novo, boljše življenje, da bi nam zapustili boljši kos kruha.

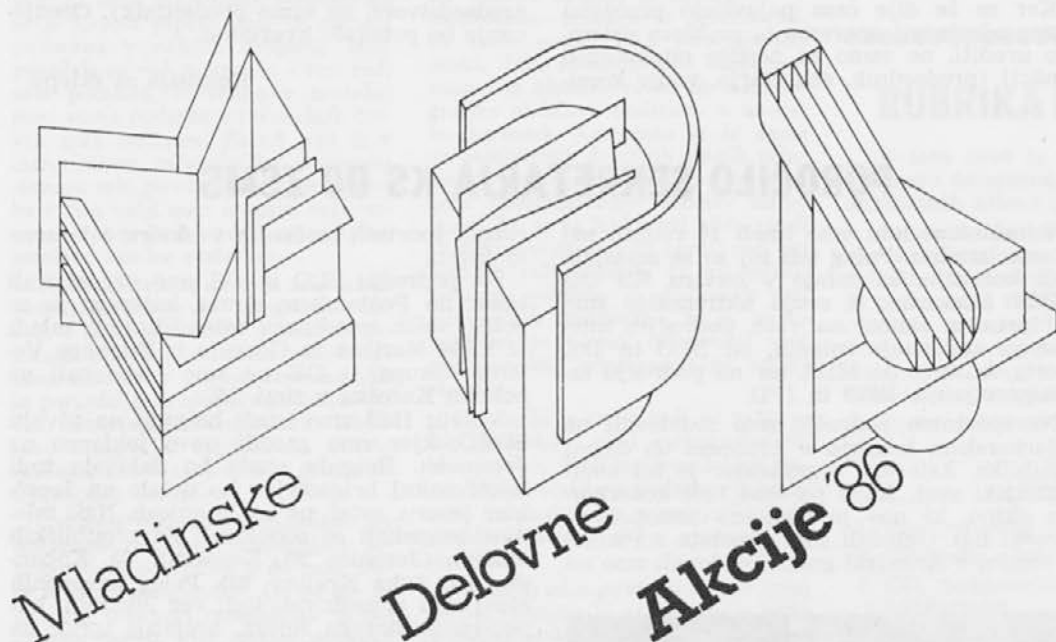
Sedaj sloni vse na naših mladih, neizkušenih ramenih. Staro se težko uklanja novemu, starejši težko zaupajo mladim, ne zapajo v naše sposobnosti, ideje. Zato mora biti naš »boj« še bolj trd, bolj moramo dokazovati starejšim svoje sposobnosti.

In v naših mislih ostaja tovariš Tito, ki je vedno znal prisluhniti željam in težnjam mladih ljudi, ki jim je vedno zaupal, pomagal in verjel.

Mi ne bojujemo boja z orožjem, bojujemo ga z delom, vztrajnostjo in učenjem.

Julka

Zveza socialistične mladine Slovenije

ZAKAJ ORGANIZIRAMO MLADINSKO PROSTOVOLJNO DELO?

- Zato, ker to ni zanemarljiv prispevek k ekonomskemu razvoju družbe, še posebej manj razvitih obmejnih ter hribovskih predelov.
- Zato, ker ni nepomembno, da so akcije eden redkih družbenih prostorov, kjer se lahko zbirajo mladi delavci, učenci, študentje, brezposelni...
- Zato, ker akcije pomenijo enega redkih načinov srečevanja mladih iz Jugoslavije in tujine ter kot take odlično možnost za medsebojno spoznavanje, učenje razlik in strpnosti ter premagovanje raznih predsodkov.
- Zato, ker si na delovnih akcijah mladi lahko pridobijo številna znanja in izkušnje, na specializiranih delovnih taborih so te izkušnje tudi strokovne narave, povsod pa organizacijske in samoupravljalne ter kot take koristne za vsakdanje delo in življenje.

Kje potekajo razne oblike mladinskega prostovoljnega dela?

- Zvezne mladinske delovne akcije organiziramo na Kozjanskem, v Suhi Krajini, Slovenskih Gorah, Goriškem in v Istri.
- Republiške mladinske delovne akcije bodo na Brkinih, Rogli, Beli Krajini in Trebčah.
- Specializirane oblike: socialno-raziskovalni tabor v Josipdolu, socialno-geografski tabor v Prekmurju, alpski raziskovalni tabor v Bovcu, mednarodni antifašistični tabor v Starih Žagah, veterinarski tabor v Ptuj, planinska delovna tabora v Tolminu in na Veliki Planini.
- Mladi iz Slovenije lahko sodelujejo na mladinskih delovnih akcijah po vsej Jugoslaviji, pa tudi na raznih delovnih taborih v Zahodni Evropi ter na Madžarskem, Slovaškem in v Sovjetski zvezi.

Podrobne informacije dobite na vseh občinskih konferencah ZSMS, kjer se za izbrano obliko mladinskega prostovoljnega dela lahko tudi prijavite.

Mojster z dletom

Iz gradiva za zvezni mladinski kongres

V sedanjih pogojih delovanja ZSM, ki se ne bodo bistveno spremenili niti po XII. Kongresu, je mladina življenjsko zainteresirana za to, da ZSM postane fronta njihove bitke za socialistično samoupravljanje. ZSM mora v vsakem spopadu s tistimi silami, ki nasprotuje takemu razvoju ali ga po nepotrebnem upočasnjujejo, s svojim načinom

pri čemer je treba upoštevati specifičnosti vsake posamezne sredine. To seveda pomeni, da organizacije ZSM na vasi, na fakultetah, v srednji ali osnovni šoli, krajevni skupnosti itd., ne morejo biti enake, najpogostejše si celo ne morejo biti podobne. Politično identiteto organizacije je torej treba graditi na specifični strukturi vsake osnovne samo-

Med odmorom

organiziranja in metodami dela zagotoviti takšen družbeni vpliv na mlado generacijo, da ta ne bo ostala ravnodušna. To pa bo lahko dosegla le tako, da bo povezala vse dele mladinskega gibanja in stopila v njegov center kot enotna organizacija mladih Jugoslavije.

To nalogo bo ZSM izpolnila le, če bo razumela in upoštevala mlade takšne, kot oni v resnici so, njihov način življenja, mesto in položaj v družbi, njihove resnične potrebe, interese in zanimanja ter želje, ki izhajajo iz tega položaja. Nujna je torej sprememba v organiziranosti ZSM, da se bo ta s svojimi metodami dela in organiziranostjo približala mladim, ne pa da jih poskuša uniformirati v vnaprej postavljene organizacijske oblike. Problem ni v tem, da bi mladino pritegnili v organizacijo, ampak v tem, da organizacija ni tam, kjer je mladina. Posebno še zaradi tega, ker ne želimo formalnega članstva, ki to je zaradi števila in manifestacij, ampak članstvo, ki je v organizacijo vstopilo zaradi zavestne opredelitve in zainteresiranosti.

Takrat, ko govorimo o članstvu, se nam kot osnovno vprašanje postavi vloga in položaj posameznika v organizaciji. Do sedaj je bila ta povezava v glavnem posredna, saj se je ZSM v glavnem ukvarjala z razgovori o problemih kot fenomenih po sebi, veliko manj pa o ljudeh, ki jih problemi zadevajo, ali pa o onih, ki jih povzročajo.

Edini prostor za uveljavljanje člana kot posameznika v organizaciji je osnovna organizacija; to se ne prestopa sugerira v vsiljenosti. Ostali nivoji organiziranosti so v glavnem rezervirani za vodstva, v katerih član kot posameznik nima mesta, saj se v organizaciji nismo še nikoli resno ukvarjali z vprašanjem njegovega neposrednega uveljavljanja na teh nivojih.

Očitno je torej, da so tu potrebne spremembe oblik in metod dela. Uresničitev takšne vloge posameznika je namreč osnovni pogoj za množičnost organizacije. Vprašanje množičnosti organizacije je vprašanje zagotavljanja takšnih oblik organiziranosti in metod dela, ki bodo ponudile priložnost vsakemu posamezniku, da se sam vključi v reševanje tistih vprašanj, ki ga zanimajo. S tem bi ZSM lahko postala organizacija, v kateri bi aktivno sodelovalo veliko število ljudi.

V različnih sredinah se je torej treba na različne načine lotiti organiziranosti ZSM,

upravne skupnosti, pri čemer je treba spoštovati njihovo obliko.

Pri vprašanju organiziranosti ne gre samo za to, da predvidimo veliko število različnih možnih oblik, ampak tudi za to, da samim članom prepustimo možnost, da se organizirajo v skladu s svojimi potrebami.

ODPRTOST ZSM MLADIM, PREDVSEM STROKOVNJAKOM

Odpiranje organizacije najrazličnejšim interesom in vključevanje velikega števila ljudi v delo bo odprlo tudi celo vrsto vprašanj, problemov in interesov, ki jih bo treba sočasno reševati. S sedanjim načinom organiziranja kaj takšnega ni mogoče, saj imajo kompetence odločanja na enem nivoju skoraj samo predsedstva in konference, ki pa ne bodo mogli zadovoljivo spremljati takšnega obsega akcij. Edina rešitev je v tem, da se pomnožijo kanali za razprave in v prenosu aktivnosti z organizacijo in razdelitvi kompetenc v odločanju na več organov na enem nivoju organiziranja. Skladno s tem je treba ustanoviti v organizacijah ZSM na občinskem, pokrajinskem, republiškem, kakor tudi na zveznem nivoju tematske in problemske konference za pomembnejša področja iz te sredine ali organizacije ZSM v celoti.

Čim večjem številu strokovnih, kompetentnih in zainteresiranih mladih ljudi je treba omogočiti aktivno udeležbo na posameznih področjih dela organov ZSM, tako da bodo komisije vse bolj nadomeščali stalni aličasni sveti in sekcije, ki bi kot oblika dela konferenc za svoje delo tem tudi odgovarjali. ZSM mora biti organizirana na osnovi enotnih principov. Pri tem je pomembno, da se na osnovi teh principov enotno regulira tudi konstituiranje organov organizacij od občine navzgor.

V današnjem času lahko ZSM opravlja družbeno-politično in vzgojno funkcijo le kot masovna organizacija, v kateri so prisotni raznovrstni in specifični interesi mladih. Mladinska organizacija je do sedaj delovala kot klasična politična organizacija toliko, kolikor so bili ti interesi v njej le formalno prisotni; svoje delo je usmerjala na t.i. velike probleme družbenega razvoja, ekonomske prosperitete, »zgodovinska vprašanja« organizacije, pri tem pa je pozabljala na neposredne interese mladih ljudi, na tiste interese, ki izhajajo iz vsakodnevnega življe-

nja in življenjskih situacij. Prav zaradi tega je slabela moč njene masovne mobilizacije, neposredne prisotnosti in trenutnega reagiranja. Takšna, kot je, ZSM ni mogla delovati kot najširša fronta mlade generacije.

ZSM IN ALTERNATIVNA GIBANJA

Priče smo temu, da se interesi in družbeni položaj mladih ne izražajo več le v klasičnih političnih oblikah, ampak posredno v celi vrsti novih oblik. Tu mislimo na samoniklost, spontano povezovanje mladih izven in celo nasproti klasični interesni organiziranosti. Tako organizirani mladi ljudje postavljajo celo vrsto vprašanj, ki v ZSM pogosto nimajo pravega odmeva, ne glede na to, da so del njenih programskih opredelitev. To so vprašanja ekološke ogroženosti, ogroženosti miru in sodelovanja med narodi v svetu, vprašanja neenakosti in podrejenosti ženske, vprašanja različnih kultur mladih in ne nazadnje vprašanja kritičnega in brezkompromisnega odnosa do družbenih in političnih procesov v socialistični samoupravni družbi.

Vsa gibanja med mladimi se kažejo tudi skozi različna idejna in teoretska gibanja, struje in poglede.

Po valu študentskih nemirov, ki so zajeli razvite industrijske dežele Zahoda v 60-tih in 70-tih letih, so se sredi 70-tih rodila feministična in ekološka gibanja, kasneje pa še antinuklearno oziroma pacifistično gibanje in gibanje za mir. Ta skupina novih družbenih gibanj je predvsem obrnjena proti destruktivnim in represivnim posledicam sodobne razredne družbe in industrijske civilizacije. S svojo senzibilnostjo za aktualna vprašanja sodobnega sveta predstavljajo ta gibanja tudi praktično kritiko klasičnih družbenih gibanj in političnih institucij.

Tu se postavlja tudi vprašanje odnosa ZSM kot družbenopolitične organizacije do konstituiranja in delovanja ekološkega, mirovnega,

Tudi to je treba

feminističnega in drugih gibanj pri nas, to je gibanj, ki se od organizacije razlikujejo že po tem, da nimajo regularnega članstva, ki ga je mogoče hitro identificirati, in tudi po tem, da afirmirajo različna mnenja in alternative, kar zahteva spremembe v načinu dela same mladinske organizacije. Za ta gibanja kot oblike političnega delovanja so značilna spontanost, neposrednost, pluralizem interesov samoupravne narave in avtonomnost.

Njihova osnovna značilnost — spontanost — jim zagotavlja ohranjanje pozicije posameznika kot nosilca idej in predlogov, kar pomeni vračanje nazaj k človeku kot viru političnega delovanja. Ta gibanja razvijajo neposredno doživljanje politike, kar je eden od najvažnejših agensov politične socializacije mladih, saj v teh gibanjih prihaja do izraza javnost in politična kultura javnega nastopanja ter možnost afirmacije lastnih idej za reševanje svojih in družbenih problemov.

Do sedaj je ZSM do takšnih gibanj nastopala v glavnem sektaško in diskvalifikatorsko, zato ni uspela in še vedno ne uspeva pritegniti tistega dela mladih, ki so vključeni v ta gibanja. Čas pa je, da se nehamo sklicevati na obledelo tezo o nezainteresiranosti in pomanjkanju prostora za politično in družbeno delovanje mladih. Ta gibanja delujejo v glavnem izven ZSM, kar opozarja na probleme in interese, ki obstajajo, vendar zanje ni prostora v ZSM.

SATIRA

Vaja

Prazen, bel list papirja. Upira se s svojim lastnim belim uporom. Upira se s praznino, z nepopolnostjo. Vabi me, da ga premagam, izpolnim, da postavim nanj črna znamenja, pobarvam s črnim, popackam, mu dam smisel(?), zamažem, udarim pečat, overim, zavijem v tulec in vanj nasipam sončnično seme (ne, nikar), da naredim iz njega avionček (rotim te, nikoli in nikdar), da ga iztrgam iz prvobitnega stanja. (Samo ne v peč).

Kako naj ga izpolnim? Na primer takole: VREME JUTRI. Hladni frontalni val, ki je v severozahodni Evropi že nekaj dni povzročal močne padavine, poplave, poledico, viharje in tornade, se prek vzhodnih Alp pojačan seli v naše kraje. Občani, pripravite se na vse najhujše! Če še niste izkopali zaklona, to storite čimprej! Založite se s hrano za teden dni vnaprej, še bolje za mesec, zato hitro, smuk, s svojega delovnega mesta (če ste slučajno tam) v trgovine! Proletarci vseh dežel, vaše zborni mesto je v najbližji trgovini! Ropajte, ropajte in še enkrat pošteno, izropajte trgovine v skladu z vsemi vašimi inflacijskimi zmognostmi! Morda boste tudi kaj kupili. Predvsem ne pozabite nabaviti svinčenih plošč. Z njimi boste obložili zaklona, saj hladno fronto, ki se seli nad naše kraje in ki se bo končala nekje izza Urala, spremlja močno žarčenje. Da, da, taisto žarčenje, ki je pred več kot jubilejnimi štiridesetimi leti ušlo iz skrinjice očetom znanstvenikom. Zdaj pa se je veselo začelo sprehajati okoli in okoli. Zato nujno nabavite plinske maske in gumirane obleke. Toda, kje jih najti?

»Halo... halo... Janez, a si ti... Jože na telefonu... veš, muči me... kje bi dobil... ja, ja, tudi gumirano platno. Halo... halo... Evlalijska tukaj... Francka, a si slišala današnjo vremensko napoved... ja, ja... a res! super... kdaj... velja!«

Novica se je razširila z bliskovito naglico. Vsi za Bežigrad v Ljubljano! Na vojnem odpadu prodajajo plinske maske in gumirano platno. Vsi v Ljubljano!

Kakšna prikazen pa stoji, ne, hodi sem in tja na bankini republiške ceste Slovenj Gradec—Titovo Velenje. Temen možak, rokave ima zavihane, tako da se vidi kosmate roke. Nervočno se premika vzdolž obnemoglega zelenega avtobusa. Izpod črnih brkov sipa

OBČINSKA PROBLEMSKA KONFERENCA:

PIONIRJI IN MLADINCI – NAJMLAJŠI SAMOUPRAVLJALCI

Občinska Zveza prijateljev mladine Ravne na Koroškem je organizirala občinsko problemsko konferenco o samoupravljanju pionirjev in mladincev. Konferenca je bila 9. aprila 1986 na OŠ Prežihovega Voranca Ravne na Koroškem. Delegati so se zbrali iz vseh šol v občini, med njimi tudi mentorji in gostje. Med gosti je bila tudi sekretarka OK SZDL Ravne na Koroškem tov. Kristina Pregel.

Najprej je mladinka Janja Kobolt vse navzoče prisrčno pozdravila ter predlagala delovno predsedstvo. Nato so nam za prijetno razpoloženje učenke 4. c razreda zaigrale lutkovno igrice.

Po uvodu se je pričela razprava. Obravnavali smo naslednja vprašanja:

— kako pripravljamo programe dela v pionirski in mladinski organizaciji

— kako volimo delegate, ali sodelujemo na redovalnih konferencah in sejah sveta šole

— kako rešujemo nesporazume z učitelji in med učenci

— koliko vpliva imamo na ocenjevanje vedenja, na izrekanje kazni in pohval

— ali učitelji javno ocenjujejo ipd. . .

Vsi delegati so prišli na konferenco dobro pripravljeni, saj so vsa ta vprašanja že obravnavali v svojih pionirskih odredih in v mladinskih organizacijah.

V razpravi so delegati ugotovili, da bi morali biti pionirji in mladinci pri pripravi delovnih programov bolj aktivni in bolj samostojni. Z načinom volitev delegatov smo zadovoljni, saj vsaka oddelčna skupnost izbere najbolj prizadevne učence. Pri razreševanju konfliktov z učitelji se večkrat pojavijo težave, saj vsem učiteljem ne zaupamo enako in jim ne upamo povedati, kaj nas teži. Največkrat se zatekamo k razrednikom, k pedagogu ali psihologu. Ugotovili smo tudi, da so včasih učitelji premalo strogi in to učenci izkoristimo.

Pri nagradah in priznanjih učencev se večkrat zgodi, da imajo prednost odličnjaki, čeprav so bili tudi drugi učenci zelo aktivni. Delegat iz OŠ Miloša Ledineka Črna je povedal, da za najbolj prizadevne mladince in pionirje ob koncu šolskega leta pripravijo izlet po Sloveniji. Denar si zagotovijo z zbiranjem starega papirja.

Obveščanje o delu PO in OO ZSMS na šoli je dobro, saj ima vsaka oddelčna skupnost svojega delegata.

Ob zaključku konference smo sklenili, da se bosta republiške problemske konference udeležila delegata iz OŠ Franja Goloba Prevalje.

Zapisala: Anita Kušej,
nov.-dop. krožek OŠ Prežihovega
Voranca Ravne na Koroškem

strašne psovke: »Jebem vam mater, u p... materinu Slovenci! Vidi ti njih! Nisu im bila dosta sva mesta u autobusu, popeli se oni na krov, gosponi, raja. Svi u Ljubljano danes, majku im nabijem. In normalno, avtobus kaput. Kaj bo rekel drug šef? Kuku meni. Več druga nesreča u tom mesecu. Prošli put otišli su federiji zbog ovog puta, jebao ga, oranice. Ostaću dužan u firmi. Vračam se odmah na trag u Bosansku Krupu, života mi!«

Medtem so se iznajdljivi Slovenci že gnetli ob ogradi bežigradskega vojnega odpada. Toda le zakaj niso stali v vrsti? Zgodilo se je takole. Že zgodaj, zelo zgodaj so prišli najbolj obveščeni in nabavili vse potrebno. A bilo jih je vedno več in več in več. Desetar Peter, nekje iz okolice Trebnjega, je že davno zaradi silnih konjev, vodik, štokov, vekij, loz in trav obležal pod mizo. Vojak Sava iz Niša pa je v megli še uspel izpolniti svojo dolžnost. Poslal je po stražo, ki je razburjeno ljudstvo postavila z one strani ograde; Petra so odpeljali na pumpanje, Sava na zasluženi počitek.

Zbrani narod je ogorčen. Večina predlaga mirovne demonstracije. Najbolj razburjeni bi vdrli prek žice v skladišče. Občan v sivi obleki, bogve odkod se je vzel, odpre glasilo socialistične zveze, da bi se podučil, kako bi v danem primeru postopali odgovorni tovariši. Lista in lista Delo, obraz se mu bolj in bolj podaljšuje. A glej ga, zlomka! Na predzadnji strani se zablesči celostranski oglaš. Sivi občan, odkod mu toliko moči, začne na ves glas: »Kupujte pri nas! Trgovina SKART-MARKT vam nudi najkvalitetnejše izdelke

po najnižjih cenah. Razprodaja! Sezonsko presenečenje! Prodajamo... dežnike, ki zanesljivo varujejo pred hladnim frontalnim valom z žarčenjem in drugo nesnago. Ne pozabite SKART-MARKT, filiale po celi Koroški, dobre zveze.« Po ušesih marsikaterega občana prijetno zaščemi bodoči razgovor: »Haben Sie...? Jo, jo, imeti na zalogi...« Mali tribun nadaljuje: »...dežnike vseh barv in velikosti. Navodilo za uporabo: Ko hladna fronta z žarčenjem prične z delovanjem, odprite dežnik. Počakajte, in ko se konča, zaprite dežnik. Zatem obiščite našo in vašo trgovino SKART-MARKT. Vsi izdelki, ki se medtem niso podražili, so se pocenili ali pa so ostali na super ugodnih prejšnjih cenah. Super presenečenje za dobre kupce! Nakup družinskega kompleta 2 kom. — veliki dežnik, 2 kom. — mali dežnik nagradimo zastoj z 1 kom. — plinska maska za vašega ljubljence. Pes ali mačka; po izbiri.«

Občani so navdušeni. Začuje se glas, dva, zatem pa složno:

Jutri bo v Celovcu sejem
tja gor se bom peljala
kar videla, kupila bom
dežnike pripeljala.

Premagal sem ga. Nepopisan list papirja, namreč. Vendar, roko na srce, zgodba mi ni všeč. Preveč spominja na... Že vem. Grem na pivo. Še bolje, na dve. Ne, ne, nazrl se ga bom ko svinja. Morda bo pa jutri boljše zgodba.

Marko Vrečič

Za Valjarno —
kot v parku

Železarji o svojem življenju in delu

RAZISKAVA JAVNEGA MNENJA V ŽELEZARNI RAVNE LETA 1985

ŽIVLJENJE ZUNAJ DELOVNE ORGANIZACIJE

V tem poglavju smo namenili 15 vprašanj vsebini, ki bi ji lahko rekli tudi železarjev prosti čas, čeprav ne gre le za ugotavljanje oblik in dejavnosti, ki se pojavljajo zunaj delovnega časa, ampak tudi za ugotavljanje smeri naravnosti o nekaterih aktualnih vprašanjih.

ZADOVOLJSTVO S STANOVANJSKIMI RAZMERAMI

Poleg pridobitve statusa delavca oz. sklenitve delovnega razmerja je rešitev stanovanjskega problema najvažnejši faktor za pridobitev cele vrste pravic v naši družbi. Po drugi strani pa nezadovoljivo rešeno stanovanjsko vprašanje bistveno vpliva na delavčovo počutje, oblikuje njegovo obnašanje, odnos do dela, oblikuje pa tudi njegovo sodbo o kvaliteti delovne organizacije, kjer je zaposlen.

Zato izredno visok odstotek (62,5%) anketiranih, ki odgovarjajo, da so s stanovanjskimi razmerami zadovoljni, kaže, da v podjetju dajemo pravilno težo temu poudarku. Le manjša skupina (11,5%) je z razmerami nezadovoljna. V nadaljnjih obdelavah bo treba ugotoviti značilnosti te skupine, kakor tudi skupine, ki je dala nedoločen odgovor — niti je zadovoljen niti nezadovoljen — (25,3%), saj je za sedaj slika še nejasna.

SPREMEMBA NAČINA ŽIVLJENJA GLEDE TROŠENJA DENARJA

Na vprašanje — ali ste v zadnjem času spremenili način življenja glede trošenja denarja, je le 3,3% vprašanih odgovorilo, da ni treba posebej varčevati. Glede na dejstvo, da so osebni dohodki v zadnjih letih realno padli, smo upravičeno pričakovali nizek odstotek tistih, ki jim ni treba vsaj nekoliko omejiti potreb. Na katerih področjih smo začeli varčevati? Zagotovo ne na nujnih, eksistenčnih potrebah, pričakovati je, da na sekundarnih, višjih, bolj »človeku lastnih« potrebah. Če pogledamo strukturo odgovorov, vidimo, da je tudi dejansko tako, saj pri hrani varčuje le (6,3%) manjši del, pri nakupu oblačil (18%), pri nakupu knjig in obiskih kulturnih prireditvev (18%), pri razvedrilu, izletih (25%) pa večje skupine, ki pa do neke mere vse izražajo omejevanje teh sekundarnih potreb. Dolgoročni trend omejevanja teh potreb lahko vodi v »civilizacijsko nazadovanje«, kar ima tudi spremljajoče pojave. Ob napredku v razvitem svetu, kjer se dnevno producirajo nove potrebe, bi nazadovanje v eni deželi lahko vzpodbudilo frustracijske momente, ki tudi vplivajo na oblikovanje stališč do dežele, v kateri bivajo, na oblikovanje odnosa do dela.

Po drugi strani pa sčasoma padanje življenjskega standarda in visoka inflacija povečujeta socialne razlike, ki so v glavnem rezultanta »ne-dela« ali pa raznih rent. Zato je toliko bolj jasna tendenca znotraj delovnih kolektivov po uravnolovki, kolikor večje so razlike, ki nastajajo izven dela.

Pa še ena stvar ni nepomembna za razmišljanje: bolj ko človek omejuje tiste potrebe, ki so samo njemu lastne (duhovno ustvarjanje, kulturno — re-

kreativno izživeljanje), tem bolj zatira v sebi tudi lastnosti, ki so samo njemu lastne (želja po družbeno — družabnem življenju, sodelovanje, solidarnost...); ostajajo samo eksistenčne potrebe, ki lahko porajajo tudi drugačne vzorce obnašanja.

PESIMISTIČNA STALIŠČA O POGOJIH ŽIVLJENJA DANES IN V PRIHODNOSTI

Kako delavci gledajo na prihodnost, kakšna so njihova stališča, smo skušali ugotoviti iz dveh podobnih vprašanj, kjer so delavci na 4-stopenjski lestvici ocenjevali svoje poglede in odnos do posameznih dogajanj v naši družbi. Kadar gre za ocenjevanje splošnih trendov, aktivnosti, potem moramo vedeti, da jih posameznik ocenjuje tako, kakor jih sam občuti, če pa nima lastnih izkušenj, potem pa po izkušnjah bližnje okolice. Le redki so ljudje, ki svoje izkušnje skušajo dopolniti še z ostalimi spoznanji (javni mediji, študij...). Skrajni pesimizem (oz. črnogledost) in pretirani

je ista, potem vidimo, da ljudje ne čutijo statističnega dviga realnih OD.

Tudi glede stanovanjske problematike (36,5%) in glede možnosti zaposlovanja (53,7%) menijo, da je bila situacija v l. 1985 slabša. Le (6%) in (4,8%) manjša skupina meni, da je situacija boljša.

Zelo zanimiva je tudi struktura odgovorov glede odnosa do dela, odgovornosti in prijaznosti v uradih, ki kaže, da polovica ljudi ne čuti nobene spremembe, približno četrtina pa opaža trend slabšanja.

Zelo evidentna je tudi slika o našem aktivnem odnosu do družbeno-političnega dela, saj kar 40% ljudi meni, da interes ljudi upada in da tudi učinkovitost pada. Še veliko bolj črna (66,4%) pa je slika o odnosu do samopriskpeva, kar je verjetno posledica neuspešnih referendumov v l. 1985.

V drugem vprašanju pa so delavci izrazili svoja predvidevanja za naslednjih pet let. Izrazito prevladujejo odgovori da »bo slabše«, in to za področje draginje (!), stanovanjske in zaposlitvene problematike ter onesnaženosti okolja (!). Na področjih šolstva, odnosa do dela, učinkovito-

PROSTI ČAS

Vsa nadaljnja vprašanja so bila namenjena ugotavljanju pogostosti posameznih aktivnosti v prostem času. Ni bilo težko predvideti, da bo slika celotne populacije precej razpršena, saj so nagnjena in (z)možnosti ljudi precej različne. Pa vendarle, predvsem v nadaljnjih obdelavah pričakujemo izluščitev posameznih »zakonitosti« ali vsaj splošnih značilnosti.

Kako preživljate svoj prosti čas? je bilo vprašanje, ki je nudilo vrsto možnih odgovorov, posameznik pa je lahko izbral tri. Najpogostejše se pojavljajo naslednji odgovori:

- posvečam se družini (18,8%)
- poslušam radio, gledam TV (14,5%)
- dodatno delam, da še kaj zaslužim, obdelujem zemljo (14,9%)
- gradim, popravljam hišo (10,3%)
- ukvarjam se s športom, rekreacijo (8,4%)
- ukvarjam se s hobiji (6,9%)
- berem časopise, revije (6,9%)

Zelo pogosto se pojavljajo frekvenčne odgovore, ki predstavljajo pasivne oblike preživljanja prostega časa (branje časopisov, gledanje TV, posvečanje družini, počivanje) in ki so pogostejše zastopane kot aktivne oblike (rekreacija, hobiji). Splošno znano je, da tudi delavci na najtežjih fizičnih delih (še celo bolj kot drugi)

Dva, dva

optimizem sta dva pola kontinuuma, na katerem se giblje naša naravnost. Ne ena, ne druga skrajnost ne predstavlja optimuma, saj odvrčata človeka od aktivnosti in iskanja optimalnih rešitev.

V prvem vprašanju so delavci primerjali pogoje življenja v preteklem letu z letošnjim. Zato moramo za boljše razumevanje vedeti nekaj o splošnih značilnostih leta 1984:

— v l. 1984 so bili izrazito nestabilni pogoji gospodarjenja (v železarni nismo bili enakomerno preskrbljeni)

— imeli smo visoko inflacijo

— beležili smo padanje realnih OD (tudi v železarni)

— narasla je nezaposlenost, predvsem zato, da bi razumeli odgovor »isto«.

Kljub rasti realnih OD v letu 1985 (v železarni Ravne pa še posebej) kar 71,6% ljudi meni, da je draginja večja kot v letu 1984, in če temu dodamo še tiste (9,3%), ki menijo, da

sti DPO in funkcionarjev pa prevladujejo odgovori »bo isto«. Le na področju odnosa do dela nekoliko izstopa (19,4%) skupina, ki pričakuje oz. predvideva trend izboljšanja. Ta skupina ljudi verjetno vidi izhod iz splošne krizne situacije v drugačnem odnosu do dela. V nadaljnjih obdelavah bomo poskušali ugotoviti značilnosti te skupine.

Vsekakor pa obstaja zelo velika verjetnost za potrditev hipoteze o pesimističnih stališčih glede pogojev življenja. Če vidimo dvig produktivnosti skozi človeka, potem ga ne moremo videti v zagrenjenem in črnoglednem človeku, zato bo treba (ampak ne z besedami oz. frazami) premagovati ta pesimizem. Obstaja pa tudi nevarnost, da se ujamemo v začaran krog, ko posameznik pričakuje rešitve od institucij, vodstva in aparat institucij, pa vidijo rešitve v posameznikih, to čakanje drug drugega je voda na mlin inerciji, voluntarizmu in državnemu birokratizmu.

potrebujejo aktiven odmor. Stalna obremenitev istih mišic zagotovo ni primerna.

Precej ljudi (15%) še dodatno dela, da kaj zasluži. Kolikor je to z vidika posameznika dobro (dvig življenjskega standarda), je lahko (ni pa nujno) slabo za delovno organizacijo. V zadnjih letih v Sloveniji, pa tudi v Jugoslaviji narašča število ljudi, ki iščejo dodaten zaslužek, kar je pripomoglo k ohranjanju standarda kljub padanju realnih OD, pa tudi k razvijanju zavesti, »da v naši družbi ni mogoče z rednim delom zaslužiti za normalno življenje.«

Sklop vprašanj o branju časopisov, spremljanju TV in poslušanju radia kaže, da večina ljudi bere Večer in Delo, posluša Radio Slovenj Gradec in Val 202 ter gleda TV dnevnik, filme in športne oddaje. To kaže na to, da npr. lokalni mediji (Radio Slovenj Gradec in Večer) zavzemajo pomembno mesto ne glede na kvaliteto informacij. Zelo nizke frekvence odgo-

vorov o spremljanju izobraževalnih, kulturnih, pa tudi tujih oddaj kažejo, da ljudje niso pripravljeni širiti svoje obzorje skozi takšno obliko.

Zato so tudi še bolj jasni odgovori, ki kažejo, da velika večina ne bere knjig (40,5%), ne hodi v kino (59,3%), ne hodi na gledališke ali koncertne predstave (69,1%), ne hodi na likovne razstave (48,4%), se ne

ukvarja s kakršnokoli umetniško dejavnostjo (73,4%), se ne ukvarja s športom (51,0%).

Pri našem druženju pa prevladuje ta kategorija prijatelji (47,8%) in sorodniki (28,0%). Zelo nizko so sodelavci (2,4%), če seveda niso bolj zatejeni v prvo kategorijo, pa tudi samotarjev ni veliko (5,8%).

Brane Žerdoner

ŽELEZARJI IN IZOBRAŽEVANJE 37

RAZLOGI ZA VKLJUČITEV VPRAŠANJ O IZOBRAŽEVANJU

V razvitem svetu postaja znanost vse pomembnejša proizvodna sila. Znanstveno-tehnična revolucija je izpostavila pomen znanja, predvsem strokovnega. Človek pa je celovita osebnost, zato je zanj pomembno pridobivanje strokovnega znanja (za svojo poklicno vlogo), družbenopolitičnega (za vlogo samoupravljalca) in splošnega (za osebnostno življenje).

Usmerjeno izobraževanje je tudi organizacijam združenega dela določilo vidnejšo vlogo nosilcev izobraževanja. Skrbel naj bi (samo ali pa v sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami) za programe izpopolnjevanja in usposabljanja ter za usmerjanje (bodočih in že zaposlenih) delavcev v šole za pridobitev strokovne izobrazbe.

V železarni je v letu 1985 ob delu študiralo 294 delavcev (4,8% vseh zaposlenih). Strokovno se jih je izpopolnjevalo (s predavanji, tečaji in seminarji) 2333 (38,8%), 1019 pa usposabljajo s delom (tečaji za viličariste, žarilce, iskrilce, privezovalce...). Za varstvo pri delu se je usposabljalo 3560 delavcev. Okrog 3000 se jih je udeležilo predavanj s področja SLO in DSZ ter družbenopolitičnega dela. Organiziranih je bilo še nekaj seminarjev za delavce pod reelekcijo ter izpopolnjevanj za različna področja.

Kakšna pa je izobrazbena struktura železarjev? Poglejmo si to na razpredelnici:

izobrazba	odstotek zaposlenih (%)
— nepopolna osnovna šola	22,9
— osnovna šola	12,5
— dveletna poklicna šola	9,7
— triletna poklicna šola	31,6
— delovodska + srednja šola	17,2
— višja šola	3,3
— visoka šola	2,6
— podiplomski študij	0,2

Izobrazbena struktura je dokaj slaba, zelo velik pa je tudi razkorak med zahtevano in dejansko formalno izobrazbo (50% zaposlenih nima ustrezne izobrazbe!). Za ilustracijo: potrebovali bi 152 delavcev brez osnovne šole, imamo jih pa 1390; potrebovali bi 285 delavcev z visoko izobrazbo, imamo jih pa le 165.

V anketo smo vključili tudi štiri vprašanja o izobraževanju, da bi ugotovili, kakšen je odnos delavcev do pridobivanja znanja in kaj jih pri tem ovira.

Z odgovori naj bi testirali naslednje hipoteze:

— Večina anketirancev si ne nabira novega znanja in se tudi ni pripravljena izobraževati.

— Največ ovire za izobraževanje vidijo v slabih organizacijskih možnostih.

— Največ zanimanja je za krajše izobraževalne oblike s področja stroke (izpopolnjevanje izobrazbe).

OPTIMISTIČNE (REALNE?) OČENE O SPREMLJANJU RAZVOJA V STROKI

Anketirancem smo zastavili vprašanje:

Ali menite, da dovolj sledite razvoju na svojem delovnem področju?

Le 5,4% delavcev je odgovorilo, da ne spremlja razvoja v svoji stroki. Skoraj 90% anketiranih pa je zatrnilo, da sledijo novim dognanjem na svojem delovnem področju (46% — dovolj sledim, 43,4% — delno sledim). S takšnim visokim odstotkom bi bili lahko zadovoljni, vendar pa glede na izobrazbeno strukturo ne moremo biti. Kaj pravzaprav odražajo odgovori? Ali so posledica resničnega nenehnega izpopolnjevanja (oziroma delovnih izkušenj) ali se zahteve dela ne spreminjajo ali pa so delavci odgovarjali tako le zato, ker so mislili, da želimo prav takšen odgovor? (Na podoben odgovor smo naleteli že v poglavju o delovni problematiki, ko je 71% delavcev zatrnilo, da so za delo, ki ga opravljajo, dovolj strokovno usposobljeni.)

Del prve hipoteze lahko zavrnilo (kljub nekaterim pomislekom. — Zgovoren je tudi podatek iz poglavja o življenju izven delovne organizacije — le 2,4% anketiranih je zapisalo, da se v svojem prostem času izobražuje.)

Zaskrbijoče je, kako motivirati ljudi za izobraževanje, če pa sami potrebujejo dodatno znanje in spretnosti ne čutijo. Odrasel človek se namreč nikoli ne uči le zaradi izobrazbe ali znanja kot takega, temveč vedno le takrat in zato, da ga lahko uporabi.

Ali potemtakem ne obstaja nikakršen interes za izobraževanje?

ŽELJA PO IZOBRAŽEVANJU

Da bi jo ugotovili, smo zastavili vprašanje: Ali ste se pripravili izobraževati ob delu?

Dobra polovica delavcev je odgovorila, da se je pripravljena izobraževati ob delu. Del prve hipoteze lahko zavrnilo. (Pojem izobraževanje ob delu v tem primeru obsega vse oblike in področja izobraževanja.)

Podrobnejšo sliko o izobraževalnih interesih dajejo odgovori na vprašanje: V katere izobraževalne oblike bi se želeli vključiti?

V šolo za pridobitev strokovne izobrazbe bi se želeli vključiti 22,1% anketiranih, na predavanja, tečaje in seminarje za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe bi jih želelo hoditi 19,2%, na razna usposabljanja 9,5%, na predavanja s področja samoupravljanja, SLO in DSZ, družbenopolitičnega dela in podobnega 3,3% in predavanja iz varstva pri delu 1,5%.

Največ želja je po vključevanju v razne vzgojnoizobraževalne institucije za pridobitev strokovne izobrazbe (tretjo hipotezo lahko zavrnilo). Le nekaj manjši je interes za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe, za ostale oblike pa je manjše zanimanje.

Preseneča pa nizek odstotek delavcev, ki bi želeli pridobiti osnovnošolsko izobrazbo. V anketo je bilo vključenih 15% anketiranih brez osnovne šole.

V decembru 1985 smo začeli tudi obširno akcijo motiviranja delavcev za vključitev v osnovno šolo. Več kot tisoč zaposlenim smo poslali dopise ter anketni vprašalnik. 425 delavcev ga je izpolnjenega vrnilo. 60% ni imelo interesa za vključitev v osnovno šolo, 100 pa jih je bilo pripravljenih takoj začeti z učenjem (rezultat te akcije sta dva oddelka 7. razreda in en oddelka 8. razreda). Kaj pa delavce ovira pri odločitvi za šolanje? Največji delež odgovorov (30%) zavzema odgovor, da se težko odločijo za izobraževanje po dolgih letih, odkar so zadnjič sedeli v šolskih klo-

peh. 25,4% je odgovorov, da se čutijo že prestare za izobraževanje, približno toliko pa je tudi ocen, da nimajo dovolj prostega časa. Okrog 7% jih je zapisalo, da imajo dovolj znanja za življenje in delo in ne potrebujejo osnovne šole, drugi razlogi pa so bili izbrani še v manjšem obsegu.

Anketiranci so imeli možnost, da svoje želje in potrebe po izobraževanju še natančneje zapišejo. To je storilo le 149 delavcev ali 22,3%.

Podrobnejša analiza pokaže, da je na splošno večji interes za kovinarske kot metalurške poklice, ostali pa so se pojavljali še v manjšem številu. Največ zanimanja je za poklice V. zahtevnostne stopnje (61 anketirancev). Največ delavcev (23) bi želelo postati strojni tehnik, 11 pa delovodja. Prevladuje zanimanje za izpopolnjevanje v računalništvu. V vseh ostalih ponujenih izobraževalnih oblikah so anketiranci le redko zapisovali bolj konkretizirane želje.

OVIRE ZA IZOBRAŽEVANJE

Odrasel človek »igra« več vlog, zato mu je izobraževanje le ena izmed dejavnosti. Prav v tem se razlikuje od otroka, katerega glavna vloga je učenje. Odrasel človek se odloči za izobraževanje in to tudi uspešno izvaja, če ima izpolnjene določene pogoje (še zlasti, če gre za daljše in zahtevnejše oblike izobraževanja).

Kaj ovira naše delavce, da se ne odločijo za izobraževanje?

Ovir je več; razdelili bi jih lahko v dve skupini: ovire, ki »tehnično« onemogočajo izobraževanje (ustvarjajo razmere, v katerih se ni mogoče učiti) in ovire, ki zmanjšujejo motivacijo za izobraževanje z vidika dobrin, ki jih ljudje dobijo za izobrazbo oziramo znanje.

V prvo skupino pogojev za izobraževanje tako štejemo: enoizmensko delo (13,8%), popoldansko varstvo otrok (8,5%), skrajšanje delovnega časa (6,7%) in več študijskega dopusta (3,6%).

V drugo skupino pa smo uvrstili naslednja pogoja: višji osebni dohodek (14,2%) in možnost napredovanja (13,6%).

Drugo hipotezo lahko sprejememo, saj so vse ovire iz prve skupine številčnejše od ovir iz druge skupine.

Pomemben motivator, ki včasih premaga tudi velike ovire, pa je izobraževalna vsebina, ki je prilagojena potrebam po znanju (7,9%).

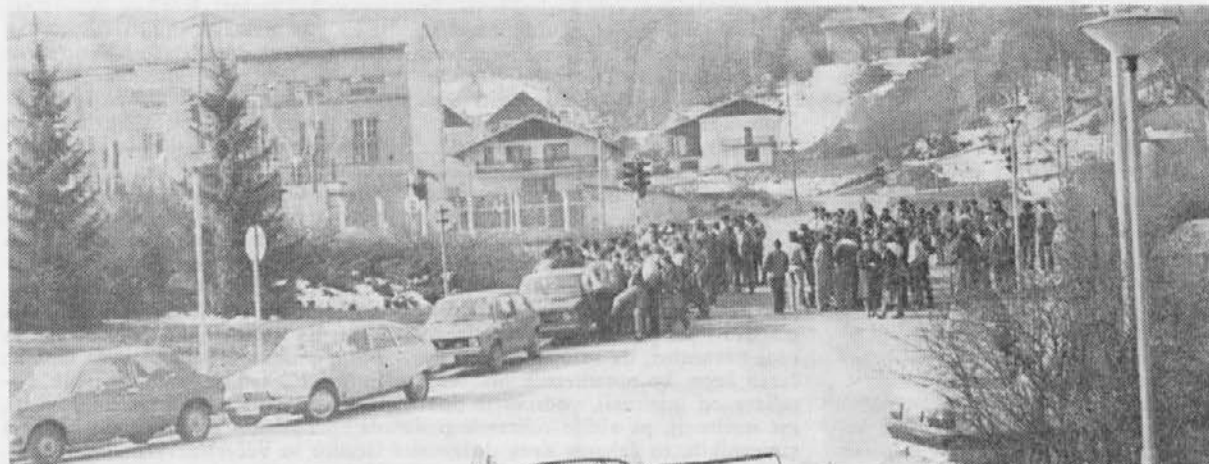
Nakazane ovire predstavljajo tudi nekatere izmed smeri pristopa za razširitev izobraževanja med delavci.

ZAKLJUČEK

Če na kratko povzamemo glavne ugotovitve iz tega dela vprašalnika, potem so zanimivi naslednji podatki: 90% delavcev meni, da dovolj sledijo strokovnemu razvoju; okrog 50% jih je pripravljenih še naprej nabirati znanje, posebej še v vzgojnoizobraževalnih institucijah. Ovir za izobraževanje je kar precej, vendar pa niso nepremagljive; zahtevajo le sistematičen pristop pri odpravljanju.

To so seveda le glavni obrisi dejanskih razmer, natančnejše podatke bodo dale še nadaljnje obdelave teh odgovorov glede na demografske in socialne značilnosti anketirane populacije.

Andreja Čibron

Čas ekskurzij

ZNANJE IN NJEGOVA VELJAVA

Letošnje leto smo razglasili za leto znanja in kvalitete. Poizkusimo si ogledati nekoliko poenostavljeno, takole malo za šalo, malo zares, kako je z znanjem in kako ga cenimo.

Najprej si nekoliko približajmo ogledmo glagol »znati«. Najbrž ne bo preveč narobe, če rečemo, da znamo tisto, česar smo se (z več ali manj truda) naučili, pridobili s prakso, vajo itn. Tako bomo rekli, da znamo (ali ne znamo) računati bolj ali manj zahtevne račune, tuj jezik, stružiti, mizariti, variti, voziti avtomobil, zamenjati varovalko, pa še in še.

Ko govorimo o pojmu »znati«, najbrž ne moremo mimo pojma »vedeti«. Tudi tukaj najbrž ne bo preveč narobe, če rečemo, da vemo tisto, kar smo zvedeli, ne pa da bi se nam bilo tega treba posebej naučiti. Rekli bomo, da vemo (ali ne vemo), kdo s kom govori ali ne govori, koliko samoupravnih aktov imamo in kaj v njih piše, koliko stane liter vina, pa še in še.

Če bi podrobneje raziskovali razliko med pojmom znati in vedeti, bi ugotovili, da marsikdaj težko potegnemo ločnico med njima. Tako bi težko rekli, kaj je bolj prav, če rečemo npr. »znamo samoupravljati« ali »vemo, kako se samoupravlja«. Srbohrvaški jezik teh dveh pojmov niiti ne loči, saj se tam »zna« ali »né-zna« računati integralov in »zna« ali »né-zna«, kaj je za kosilo.

Bodi dovolj pleteničenja o tem. Vprašajmo se raje (če smo že v letu znanja), kolikšno veljavo smo pripravljali priznati znanju. Predaleč bi zašli, če bi hoteli ugotoviti, kdo bi moral kaj znati in vedeti in kaj dejansko zna in čeprav bi bile ugotovitve najbrž zanimive.

Če hočemo ugotoviti, kolikšno veljavo smo pripravljali priznati pojmom »znati« oziroma »vedeti«, ne moremo mimo pojmov »razumeti« in »verjeti«. Najbrž ni nobenega dvoma, da kdor več zna oziroma ve, več bo lahko razumel in manj mu bo treba verjeti. In narobe, manj ko kdo zna ali ve, večkrat se bo moral zadovoljiti s tem, da bo moral stvartem pač verjeti.

Najbrž veri ne pravijo zastoni vera. Tu se pač mora verjeti oziroma verovati zapovedanemu. Bognedaj, da bi se vprašali, ali je tisto lahko resnično, logično, možno itd.

Tukaj pa se kaj rade začno težave. Poskusimo jih nanizati v treh stopnjah.

Neprijetno je, če kdo česa ne razume in je prisiljen temu verjeti.

Huje je, če kdo česa ne razume in temu tudi noče verjeti.

Najhuje pa je, če kdo česa ne razume, temu noče verjeti, poleg tega pa si jemlje še pravico odločati, kaj je prav, takole ex chatetra.

Vsega se ne da pojasniti s štirimi osnovnimi računskimi operacijami. Le zakaj smo se učili potenc, kotnih funkcij, logaritmov in še zahtevnejšega, če ne zato, da bi to tudi uporabljali. Ali si res predstavljamo samoupravljanje tako, da bi morali vsi vse do podrobnosti vedeti in razumeti, ko pa imamo tako rekoč vsak dan opraviti s stvarmi, ki jih ne razumemo, pa vseeno živimo z njimi.

Vse kaže, da se o teh vprašanjih žal iz preteklosti nismo kaj dosti naučili. Takole, malo za šalo, malo zares, si pogledjmo dva zgleda.

Ko so pred tremi in pol stoletji znamenitega moža obsodili na molk in ga prisilili, da je svoja spoznanja preklical, ni mogel drugega, kot sikniti skozi zobe: »In vendar se giblje.«

Drugi zgled je dialog iz znamenitega filma AMADEUS (prosto po spominu).

Cesar Jožef II: »Vaša opera je zelo dobra, le not ima preveč.«

Mozart: »Toda veličanstvo, opera ima prav toliko not, kot je potrebno, nobene premalo, nobene preveč. Če izmaknem eno samo, se vse zruši.«

Veličanstvo: »Vseeno. Odstranite nekaj not!«

Mozart: »Katere?«

Pa naj kdo reče, da to ni bil dialog.

Saj ne, da bi primerjali veličino dogodkov iz preteklosti z današnjimi vsakdanjostmi, vseeno pa se nam dogaja, da marsikdaj nekoga, ki je drugačnega mnenja,

preprosto ne pustimo do besede. Ali ne bi že bil čas, da bi dobila večjo veljavo moč argumenta in da bi prenehali z argumentom moči?

Spet se malo za šalo, malo zares vprašajmo, kateri imajo bolj prav: ali tisti, ki pravijo, da se zgodovina ponavlja, ali pa tisti,

ki pravijo, da se na tem ljubem svetu nič bistvenega ne spreminja.

Bodi kakorkoli že, nekaj je prav gotovo res. Ne glede na to, koliko kdo zna, bo najbolje odrezal, če vedno ve, koliko je ura.

Franjo Krivec

NOVA EPŽ PEČ V ŽELEZARNI

S pripravi za izgradnjo tretje EPŽ peči bomo v železarni predvidoma začeli že letos. Zakaj se je železarna odločila za to investicijo, nam je povedal član poslovnega odbora Jože Žunec.

»Vse večja poraba jekla, izdelanega po postopku pretaljevanja pod žlindro, je v železarni porodila razmišljanje, če morda sedanje kapacitete obeh EPŽ naprav za ravenški kvaliteten program niso premajhne. Delež EPŽ jekla v celotnem izdelanem jeklu je nizek v primerjavi z nekaterimi sorodnimi jeklarnami (npr. Böhler Kapfenberg). Groba analiza trga je to mnenje oz. ugotovitev potrdila.

Izdelava zahtevnih izdelkov ni mogoča brez kvalitetnega jekla. S postopkom EPŽ se tveganje pri izdelavi jekla, kjer se zahtevajo maksimalne lastnosti, popolnoma odpravi. To pa pomeni za železarno nujno in pomembno usmeritev ter dolgoročno oskrbo z najkvalitetnejšim vložkom za kovačnico in valjarno, ki sta prva členka proizvodne verige.

V sedanjih pogojih gospodarjenja ni lahko priti do odobritve nove investicije, saj mora biti dobro raziskano tržišče, tako domače kot tuje. Vendar samo to ni dovolj. Pokazati se mora izrazit interes sedanjih in bodočih kupcev. Za izgradnjo tretje EPŽ peči tak interes je pri enem naših najpomembnejših kupcev, ki tudi pričakuje stalno rast kvalitete ravenškega jekla. Namenska

proizvodnja je potrošnik našega jekla in jeklenih izdelkov, zato upravičeno pričakujemo, da bodo ovire hitro odpravljene, in da bomo že v letošnjem letu začeli s pripravi za izgradnjo.

Investicija je ekonomsko upravičena, z vidika nadaljnjega kvalitetnega razvoja Železarne Ravne pa nujna, predvsem če hočemo obdržati konkurenčno sposobnost. EPŽ jeklo pridobiva ugled, proizvajalcev kvalitetnih jekel pa je vedno več.

Se vedno ima Železarna Ravne določeno prednost pred proizvajalci EPŽ jekla v Jugoslaviji, katero pa lahko izgubimo, če ne bomo naredili naslednjega, za razvoj naših izdelkov izredno pomembnega koraka.

N. Ž.

ISKRE

Modrost starcev je velika zmožnost. Ni res, da postanejo modrejši, le previdnejši so.

Hemingway

Vsako znanstveno odkritje je potencialna nevarnost. Vsako znanost bi morali včasih jemati za možnega sovražnika.

Huxley

KAKO ŽIVIMO:

Sama v družbi dobrih ljudi

Ervin in Zvonka s skrbnikom

Niti malo ni bilo prijetno tistega dne, ko smo se bližali Kacu.

Sicer je bilo sonce, a žgoče pomladno, da si gnij v zimskem puloverju in si noge želijo biti bose. Sicer je bil udoben službeni avto, štirje v njem, a pogovor ni stekel. Poznalo se je že šest ur in pol šihata, ko ti glava postane prazna, in vplival je cilj poti: k Zvonki in Ervinu.

Najbrž je bilo še najlažje socialni delavki Alenki, ki ju je pred dvema letoma že obiskala; takrat, ko jima je železarna kupila pohištvo za sobo. Tokrat smo s sabo peljali naročilnico za pralni stroj.

Avto se je ustavil v Šentjanžu, nedaleč od vaše gostilne. Izstopili smo, šofer je ostal. Samo par korakov navzdol, zvonec in na stopnišču se je prikazal skrbnik. Z njim smo bili zmenjeni, vzel si je dopust.

Pogovarjali smo se v prehodni dnevni sobi. Spraševala je social-

na delavka, spraševal je sekretar samoupravnih organov, spraševala sem jaz, vsi službeno, uradno: kako gre v šoli, kje jesta, kaj delata popoldne, so z vama kakšne težave, komu jih povzročata, zakaj nista raje v reji, kdaj je umrla mama, kdaj oče, kdaj se je odselila sestra, kdaj, zakaj, kako, čemu? V glavah so nam črvice čila še druga, neizgovorjena vprašanja: kako to, da takšna punca ne more postaviti šopka rož na mizo, da ne bi tako obupno prazna zijala v nas, zakaj, kako to, čudno, kako? Danes je človeka teh zlobnih misli sram.

Onadva nista veliko odgovarjala na naše drezanje. Največ je govoril skrbnik, njun stric in boter hkrati, prijazno, skrbno, rahlo prizadeto je odgrinjal podoba neke žalostne usode.

Mama je umrla leta 1978, ko Zvonka še v šolo ni šla in jih Ervin še ni imel deset. Najstarejša je bila Milena. Čez štiri leta je pobralo še očeta, ki je pustil 30 let življenja in dela v čistilnici Železarne Ravne. Oba rak.

Ostala je hiša, težko prigarana, in trije otroci. Možnosti je bilo več: vse odprodati, otroke pa dati v rejo; koga kot skrbnika dobiti na dom ali tretje — kot je zdaj.

»Videl sem na otrocih, da jim dom nekaj pomeni, zato smo ga obdržali,« pravi skrbnik Ivan Višner, zaposlen v tozdu Jeklarne v železarni. »Dogovorili smo se, da je rejnica najstarejša sestra, skrbnik pa jaz. Sestra je uradno rejnica še zdaj, čeprav se je odselila na Ravne.«

Tako živita Zvonka in Ervin čisto sama v eni poprečnih šentjanških hišic. Dopoldne sta z doma, Zvonka v 8. razredu dravogradske šole, kjer tudi pridno dela v mladinski organizaciji, Ervin v 2. letniku SS TNPV Ravne. Uči se za valjarja in je na praksi v železarni. Malicata oba v šoli, Zvonka ima tam tudi kosilo. Toda tudi kuhata sama, če je treba.

Največ Zvonka, saj, kot pravi Ervin, on raje dela okrog hiše.

Drugače sta veliko pri skrbniku, ki ima kmetijo štiri kilometre nad Šentjanžem. Tam blizu pozimi smučata, tam imata družbo treh botrovih otrok, tam ju spravljajo k delu. Rada sta gori.

Za življenje dobita mesečno nekaj čez pet starih milijonov po-

kojnine in otroškega dodatka, Ervin tudi štipendijo. Denar ima skrbnik, vse račune pa vodi socialna delavka v Dravogradu, ki tudi kontrolira skrbništvo. Enkrat mesečno opravijo večji nakup, nekaj je šlo za popravilo 18 let stare hiše, stal je telefon. Tega so sicer nameravali plačati z denarjem od motorja, a ga niso mogli prodati, ker nima lastnika. Sploh je lastništvo v družini brez staršev velika težava. Delitev bo, ko bosta Zvonka in Ervin polnoletna. Zaenkrat je vse od vseh.

»Kdor razmer ne pozna, ne ve, kako hudo je,« pravi boter. »In tudi sam si nisem prav predstavljaj, kaj prav pomeni skrbništvo. Odgovornost je izredno velika, tudi precej časa gre. Je služba, je kmetija, igranje pri šentjanški godbi, tako da je naporno. Toda reči moram, da bi bilo lahko vse še težje, če ne bi bilo dobrih ljudi. Če ne bi bilo njihove solidarnosti, najbrž ne bi šlo. Tako pa pomagajo sosedje, obrezujejo drevje, obdelujejo vrt. Je pa seveda tudi za njih težko, saj ne vejo, koliko se je dobro vtikati v takšno življenje. Jaz to razumem, to so občutljive stvari. Pomagajo tudi šola, socialna v Dravogradu, železarna, krajevna skupnost — človek ne bi verjel, da je še toliko človeške solidarnosti na svetu.«

Končali smo. Socialna delavka, sekretar in jaz, si ogledali še sobo in kopalnico, pofotografirali in šli. Tudi skrbnik je za tisti dan odšel. Zvonka in Ervin in hiša so ostali.

Kljub žgočemu pomladnemu soncu so bile moje noge mrzle kot led, prav tako srce.

Helena Merkač

PO KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

TURISTIČNO DRUŠTVO NA PREVALJAH

Če Koroško povezujemo s turizmom, se nehote vprašamo: Ali se sploh lahko gremo turistične delavce pri takšnih cestah, kot so naše, (če jih še sploh lahko imenujemo ceste)? Videti je, da bomo morali osebne avtomobile zamenjati z bolj »pripravnimi prevoznimi« sredstvi, če se bomo hoteli pripeljati v Črno, Slovenj Gradec ali Maribor. Ampak Prevaljčani imajo pogum, vztrajnost in voljo, da bi stvar vsaj malo spremenili. Kot nam je povedal predsednik krajevnega združenja SZDL Polje — Prevalje Maks Oserban, so se krajani odločili, da bodo po nekaj letih ponovno ustanovili turistično društvo. Vzrok za to je predvsem neurejen in zanemarjen kraj ter »ubogi« turisti, ki so po navadi prepuščeni sami sebi. Po ustanovitvi društva naj bi jim našo dolino pomagali spoznavati turistični vodiči.

Ideja o društvu je prišla od Koroške turistične zveze in Integrala, tozda Potniški promet, stvar Prevalčanov pa je, da se kar najbolj potrudijo in sodelujejo pri ureditvi kraja v čim večjem številu, saj bodo morali upravičiti finančna sredstva, ki jih bodo dobili. Zavedajo se, da jih čaka težko delo. Na Prevaljah še vedno ni niti enega prenočišča. V načrtu je sicer bilo, da bodo ob Družbenem domu

gradili tudi hotel, vendar je vse ostalo le na papirju (kot že marsikaj drugega). Tudi Maks Oserban je opozoril na ceste. Za njihovo popravilo si menda prizadeva Koroška turistična zveza, a kaj, ko se republika dokaj mačehovsko obnaša do naše cestne problematike.

Ustanovni občni zbor turističnega društva bo v drugi polovici letošnjega leta. Na njem bodo izvolili predsedstvo, v delovanje društva pa bodo vključili še TOK Gozdarstvo Ravne, ki skrbi za gozdne poti. Prva usmeritev vseh članov društva bo, da bi v okviru praznovanja krajevnega praznika organizirali turistični teden. Na njem bi prikazali obrtniško dejavnost in staro fužinarstvo. To bi pomenilo tudi enega izmed virov sredstev, ki bi jih namenili za ureditev kraja.

Turizem pa se ne konča že pri turističnem tednu. Gost želi biti dobro postrežen z okusno jedjo, želi si prijaznih gostincev, urejenih hotelov, krajev in še marsikaj drugega celo leto, ne samo nekaj dni v letu.

Bojim se, da pri nas vsega tega manjka. Še mnogo se bomo morali naučiti, čeprav po zgledu drugih.

Prevalčanom pa zaželimo mnogo sreče.

Nada Zunec

IZ BELEŽNICE A. P. ČEHOVA

Mnogi pogosto hodijo v gledališče in berejo debele knjige, pa ostanejo ravno tako hudobni in nenravni kot prej.

Dober človek se sramuje celo pred psom.

Iz spominov starega psa: »Ljudje ne jedo pomij in kosti, ki jih meče kuharica proč. Tepci!«

Narodne znanosti ni, kakor ni narodne poštovanke; kar je narodno, ni več znanost.

Ne morem trpeti otroškega joka. Če pa joče moj otrok, ga ne slišim.

06. 7. 2012 dr. ...

Pisanje zapisnikov v Železarni Ravne

Pred nekaj meseci je že bil organiziran krajši seminar za tajnice tozdogov in delovnih skupnosti o pisanju zapisnikov. Ugotavljamo, da se je po nekem stanju izboljšalo, kljub temu pa je bila izražena potreba po nekem navodilu v pisni obliki, saj zapisnikov ne pišejo le tajnice.

O funkciji zapisnika, kakšne vrste obstajajo in kako se piše, je sicer zadostna literatura. Nekega univerzalnega ali strogo predpisanega sistema seveda ni, obstajajo pa nekatera pravila, ki jih moramo povsod upoštevati. V našem primeru pa gre predvsem za to, da opozorimo tudi na nekatera vprašanja, za kar smo se specifično dogovorili v železarni, da bi upoštevali načela smotrnosti, racionalnosti, preglednosti, predvsem pa uporabnosti teh dokumentov, brez katerih se samoupravni proces ne more zadovoljivo izvesti.

NEKAJ SPLOŠNIH NAČEL

1. Zapisnik je uradni dokument, zato mora obvezno vsebovati navedbe, iz katerih je razvidno: da je bil organ sklepčen, da je veljavno sklepal ter da so sklepi celoviti in razumljivi. Celovitost pomeni minimalne elemente, ki jih sklep mora imeti, da se lahko realizira.

2. Zapisnik je dokument o tem, kaj smo se dogovorili, ne pa, kaj smo govorili (kratkost, konkretnost, jasnost). V železarni je zaradi tega in drugih razlogov že večletni dogovor in praksa, da pišemo na samoupravnih organih skrajšane oz. sklene zapisnike (vzorec je posredovan vsem tozdom). Oz. krajši zapis, ki se uporablja pri strokovno-političnih in drugih telesih, praviloma tam, kjer se ne sprejemajo odločujoči sklepi. Stenografski zapis, zapis s povzetki razprave ali celimi razpravami izjemoma pišemo na problemskih in podobnih konferencah.

3. Načela racionalnosti, smotrnosti, razumljivosti in uporabnosti zahtevajo, da je zapisnik čim krajši, brez ponavljajočih se ali nepotrebnih (balastnih) besed in stavkov, ki dajo veliko dela tistemu, ki ga sestavlja oz. piše, predvsem pa tistemu, ki ga čita (uporablja).

Stilno in slovnično pravilna raba jezika prispeva k vsebinski dorečenosti (jasnosti) sklepov in stališč, ob tem pa ne gre zanemariti zahteve dokumenta Slovenščina v javni rabi in kulturo pisanja, ki bi morala biti sestavni del znanja zlasti administrativno-strokovnih in umskih delavcev na sploh.

UVODNI DEL ZAPISNIKA

1. V glavi moramo zapisati dejanski naziv tozda oz. delovne organizacije in organa brez kratic. Nazivi so opredeljeni v statutu tozda oz. delovne organizacije.

2. Seja mora biti oštevilčena, s tem da uporabljamo enostaven način označevanja (samo zaporedne številke), ki se pričnejo s pričetkom mandata brez oznake mandatov ali drugih oznak.

3. Obvezna je oznaka datuma in časa trajanja, s tem da je smotrno na začetku navesti že uro začetka in konca seje, na primer: »seja je trajala od 10. do 12. ure«.

4. Iz navedbe prisotnosti mora biti razvidno, da je bil organ sklepčen

(število članov organa in število prisotnih). Če je navedeno, da je prisotnost razvidna iz posebne evidence tajništva, potem mora taka evidenca res obstajati in je v bistvu sestavni del zapisnika — dokumenta.

V navajanju ostalih prisotnih je predvsem treba zapisati funkcijo prisotnega (ravnatelj, predsednik IO OOS...), lahko pa tudi ime in priimek, in to dosledno, v nobenem primeru pa jih ne mešati. Zaradi kratkosti niti v uvodu niti v ostalem delu zapisnika ne pišemo vljudnostnih in akademskih nazivov (tovariš, inženir, dr...).

DNEVNI RED

1. Če je bil dnevni red brez problemov in soglasno sprejet, je dovolj, da napišemo samo: dnevni red, ne glede na to, če se delno razlikuje od tistega na vabilu. Če pa je bil dnevni red sporen tako glede dodatnega predlaganja kot umikanja točk, je treba to v uvodu zapisati.

2. Način oblikovanja točk dnevnega reda mora biti tak, da je iz njih razviden namen. Primer: sprejem samoupravnega sporazuma, določitev predloga ali osnutka pravilnika ipd., ne pa: samoupravni sporazum o..., pravilnik o..., ker ni razvidno, kakšen je namen obravnave.

3. Če je točka dnevnega reda sestavljena iz več, sicer povezanih zadev, jo opremimo s podtočkami: a, b, c...; enako nato zapišemo v ostalem delu zapisnika.

4. Točka »razno« po naših aktih ne obstaja, temveč »delegatski predlogi, pobude in vprašanja«, če gre za delegatsko telo.

OPIS IZVEDBE TOČK DNEVNEGA REDA

1. Naslovi točk se pišejo enotno, npr. »k 1. točki« (ne: k točki 1, ad. 1 in podobno), nato sledi dvopičje in naziv točke. To je pomembno zaradi tega, da uporabnik zapisnika svojo zadevo najde v najkrajšem času.

2. Pri vsaki točki v uvodu je na kratko navesti, ali je gradivo priloženo arhivskemu izvodu zapisnika (če to piše, potem mora biti res v arhivu kot sestavni del dokumenta). Če gradiva ni, je treba zapisati vsebino ustno podanega predloga. Posebej je to pomembno pri zahtevkih za varstvo pravic delavcev, pri katerih morajo biti v zapisniku vsi osnovni podatki o delavcu, postopku, navedbe uporabljenih dokumentov ipd., ker to zahteva sodišče, kadar obravnava zahtevek za varstvo pravic. Za navedbo gradiva je treba navesti funkcijo poročevalca.

3. Neobvezno pa se smejo zapisati imena razpravljalcev, po presoji tudi povzetek razprave (česar v glavnem ne prakticiramo). Obvezno pa je treba dobesedno zapisati izraženo mnenje posameznika, kadar to izrecno zahteva. Zapisnikar v tem primeru zapisano izjavo (včasih tudi smiselno) prečita na seji.

4. Obvezno je treba zapisati, če je bil sklep sprejet soglasno oz. s koliko glasovi »za« ali »proti«. Vzdržanih glasov po poslovniku ne poznamo, se pa še občasno prakticirajo. Če sklep ni sprejet soglasno, je treba zaradi ugotavljanja odgovornosti napisati poimensko, kdo je bil »za« in kdo je bil »proti«.

5. Sklepi se številčijo. Zaporedne številke tečejo od prve seje do konca mandata (ne za vsako sejo znova, kot to ponekod še delajo, ampak enostavno in enotno, na primer: sklep št. 30...).

6. Sklep ali stališče mora biti jasno. Praviloma se začne tako: Delavski svet (komisija, odbor...) ugotavlja, določa, potrjuje, sprejema... Pri vsakem sklepu je treba oceniti, ali je posebej treba zapisati rok za izvršitev oz. koga naloga zadeva. Ve se, kdo je za izvršitev sklepov v tozdu oz. delovni organizaciji odgovoren. Nepotrebno je v sklepih navajati pravno podlago (člen pravilnika, zakona...); to spada v predlog oz. besedilo točke pred sklepom. Nasploh pa se citiranju pravne osnove v praksi izogibamo. Pri sprejemanju sporazumov tudi ni potrebno k sklepu pripisovati pooblaščenca za podpis, ker je znano, kdo zastopa in podpisuje za tozdo oz. delovno organizacijo.

SKLEPNI DEL ZAPISNIKA

Zapisnik podpiše zapisnikar — zapisnikarica (lahko se napiše samo: tajnik ali tajnica) z imenom in priimkom ter s podpisom oz. parafo. Enako velja za predsednika oz. predsedu-

jočega na desni strani, s tem da napišemo samo »predsednik«, ne pa tudi naziv organa, kar je že v glavi zapisnika. Na koncu zapišemo, kdo zapisnik dobi. Beseda »srečno« ne spada v zapisnik.

ZAPIS

Oblika zapisa v železarni ni točno dogovorjena. Upoštevati pa bi morali naslednje:

1. zapis naj bo čim krajši, brez vsakega formalizma

2. čim krajša navedba, kaj je bilo na sestanku dogovorjeno

3. ker je namenjen ozki strukturi sodelujočih, ki vsebino poznajo, je lahko skrajšan do te mere, da je razumljiv samo udeležencem sestanka ali tistim, ki pri stvari sodelujejo

4. zapis obvezno piše tisti, ki sejo vodi oz. zadevo zelo dobro pozna.

S tem prispevkom smo opozorili na nekatere elemente in najpogostejše napake pri pisanju zapisnikov, ki bi jih bilo dobro upoštevati. Zapisnik je navsezadnje osnovna oblika pisnega komuniciranja — sporočanja pri postopkih samoupravnega odločanja. V prihodnji številki pa nekaj o najpogostejših slovničnih, stilnih in drugih napakah oz. za dvig kulture pisanja.

Janko Dežman

ZDRAVJE

POČITNICE BREZ SONČNIH OPEKLIN

Večina se nas veseli tistih nekaj dni dopusta v poletnem času, ki ga preživimo v brezdelju ob kopanju in sončenju na morju ali v planinah. Pa tudi, če preživljamo dopust doma, lahko svoje telo izpostavimo blagodejnemu delovanju sončnih žarkov. Vendar pa se marsikomu zgodi, da se mu zaradi sončnih opeklin dopustniški dnevi pokvari.

Če se hočemo pravilno zaščititi pred premočnim delovanjem sončnih žarkov, moramo vedeti, kako delujejo na kožo. Sončna svetloba, ki pride na površino zemlje, je sestavljena iz toplotnih žarkov, vidne svetlobe in UV žarkov A, B, C. Sončni žarki prodirajo v kožo in jo vzdražijo. Toplotni žarki povzročijo rdečino, ki izgine po nekaj minutah. Rdečica kože, ki se pojavi po 2—5 urah je posledica delovanja UV žarkov B. Zaradi delovanja UV žarkov A se koža 2. ali 3. dan temneje obarva — pigmentira. Če pa je bilo obsevanje z UV žarki premočno ali predolgo, se pojavijo na vneti koži mehurji. Koža se sama brani pred premočnim delovanjem sončnih žarkov tako, da se roženi sloj v vrhnji zadebeli in s tem ovira nadaljnji prodor UV žarkov. Debelejši je ta sloj, manj UV žarkov prepusti. Zaščitno deluje tudi kožno barvilo (pigment), ki se odlaga v obliki majhnih zrn v vrhnji.

Vendar pa vsi ljudje ne prenašamo sončenja enako. Rdečelasi in plavolasi ga prenašajo slabše. Občutljivejši so ženske teden dni pred menstruacijo in tik po njej. Isto velja za nosečnice. Večja je tudi občutljivost za UV žarke pri nekaterih boleznih (npr. alergična obolenja kože, aktivna TBC, hipertireoza). Sončenje odsvetujemo tudi ljudem z visokim krvnim pritiskom, srčnim bolnikom in rekonvalescentom po prebolelem meningitisu, možganski kapi ter kraniocerebralnih poškodbah.

Na sončenje se privajamo postopoma. Začnimo doma, preden gremo

na morje. Prvo sončenje naj traja 10—15 min., nato pa vsak dan dalj. Izberimo tudi primeren čas sončenja, ne takrat, ko je sonce najmočnejše. Na soncu se nikar ne »pražimo« ampak čimveč gibajmo, saj bo le tako koža enakomerno porjavela. Pri sončenju posebno pazimo na majhne otroke. Glavico naj imajo pokrito s suho čepico ali slamnikom. Odsvetujemo direktno sončenje obraza, saj se pri pretiranem sončenju poglabijo izrazne gube. Oči si zavarujemo s sončnimi očali. Namesto rdečila za ustnice je bolj primerna 1% taninska kislina v vazelinu, saj prepreči izsušitev ustnic in neprijetno vnetje z mehurčki. Zaradi sončenja je prekrvavitev kože močnejša, zato ni potrebno, da si obraz masirate.

Zaščitna sredstva preprečujejo pri sončenju rdečico na koži ali pa jo zmanjšajo. Absorbirajo žarke valovne dolžine B, prepustijo pa žarke A, ki kožo porjavijo. Podlage za zaščitna sredstva pri sončenju so: voda, olje in mazila. Zelo dobra podlaga je olivno olje, ki smo mu dodali kapljico limoninega soka. Občutljivejšo kožo zaščitimo s taninsko kislino, ki jo dodamo Lekobazi (običajno 5%). Vendar pa imamo danes v drogerijah in lekarnah na razpolago vrsto različnih zaščitnih sredstev: kreme, olja, mleka (npr. Delial). Čim bolj občutljivo kožo imamo, višji zaščitni faktor naj vsebuje sredstvo, ki ga uporabljamo. Če se sončimo goli, posebno zaščitimo kožo dojk in sedala ter spodnjega dela trebuha.

V novejšem času so na tržišču Braunem kapsule, ki jih uporabljamo po priloženem navodilu. Pred sončenjem ne nanašajmo na kožo kolonjske vode ali parfumov, saj lahko pride do grdi toksičnih reakcij.

Kljub vsemu pa boste morda dobili sončne opekline. Če ni mehurjev, posujemo kožo s posipom (talkom), če se pojavijo mehurji pa pomirimo

vnetje z obkladkom 2% SAB ali s hladnim kamiličnim obkladkom. Po nekaj urah namažemo kožo s hladnim mazilom. Če pa so opekline hujše, se posvetujete z zdravnikom.

Tudi na opekline meduz dajemo čimprej hladne obkladke, nato pa pri

manjših hladilno mazilo, pri obsežnejših pa mazila oz. zdravila, ki jih predpiše zdravnik.

Zelim vam čimveč brezskrbnih počitniških dni.

Dr. Jožica Kotnik,
dermatovenerologinja

OČUVAJMO KVALITETO ŽIVIL

Z družino se bomo odpravili na letovanje. Na morju, ob jezeru, pod hribi ali v termalnem letovišču bomo živeli v prikolicah, počitniški hišici, bungalovu ali v šotoru. Jasno je, da prehranjevanje ne bo takšno kot doma, pač pa zelo improvizirano. Vsaka improvizacija pa nosi s seboj nešteto zahrbtnih nevarnosti — v tem primeru — okužb s hrano, živili, obroki. Bruhanje, driska, vročina, predvsem pri otrocih, nam lahko do kraja pokvari dopustovanje ali pa ga celo prekine. Da bi se temu izognili, moramo upoštevati nekaj osnovnih higienskih načel.

Predvsem: Vsa živila (sveža in konzervirana) se v pogojih zvišane temperature in vlage (na morju!) izredno hitro pokvari, izgubijo biološko vrednost, razmnožuje se svet gnilobnih pa tudi raznih bolezenskih bakterij, ki nas še sicer stalno obkrožajo. Živilo postaja zdravju nevarno, pokvarjeno, okuženo, zato priporočamo, da živila (meso, sadje, zelenjava, mleko, ribe, gobe, sladole, kruh, slaščice) nabavljate sproti in dnevno porabite. Sicer pa moramo vedeti, da se biološka vrednost živil, ki jih shranjujemo v hladilniku, ohranja takole:

- sesekljano meso — 1 dan
- sveže ribe, špinata, grah, odprte konzerve — 1 do 2 dni
- surovo maslo, mleko, solata, smetana, jagode, odprte sadne konzerve, gotova jedila — 2 do 3 dni
- kuhana ali pečena riba, kondenzirano mleko, odprte marinade — 1 do 3 dni
- prekajeno meso, sir, trpežnejše koščičasto sadje — 4 do 8 dni
- jajca, surovo maslo (zaloga), limone, pomaranče, zelje, ohrovt, cvetača — 10 do 14 dni

Navedeni dnevi približne biološke obstojnosti živil veljajo tudi kot mejna vrednost za zadrževanje razmnoževanja nebolezenskih in bolezenskih klic — povzročiteljev črevesnih bolezni.

KOLIKO ZA ZDRAVJE PO NOVEM

Od 1. marca letos veljajo v zdravstvu za vso Slovenijo nove enotne višine doplačil (participacije):

— za prvi kurativni pregled pri zdravnikih v osnovni zdravstveni dejavnosti	200
— za obisk zdravnika na domu, opravljenem na zahtevo uporabnika ali njegovih svojcev	570
— za prvi pregled pri zdravniku v specialistični ambulantni dejavnosti z navedeno zdravnikovo ali brez nje, če ta ni predpisana	430
— za ponovni obisk ali pregled pri zdravniku specialistično-ambulantne dejavnosti, vendar največ za 3 obiske, ki sledijo prvemu specialističnemu pregledu	120
— za prvi obisk pri zdravniku in zobozdravniku v nočnem času med 22. in 6. uro jutraj:	
— pri zdravniku osnovne dejavnosti	380
— pri zdravniku specialistične dejavnosti	840
— za zobozdravstvene storitve:	
— za zalivko	200
— za polno kovinsko prevleko	1340
— za druge prevleke	1710
— za inlay, nadzidek	920
— za krono (z zatičkom)	1910
— za člen v mostovni konstrukciji	960
— za nadomestilo fasete, cementiranje stare prevleke, demontažo prevleke ali krone, oddelitev vmesnega člena ali gredi	200
— za začasno prevleko ali člen v začasnem mostičku	350
— za gred, opornico ali jahač	920
— za totalno protezo	2750

— za parcialno protezo	3450
— za reperaturu, prilagoditev stare proteze, podložitev ali reokluzijo	380
— za posamezno zdravilo, pomožni in sanitetni material po prevzemu v lekarni na recept	150
— za mehanična kontracepcijska sredstva, ki se ne predpisujejo na recept	960
— za umetno prekinitev nosečnosti, ki ni medicinsko indicirana	1710
— za prevoz z reševalnimi in drugimi prevoznimi sredstvi, ki ga potrdi zdravnik ob posameznih primerih zdravljenja	570
— za ortopedske in specialne čevlje	3450
— za nepodložene usnjene rokavice, estetske rokavice za protezo in za komplet navlek za krn po amputaciji	1150
— za proteze, ortotične pripomočke, aparat za ekstenzijo in za prosto stoječi posteljni trapez	1150
— za kilni pas	1150
— za bergle	300
— za aparat za omogočanje glasnega govora, za slušni aparat	1530
— za invalidski voziček, za elektronsko funkcionalni stimulator	4780
— za očala	380
— za kontaktna stekla	3070
— za očesno protezo	500
— za oskrbni dan v bolnišnici ali zdravilišču pri neprekinjeni oskrbi za največ 15 dni oziroma pri večkratni hospitalizaciji za največ 30 dni v koledarskem letu — na dan	460

Po merilih, pogojenih z naravo bolezni, z gmotnim položajem občana ter s prednostnimi nalogami v zdravstvu pa so doplačil oproščeni: otroci, šolarji, študenti, brezposelni, varovanci v socialnih zavodih, borci ter upokojenci, ki prejemaajo zajamčeno pokojnino, in družinski člani, ki jih preživljajo. Poleg tega je lahko oproščen participacije vsak, ki je zaradi svojega gmotnega položaja ne bi mogel plačati.

(Vir: Vzajemnost št. 4/86)

KULTURA

KULTURNA KRONIKA

• Vsi, ki imajo vstopnice za filmski abonma, so si lahko 5. 5. v Črni in 8. 5. na Ravnah ogledali japonski film KAGIMU-SHA.

• Ljubitelji lepih pesmi 9. 5. verjetno niso zamudili 15. jubilejnega koncerta moškega pevskega zbora VRES v Družbenem domu na Prevaljah.

• V Titovem domu na Ravnah so se 15. 5. predstavili učenci glasbene šole Ravne na Koroškem, v kinodvorani pa ste si lahko v okviru filmskega abonmaja ogledali angleški film GREYSTOKE — LEGENDA O TARZANU. Ista predstava je bila 19. 5. v Črni.

• 17. 5. se je v Titovem domu predstavila skupina MKUD

FRANCI PARADIŽ z Molierovo komedijo TARTUFFE.

• »NAŠE PESMI NAJ DONIJO« — 21. srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov občine Ravne je bilo v Titovem domu 20. 5.

• V Likovnem salonu na Ravnah je bila 23. 5. otvoritev razstave del slikarjev in kiparjev, nekdanjih dijakov ravske gimnazije.

• Istega dne pa je bila v Koroški osrednji knjižnici otvoritev razstave knjižnih del bivših dijakov ravske gimnazije.

• Osrednja prireditev ob 40. letnici srednjega šolstva in ob dnevu mladosti je bila 24. 5. pred srednjo šolo.

• Na Lešah, Šentanelu in Strojni so se 24. in 25. 5. mladi srečali s slovenskim pesnikom Tonetom Kuntnerjem.

N. Z.

TRETJA SEZONA LUTKOVNIH MATINEJ SE JE IZTEKLA

Aprila smo sklenili že tretjo sezono kulturnih prireditev za najmlajše. Kar na začetku lahko rečemo, da je bila zelo uspešna.

V programu lutkovnih matinej so sodelovali:

— lutkovna skupina LILU iz Liti-je z igrico SLON BALON

— Lutkovno gledališče Maribor z LESENO ZGODBO in ZOGICO NOGICO

— Lutkovno gledališče Ljubljana z igrico KAJ MORA SOVA OPRAVITI POZIMI

— Gledališče čez cesto iz Kranja z mladinsko igrico ZGODBA O NEPRIJETNEM OBISKU in

— lutkovna skupina KUD KOBANCI iz Kamnice z lutkovno igrico MULE — ŠPELA, PIKA in BAM-BINA.

Program je bil pester, ustvarjalci pa sodijo med najboljše v Sloveniji. Pri izbiri programa smo v celoti upoštevali spoznanje, da je otrokom treba ponuditi najboljše.

Poleg šestih matinejskih sobotnih uprizoritev na Ravnah smo organizirali še 12 dodatnih uprizoritev, tako da so izvajalci v poprečju igrali vsako predstavo trikrat.

Predstave so bile še: 4 na Prevaljah, 2 v Mežici, 2 v Črni, 1 v Koroškem, 3 dodatne na Ravnah. 18 predstav si je ogledalo 2930 otrok oz. 162 na predstavo, kar je za naše razmere kar lepo poprečje.

Na šestih matinejskih predstavah je bilo 837 otrok, kar je v poprečju 140 otrok na predstavo.

Vstopnica za predstavo je stala 100 din in smo z vstopnino uspeli pokriti

nekaj manj kot polovico cene za predstavo. Drugih stroškov (energija, dvorane, tisk ipd.) tudi ne prikazujemo. Skoraj dve tretjini vseh stroškov smo pokrili iz združenih sredstev, ki so namenjena gostovanjem. Vzgojitelji in starši bi morali vedeti, da za predstave sorazmerno poceni in nikomur ne bi smelo biti žal denarja, ki ga da otrokom za te namene.

Obiskovalci lutkovnih matinee so v glavnem predšolski otroci, kar ni čisto dobro. Primernih lutkovnih igrice za predšolske otroke je pravzaprav malo in otroci večkrat težko sledijo dogajanju na odru. Včasih zgodbe niti ne razumejo in učinek pri takih predstavah je seveda le polovičen.

Menimo, da bi jedro obiskovalcev morali biti učenci 1., 2. in 3. razreda, torej med 7. in 10. letom starosti, saj šele v tej starosti lahko celostno sledijo dogajanju na odru.

Zakaj nismo uspeli pridobiti več teh obiskovalcev, je težko reči. Skrivno je dejstvo, da so mnogi starši in vzgojitelji prepričani, da so lutke nekaj, kar ni več primerno za šolske otroke, kar je zgolj za vrtec in za še mlajše. Zato ni čudno, da včasih kdo prinese na lutkovno predstavo tudi triletnega ali še mlajšega otroka, kar je seveda popolnoma zgrešeno, razen kadar pride dedek Mraz.

Nemalo smo krivi tudi organizatorji, saj so nam bile marsikdaj v preteklosti lutkovne predstave le okrasek na novoletni jelki. S celostno in organizirano ponudbo bi radi to novoletno razvado presegli in dali lut-

karstvu globlji pomen. Lutkovna predstava je običajno prvi stik mladega človeka z gledališko umetnostjo, in torej ni vseeno, kakšen je. Mladega človeka lahko s primerno in kvalitetno predstavo pridobimo, lahko pa ga tudi za vselej izgubimo.

V naslednji sezoni bomo skušali pridobiti več obiskovalcev iz vrst osnovnošolcev. Vpeljali bomo abonmajski sistem, torej bo možno kupiti vstopnico za vse predstave z ustreznim popustom in obročnim odplačevanjem. Uvedli bomo še eno stalno predstavo, in sicer ob petkih ob štiri popoldne na Prevaljah.

Prav na Prevaljah so namreč otroci in starši pokazali veliko zanimanja za lutkovne predstave. Takoj na začetku šolskega leta bomo razpisali abonma za lutkovne predstave na Prevaljah in na Ravnah, naročila bomo zbiral do srede oktobra, v začetku novembra pa bo še prva od šestih predstav, ki si bodo sledile vsak mesec po ena. Upamo, da bomo uspeli zbrati dovolj prijav, in že sedaj pozivamo vodstva šol in vrtec ter vzgojitelje, da nam pri akciji pomagajo.

Predstave pa bodo še v Mežici in Črni ter izmenoma na Lešah in v Kotljah. Tako bomo v program lutkovnih matinee (predstav) ponovno zajeli vse večje kraje, na novo pa vključili še Leše in Kotlje. — Upamo, da bo odziv staršev in otrok ugoden in da ne bo treba že po prvih predstavah razmišljati o opustitvi dobro namerne akcije.

Alojz Pikalo

Zanimivo je tudi plezanje prvenstvenih smeri. Tako sta 27. IV. Stanko Mihev in Andrej Gradišnik splezala Škorpijonovo zajedno in smer, visoko 300 m, ocenila s V+, A₁/A₂.

Najtežjo prosto ponovitev je opravil Brane Vezovnik, ki je 30. IV. skupaj s soplezalcem splezal »Utopijo '85« z oceno VIII+, Jelka Tajnik pa je s soplezalcem iz Črnuč ponovila Ljubljansko, Velebitaško in Kačo ter prosto ponovila Petrovo varianto in Švicarsko.

Robi Jamnik pa je z Danijem Vezovnikom ponovil smer Direkt (VII).

Vsi pa med prazniki le niso plezali v Paklenici. Pet naših članov je odšlo v Biokovo, v steno nad Makarsko. Ker je splezanih še bolj malo smeri, sta novo, prvenstveno smer »potegnili« Ivan Štornik in Marko Jamnik. Koroška smer je visoka 300 m in ima oceno VI/A.

PO POTEH SPOMINOV IN TOVARIŠTVA

Ljubljana, mesto heroj, je danes obdana s pomniki, ki pričajo o fašističnem nasilju pretekle vojne. Mesto, ki ga okupator ni mogel pokoriti, je obdal z bodečo

žico in ga spremenil v velikanško taborišče. To pa je izzvalo le še večjo kljubovalnost in nepokorščino.

Da se tegobe vojne ne bi nikoli pozabile, so se 1. 1956 pričele športne prireditve v spomin na dan zmage. Partizanski marš (tekmovalci ekip peterk) je potekal mimo krajev, kjer je bila nekoč bodeča žica. To je bil marš v pravem pomenu besede, saj so tekmovalci nosili vojaške nahrbtnike in puško 35 km. To je zahtevalo velike napore vse ekipe, saj si je bilo treba med seboj tudi pomagati. V teh 30 letih se je način tekmovalstva spremenil. Postal je prava atletska panoga (maraton trojk) v dolžini 28 km.

Sodelovati na teku Po poteh tovarštva in spominov (tako se partizanski marš imenuje danes) pa je posebno doživetje. Sodelovati vsa ta leta pomeni poznati vsak kamen, hišo in naravo, ki se je v 30 letih spreminjala. Stanovanci te poznajo, pozdravljajo te, saj si njihov vsakoletni gost. To so občutki, ki dajo dodatnih moči.

Samo eden je, ki je vzdrljal vseh 30 let preizkušenj. Nabralo se je tudi spominov, vtisov, opazanj, spoznanj, tovarštva in prijateljstva, da bi lahko dala po-

Rekreacija in šport

1. ZIMSKE IGRE SLOVENSKE KOVAČEV

Slovenske delovne organizacije, v katerih delajo tudi kovači, vsako leto priredijo tekmovanje v smučarskih disciplinah — zimске igre kovačev Slovenije — ZIKS. Letos jih je 29. marca priredil na Rogli Unior iz Zreč, na njih pa je sodelovalo okoli 300 tekmovalcev iz 9 delovnih organizacij.

Naša ekipa je sodelovala v vesleslalomu in dosegla naslednje rezultate:

Zenske nad 30 let — 1. Irena Kodrun, moški 25—35 let — 1. Toni Krejan, moški 35—45 let — 1. Berti Zagernik.

Ekipno smo po starostnih kategorijah dosegli eno 1., eno 2., dve 3. in eno 4. mesto, v končnem vrstnem redu ekip pa smo za Gorenjem Muto dosegli drugo mesto.

Rajko Čegovnik

ŠAH

V Vuzenici je bilo 11. aprila izločilno šahovsko tekmovanje za Titov pokal. Sodelovalo je 14 ekip iz koroške krajine, med njimi Slovenj Gradec, Črna, Fužinar 1, Mežica itd. V nadaljnje tekmovanje se je uvrstil Dravograd, rezervna pa je Slovenj Gradec.

V prostorih Carinarnice pri Dravogradu je bil 12. aprila v organizaciji društva dravograjskih rekreatorjev hitropotezni turnir, na katerem je sodelovalo 32 šahistov. Vrstni red najboljših: Danilo Peruš (Fužinar) 25,5, Šmon 25, Špalir 24,5, Plimon in

Jakopič 23,5, Ognjanovič in R. Štumberger 23, J. Poberžnik 22,5, Burjak (Fužinar) 22 točk itn.

Končano je letošnje klubsko prvenstvo Fužinarja. Sodelovalo je 12 šahistov. Igralni čas je bil ena ura za igro posameznika. Zaslužno je zmagal J. Jesenek z 10 točkami. Sledijo: D. Peruš 8,5, Erjavec 8, Hrovatič 7,5, Komarica 7, Rotovnik 6,5, Burjak 6, Šalamun 5, L. Štumberger 3,5, Senica 2, Radivojevič in Rogina 1 točka.

Teče še prvenstvo v hitropoteznem šahu za leto 1986. Tekmovanje poteka v šahovski sobi na DTK vsak drugi in četrti ponedeljek v mesecu s pričetkom ob 16. uri. Po izidu te številke Informativnega fužinarja bosta v prvem delu tekmovanja še dva turnirja: 23. junija in 7. julija, nakar bo odmor. Drugi del se bo pričel 25. avgusta. Uspešnost po posameznih hitropoteznih turnirjih se točkuje za končno uvrstitev. Vabljeni! j-k

ALPINIZEM

Na vsakoletnem prvomajskem srečanju alpinistov v Paklenici je bilo splezanih veliko odličnih smeri. Opravljenih je bilo okoli 60 vzponov predvsem VI. in VII. stopnje.

Brane Vezovnik je prosto ponovil Slovensko smer (ocena VIII—), skupaj z Urško Šauer in z Robijem Korinškom pa je splezal Kanjon special (VII—) ter Hariramo (VII) in Harikrišno (VII—).

Franjo Pori in Dani Vezovnik pa sta 28. IV. splezala Ježa (VI+) in smer Sažeti (V+).

Od leve: Vehbi Tahiri, Brane Breznikar, Tomaž Robač

Od leve: Alojz Goligranc, Mirko Krančan, Hari Repotočnik

glavje zase. Ta človek je naš sodelavec in prijatelj **Alojz Goligranc**.

Tolikoletno sodelovanje na tej prireditvi bi lahko bilo deležno pozornosti širše slovenske športne javnosti, pa ni bilo tako. Organizacijski odbor se ni spomnil nanj, novinar, RTV Ljubljana, ki je zadolžen za šport in rekreacijo, pa mi je zatrdil, da Alojza Goligranca sploh ne pozna. Ob tej priliki naj omenim maratone treh src, ki se že 6 let vrstijo v Radencih, Bovcu in Kranju. Na vseh teh tekih v malem maratonu je Goligranc sodeloval in tudi na vseh zmagal, to je 18-krat. Zato je on absolutno najboljši tekač v malem maratonu v Sloveniji med veterani. Toda Korošci smo pač iz kota, ki ga javnost ne pozna.

Rezultat, ki ga je dosegla ekipa sindikata Železarne Ravne, je bil 2 uri 6 minut in je zadoščal za 7. mesto med veterani. Letos so tekli v postavi Alojz Goligranc (vseh 30 nastopov), Mirko Krančan (17 nastopov) in Hari Repotčnik. Ekipa občinskega sindikalnega sveta, za katero so tekli Brane Breznikar, Tomaž Robač in Tahiri Vehbi, pa je med mlajšimi ekipami dosegla s časom 1 ura 41 minut 2. mesto. Ta rezultat jim daje vse možnosti, da bodo prihodnje leto tudi zmagovalci. — Morda pa bodo Korošci le stopili iz anonimnosti.

Alojz Mlinšek

NAMIZNI TENIS

S prepričljivo zmago 7:2 nad Radnikom iz Velike Gorice so igralci Fužinarja uspešno sklenili prvenstvo v medrepubliški namiznoteniški ligi. Posebej v drugem delu prvenstva so se izkazali z dobrimi igrami. Od devetih srečanj so zmagali sedemkrat in izgubili le doma proti novemu prvoligašu Vitezu s 6:3 ter v gosteh z drugouvrščenim Lokomotivo iz Vinkovcev, tudi s 6:3. Tako je mlada ravska ekipa osvojila odlično 3. mesto, potem ko je v zadnjih kolih premagala doma Jajce s 6:3 in Radnik s 7:2 ter na gostovanju v Osijeku tamkajšnji Metalac OLT s 5:4.

»Kot novinci v tej konkurenci se takšnega uspeha seveda nismo nadejali, zato smo z uvrstitvijo pri vrhu lestvice tem bolj zadovoljni. Čeprav je ekipa še mlada, so fantje pokazali izjemno kakovost in vrline izkušenih igralcev, ki so posledica prizadevne vadbe pod strokovnim vodstvom trenerja Jamška. V prihodnji sezoni ne moremo pričakovati tako dobrih rezultatov, kajti poznala se bo odsotnost Marka Špegla, ki odhaja k vojakom. Kljub temu računamo, da se bomo v medrepubliški ligi obdržali,« je dejal tehnični vodja NTK Fužinarja Alojz Janežič.

V začetku maja je bilo v Zagrebu mladinsko državno prvenstvo, na katerem sta nastopila tudi igralca Fužinarja Darko Jamšek in Emil Sirovina. Slovenski igralci in igralke so na tem prvenstvu dosegli v celoti dobre uvrstitve. Med posamezniki je bil Jamšek 3., Sirovina pa 10. Slednji je doživel dokaj nesrečen poraz 2:1 proti drugouvrščenemu Benku iz Murske Sobote, čeprav je v prvem nizu vodil že 20:15, a vendarle niz izgubil. Podobna smola je spremljala Darka Jamška, ki je v polfinalu proti istemu igralcu, torej Benku, moral položiti orožje. Darko je izgubil prav tako z 2:1, nato pa v boju za bronasto odličje uspel premagati Jakšiča iz Lokomotive Vinkovci. Med dvojicami sta koroška igralca dospela do odličnega tretjega mesta, potem ko sta jima preprečila vstop v finale Ljubljancina Smrekar in Boldin. Jamšek je dosegel v Zagrebu uspeh tudi v igri mešanih dvojic, potem ko se je skupaj s Frelihovo iz Kranja uvrstil na 4. mesto.

Zavoljo uspešnih iger na tem državnem prvenstvu in v ligaškem tekmovanju je bil Darko Jamšek znova uvrščen v državno mladinsko reprezentanco, ki se je od 16. do 18. maja udeležila mednarodnega prvenstva Češkoslovaške v Vlašimu. V ekipi sta bila poleg igralca Fužinarja še Benko iz Murske Sobote in Jakšič iz Vinkovcev, fantje pa so imeli največ uspeha v ekipnem delu tekmovanja. Prebili so se v polfinale, kjer pa je sledil poraz z

reprezentanco Švedske. Med posamezniki je Jamšek izpadel v drugem kolu, potem ko je najprej izločil Madžara Nemetha. Pri dvojicah sta Jamšek in Benko izpadla že v uvodnem srečanju, prav tako pri mešanih dvojicah, kjer je Darko zaigral skupaj s Kranjčanko Frelihovo.

Sočasno je reprezentanca Slovenije, v kateri sta zaigrali Andreja Ojsteršek iz Hrastnika in Tanja Pandev iz Fužinarja, uspešno nastopila v Gliwicah na Poljskem, na mednarodnem študentskem prvenstvu. Ekipna zmagala je pripadla slovenski reprezentanci, Pandevova pa je skupaj z Ojsterškovo osvojila 1. mesto tudi v igri dvojic.

Tretji pozivni selekcijski turnir za mladince in mladinke iz severovzhodne Slovenije je bil 17. maja v Beltincih. Namiznoteniški igralci Fužinarja Kovaččeva in Placetova sta zaigrali v prvi kakovostni skupini in osvojili 2. oziroma 3. mesto. Pri fantih je dobro zaigral Ravenčan Lesjak, ki je bil v drugi skupini drugi.

Nastop Darka Jamška in Tanje Pandev na 40. državnem članskem namiznoteniškem prvenstvu v Novem Sadu, ki je bilo 24. in 25. maja, je bil nadvse uspešen. Fužinarjev igralec je v disciplini moških posamezno najprej premagal Beograščana Marovića s 3:1, nato pa izgubil s Poljakom iz Bačkega Gradišta. Jamšek je tako osvojil zelo solidno 18. mesto. Se bolje se je odrezal skupaj z Benkom iz Murske Sobote v igri dvojic. Po presenetljivi zmagi nad Štebihom iz Maribora in Koljajo iz Novega Sada sta se namreč Jamšek in Benko uvrstila med najboljših osem. Med ženskami je bila Pandevova 22. v igri posameznic. Jamšek in Pandevova sta se v mešanih dvojicah uvrstila med 8 najboljših.

SMUČARSKI SKOKI

V počastitev občinskega praznika je SK Fužinar izvedel 18. maja tekmovanje za pokal Svobodi in miru na 30-metrski plastični skakalnici v Dobji vasi. Zbralo se je 25 skakalcev iz Bra-

slovč — Andraža, Zahomca iz Avstrije, Fužinarja in Šmartnega na Pohorju. Po kategorijah so bili najboljši: med mlajšimi pionirji Oblak (Braslovče — Andraž) pred Jožetom Zagornikom iz Fužinarja. Med starejšimi pionirji so prva tri mesta osvojili Zahomčani, zmagal pa je Peter Rausch. Med mladinci je bil najboljši Frank iz Zahomca, med člani pa Janko Mogel iz Braslovč — Andraž, ki je dosegel tudi najdaljši skok na tekmovanju, 28,5 metra.

KEGLJANJE

V maju so sklenili prvenstvo koroške regije v kegljanju za dvojice. V treh nastopih na kegljiščih na Ravnah, v Slovenj Gradcu in na Prevaljah so naslove regijskih prvakov osvojili pri moških dvojica Podojsteršek-Mlakar iz Fužinarja in pri ženskih Ramšak-Tovšak iz Slovenj Gradca. Vrstni red: moški — 1. Podojsteršek-Mlakar, 2. Paradiž-Belaj, 3. Grabner-Borovnik (vsi Fužinar), 4. Oder-Strašek (Slovenj Gradec), 5. Parotat-Molčanik (Črna). Ženske — 1. Ramšak-Tovšak (Slovenj Gradec), 2. Španžev-Hafner (Fužinar), 3. Verbole-Polovšak (Korotan), 4. Cigler-Prinčič (Fužinar), 5. Černič-Ermenc (Slovenj Gradec).

Končani sta obe medobčinski kegljaški ligi, v katerih je nastopalo po 12 ekip. V A ligo so naslov prvaka osvojili kegljači Intesa, v B ligo pa SGV iz ravske železarne. Novi člani A lige so postali: SGV, DS SIS Ravne in Industrijski noži iz železarne, iz kakovostnejše skupine pa so izpadle ekipe: Prijatelji, Kograd in ekipa KŽK.

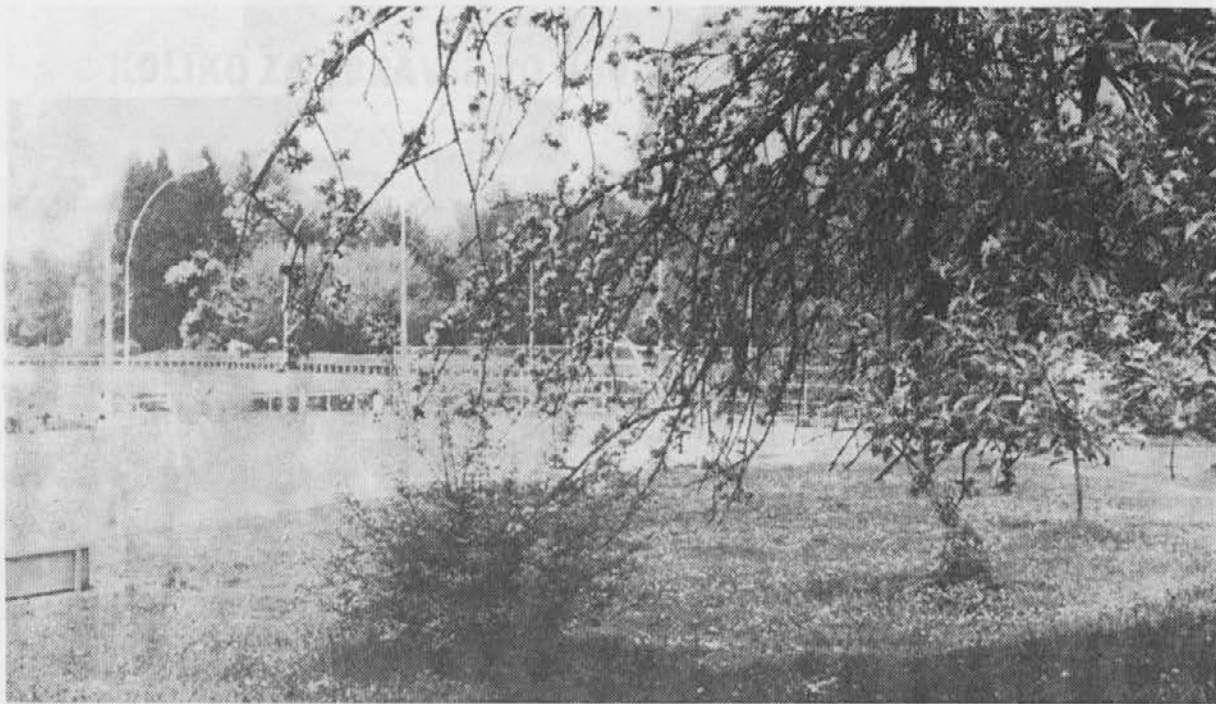
Vrstni red — A liga: 1. Intesa, 2. TRO Prevalje, 3. Obrtno združenje Ravne, 4. Stroji in deli I., 5. Rudnik Mežica II., itd. — B liga: 1. SGV žel. Ravne, 2. DS SIS Ravne, 3. Industrijski noži, 4. Elektrotehnične storitve, 5. Stroji in deli II., itd.

ROKOMET

Tudi v drugem spomladanskem delu prvenstva rokometiške Fužinarja niso zmagale. Mlada, neizkušena ekipa je tako prvenstvo v enotni republiški ligi končala na zadnjem mestu in bo v prihodnji sezoni nastopala v II. republiški ligi. Prav pa je, da sedanje mlade igralke ostanejo skupaj, saj so že pokazale dovoljeno nadarjenost, tako da lahko morda po nekaj sezonah znova zaigrajo v kakovostnejši skupini. Rezultati: Fužinar — Alples 13:28, Itas — Fužinar 23:14, Iskra — Fužinar 30:16 in Fužinar — Mlinotest 20:27.

Rokometaši Fužinarja bodo tudi v sezoni 1986/87 nastopali v II. republiški ligi. Ko to poročamo (26. 5.), prvenstvo še sicer ni pri kraju, toda zadnja zmagala Bakovcev v Šempetru in le ena osvojena točka Ravenčanov v Ormožu povesta vse. Dvoboj Bakovci — Fužinar je bržkone sklenjen, kajti le težko je verjeti, da bi pomurski rokometiški igralci v zadnjih dveh srečanjih, in to v Krogu in Veliki Nedelji. Ravenčani pa so v zadnjih dveh kolih igrali v gosteh pri Radgoni in doma z Aerom/Celje.

Rezultati: Fužinar — Velika Nedelja 35:24, Krog — Fužinar 20:27, Fužinar — Drava 33:15, Ormož — Fužinar 25:25.

Pri rokometnem igrišču

Bohota

NOGOMET

Nogometaši Fužinarja so sila slabo začeli spomladanski del prvenstva in se po porazu doma proti Dravinji iz Slovenskih Kojnic znašli celo na zadnjem mestu skupaj s ptujsko Dravo. Toda v nadaljevanju so zaigrali kot prerajeni in se s štirimi zaporednimi zmagami dokončno rešili izpada iz območne slovenske lige. Rezultati: Fužinar — Dravinja 0:2, Šmartno — Fužinar 0:1, Fužinar — Steklar 1:0, Ojstrica — Fužinar 1:2 in Fužinar — Drava 2:0. Do konca prvenstva so Ravenčani odigrali še dve tekmi, v Zagorju s Proletarcem in doma z Nafto iz Lendave.

Podobno kot njihovi starejši tovariši so se z dobrimi igrami odlikovali tudi mladinci Fužinarja v drugem delu spomladanskega prvenstva enotne republiške lige. V prvih štirih krogih so premagali le mariborski Kovinar, v naslednjih petih srečanjih pa so bili kar dvakrat uspešni doma in igrali dve tekmi neodločeno na tujem. Rezultati: Ilirija — Fužinar 1:1, Fužinar — Svoboda 1:0, Vozila — Fužinar 1:1, Fužinar — Ljubljana 3:0 in Maribor — Fužinar 2:1.

PLAVANJE

Mednarodnega mitinga Ilirije v Ljubljani, ki je bil 10. in 11. maja, se je udeležila tudi skupina plavalcev in plavalk Fužinarja. Doseženi rezultati so bili poprečni, trener Ravenčanov Duško Simonovič pa je bil zlasti zadovoljen z nastopi Ambroža, Kopove, Dijane Simonovič ter mladih Novkoviča in Medveška.

Le peščica Fužinarjevih plavalcev se je udeležila tekmovanja za pokal Plavalne zveze Slovenije, ki je bilo v Ljubljani 24. maja. Ravenčani zato v ekipnem delu niso uvrščeni, med posamezniki pa so se zlasti odlikovali: Bernard Pesjak s 1. mestom na 200 m prsno, Darja Kop je bila tretja na 200 m hrbtno, Dijana Simonovič pa tretja na 100 m delfin.

Sočasno so v Ljubljani podelili tudi priznanja PZS najuspešnejšim plavalcem in plavalkam v letu 1985. Od Ravenčanov so

jih prejeli: Aleksander Ambrož, ki je bil član reprezentance na EP, univerziadi in balkanskem prvenstvu, državni prvak na 100 m in 200 m hrbtno in 200 m mešano; Darja Kop, stalna državna reprezentantka, bila je 11. na evropskem mladinskem prvenstvu, in Dijana Simonovič, ki je bila članica štafete 4x100 m kravl na balkaniadi in je osvojila bronasto odličje, je pa državna prvakinja na 100 m delfin. Priznanje je prejel tudi fužinarjev trener Duško Simonovič za uspešno strokovno delo v plavalnem športu.

INVALIDSKI ŠPORT

V maju je invalidsko športno društvo Samorastnik pripravilo na Ravnah turnir za republiško prvenstvo v sedeči odbojki. Ravenčani so na turnirju zmagali pred ljubljansko Olimpijo, Kamnikom in Mursko Soboto. Za domačo ekipo ISD Samorastnik so nastopili: Davorin Kragelnik, Vlado Homan, Franc Medvos, Mario Kamnik, Franc Mihelač, Franc Polajner, Adolf Petrič, Janko Kokal in Peter Ozmeč.

Na meddruštvenem invalidskem tekmovanju na Ravnah, ki ga je 24. maja pripravilo domače ISD Samorastnik, so se zbrali invalidi športniki iz štirih društev. Tekmovanje je potekalo pod geslom Svobodi in miru '86 in bi naj bilo odslej vsako leto. Pomerili so se v štirih panogah: plavanju, kegljanju, streljanju in sedeči odbojki, največ uspeha pa sta imeli ekipi SDI Hrabri iz Zagreba in ISD Samorastnik, ki sta zbrali enako število točk. Tretji so bili SDI Ljubljana, četrta pa DI Radlje.

V posameznih panogah so zmagali: plavanje 1. Hrabri Zagreb, 2. Samorastnik. V domači ekipi so dobro plavali Ravenčana Vlado Homan in Tatjana Strmčnik ter Polonca Komar iz Črne. Pri kegljanju je zmagala prva ekipa Samorastnika pred Zagrebčani, v streljanju z zračno puško Ljubljana pred Zagrebčani in Ravenčani, v sedeči odbojki pa je bila najboljša reprezentanca Slovenije pred ISD Samorastnik in Hrabrim iz Zagreba.

Ivo Mlakar

PO POTEH VELIKANA SLOVENSKE BESEDE

Ravenski planinci so 26. aprila začeli poletno sezono izletov s pohodom po Vorančevi poti, ki ji nekateri pravijo tudi Hotuljska transverzala. Spomin na velikega pisatelja socialnega realizma je oživel že na začetku poti pri skulpturi Samorastnikov. Podobe Hudabivške Mete in njenega boja ter trpljenja, ki ji ga je povzročal Karničnik, so za hip prekini- le veselo spomladansko vzdušje med pohodniki. Nekaj težkega je padlo med nje, tako, kot je zapisal Voranc na koncu svoje povesti: »Da, to je bojni klic črnih kovačnic, prečnih jam, ožganih razgonov, stisnjenih zar, zapuščenih globač in kopišč... to je bojni klic zavrženega, prekletega rodu...«

Prežihov spomenik dopolni podobno kraja, ki je prežet z delom velikega pisatelja, misleca in humanista. Lepo sončno jutro je bilo kot naročeno za izlet po slikoviti poti, ki ji je trpljenje zatirane- nega rodu v preteklosti namenilo dosti manj lepo usodo. Boj za kosček kruha je bil trd in neizprosen. Pa kmalu zbledijo more- če misli in v izletnike se vrne ve- selo razpoloženje. Pot je zares lepa in vredna svojega imena; mimo Šrotneka zavije do Ivarč- kega jezera, kjer so pridne roke ravenskih železarjev naredile iz- redno lepo in urejeno rekreacijsko in izletniško točko. Prej zanemarjeni ribnik je spremenjen v zeleno obarvano jezero, ki je posebno slikovito pri pogledu z Uršlje gore — Gore kot ji pravijo domačini, ki je del te čudovite pokrajine tako kot njeni prebi- valci, ki so uspeli odbiti vse na- pade potujčevanja in kjer je zra- sel velikani slovenske besede. Le- pota okolice, topel spomladanski dan in spomin na Voranca so se dopolnjevali ter dajali utrip po- hodu, ki je primeren za vse, mla-

de in manj mlade, kot je pisalo na vabilu.

Kmetija na Koglu je bila na- slednja točka, znamenita po svo- jih treh lipah in temačni globači, Peklu, kjer je pastir Lovro na- bral šopek solzic svoji materi, če- prav ga je bilo groza tega kraja, kot je zapisal. Dogodek je opisal v črtici Solzice, biseru lepe besede. Tesnoba in strah, pa veselje, ker je dejanje zmogel, je opisano izredno občuteno in doživeto. Za- to je prav, da ponovimo nekatere pisateljeve stavke:

»Nenadoma me je čudna sila dvignila z mesta, kjer sem stal, in začel sem leteti čez polje proti Peklu... Šele ko sem bil spodaj, sem odprl oči.

Našel sem cele šope dehtečih solzic in jih začel hlastno trgati. Pri tem si nisem upal ozreti ni- kamor drugam. Poln neke svete tesnobe...

Ta trenutek je daljno sonce po- slalo svoj prvi sončni žarek na dvorišče in po njem se je razlila prelepa svetloba. Sredi te svetlo- be je stala mati, prečudno lepa in vsa ožarjena, kakor prikazen iz nebes. Planil sem prednjo s polnim naročjem cvetic...«

Pot se je nadaljevala po Kozar- nici, ki je bila vsa odeta v nepre- gledno pregrinjalo spomladanske- ga vresja, kar je vplivalo na raz- položenje izletnikov. Nad Kozar- nico še vsa bela in zasnežena Go- ra, pod njo pa rožnatordeče vres- je, nasprotja, ki se dopolnjujejo in naredijo pokrajino v zgodnji pomladi privlačno za še tako prevzetnega obiskovalca.

Pot, ki se začne na Prežihovini, se konča ob bistrem potoku Ho- tuljščici pri Kotnikovi bajti, kjer se je rodil Prežihov Voranc. Pri- jazni lastnik domačije, ki je tudi sam planinec, je pogostil vse po- hodnike z domačimi dobrotami, kar je v sedanjem času že redka navada.

Jože Žunec

Kadrovska gibanja

od 21. 3. do 20. 5. 1986

Od 21. marca do 20. maja 1986 se je število zaposlenih povečalo za 46 de- lavcev, največ v tozidih Jeklarna, Je- klovilarna in TSD. Tako je bilo 20. maja v železarni zaposlenih 6657 de- lavcev.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Hauptman Jože, ključ- avničar, Cvetković Ivan, NK dela- vec, Rajšp Mirko, Legnar Jurček, oba talilca — iz JLA; Josipović Ivan, gi- mnazijski maturant — prva zaposlitev; Pušpan Jože, zidar, Pranjič Zarko, rudar, Tripunović Slađen, prodajalec, Marzel Janez, mesar, Tomažič Zoran, Golubović Zlatko, Manojlovič Miladin, Perić Boško, Vardič Pero, Kuserbanj Ivan, Curin Franc, Kos Janez, Borov- čak Zdravko, NK delavci — iz druge DO; Kadič Bahrudin, ključavničar — iz tozda Monter.

JEKLOVLARNA — Hladnik Mar- jan, prof. telesne vzgoje, Nikolić Ne- nad, avtomehanik, Čurić Slavko, gi- mnazijski maturant, Mori Zdravko, Navodnik Bojan, zidarja, Strojnik Ivan, Begaj Avduhal, Čaušević Ismet, Jusufi Sherif, Mavrel Stanislav, Raz- potnik Vojko, Ahmetović Hasan, Skenderević Hasan, Mrak Darko, Bohnec Franc, Košič Sifet, Sajevec Marjan, Duraković Hilmiija, vsi NK

delavci — iz druge DO; Sinani Ke- majl, gimnazijski maturant, Vojvodić Radovan, livar, Asani Islam, NK de- lavci — prva zaposlitev; Turkuš Uroš, elektrotehnik, Pokrznik Jože, talilec, Vaukman Bojan, ključavničar, Ravber Dušan, NK delavec — iz JLA; Krapež Lucijan, NK delavec — iz inozemstva; Ozanić Ervin, ključavničar — iz tozda Monter; Merzdovnik Slavko, žerjavov- odja — iz delovne skupnosti KSZ.

VALJARNA — Krivograd Franc, NK delavec — ponovna zaposlitev v ZR; Zajc Ferdo, valjavec — iz JLA; Bo- žinovski Borislav, valjavec — iz druge DO; Pečnik Anton, NK delavec — iz tozda Jeklolvilarna.

KOVACNICA — Repas Janko, kovač, Prošt Ludvik, žarilec — iz JLA; Kobal Sergeja, NK delavka, Gutovnik Alojz, pripravnik — prva zaposlitev; Todorović Vinko, Plazovnik Drago, NK delavca — iz druge DO.

ORODJARNA — Riblič Andrej, fre- zalec — iz JLA.

KALILNICA — Gostenčnik Antoni- ja, NK delavka — iz druge DO.

TEŽKI STROJNI DELI — Đura Ma- ja, prodajalka — prva zaposlitev; Bunderla Boris, strojni tehnik — iz JLA; Stopenik Vekoslav, ključavni- čar, Cepelnik Danica, NK delavka — iz druge DO; Krevzel Hedvika, ključ- avničarka — iz tozda SGV; Krajnc Mirko, ključavničar — iz tozda ETS; Veršič Silvo, varilec — iz tozda Je- klarna.

STROJI IN DELI — Pfeifer Branko, Mlačnik Rudolf, NK delavec — prva zaposlitev; Jurovič Marija, NK delavica — iz inozemstva; Lipovnik Bernard, oblikovalec kovin, Polak Peter, strugar — iz JLA; Brnjilović Branko, strugar — iz druge DO; Robin Ivan, NK delavec — ponovna zaposlitev v ZR.

PNEVMATICNI STROJI — Erjavec Bojan, NK delavec — prva zaposlitev; Herga Janez, NK delavec — iz JLA; Ladra Ferdo, vrtalec — iz tozda Jeklovke; Kotnik Ivan, voznik — iz tozda Jeklarna.

VZMETARNA — Grobelnik Kamilo, kemijski tehnik — prva zaposlitev; Ignjatij Vitomir, Težak Vladimir, Miller Silvo, Hovnik Marija, NK delavci — iz druge DO.

ENERGIJA — Marzel Ivan, Zaje Silvo, monterja, Kotnik Stanko, strojni delovodja, Pevec Bojan, avtoklepar — iz druge DO; Seiti Darko, ključavničar — iz tozda TSD.

ETS — Černjak Peter, obratni elektriker — iz JLA; Božjak Zelimir, elektrotehnik, Irman Igor, RTV mehanik — pripravnik.

SGV — Vovk Danilo, avtomehanik, Rečnik Darko, NK delavec, Verhovnik Janez, ključavničar — iz JLA; Mandić Marko, Voda Stefan, Čorčić Emin, Mori Jakob, vsi ključavničarji, Rožej Bogdan, zidar — iz druge DO.

TRANSPORT — Čapelnik Emil, voznik viličarja — iz JLA.

TRO — Popović Milan, strugar — iz JLA; Ferlež Janez, ključavničar — iz druge DO.

ARMATURE — Svetina Silvo, ključavničar — iz JLA; Čavnik Viktor, rezkalec — iz druge DO.

KOVINARSTVO — Robnik Franc, NK delavec — iz JLA; Strašek Bogomir, strojni tehnik — ponovna zaposlitev.

RPT — Pirtovšek Miran, dipl. inž., pripravnik — iz JLA; Krof Pavla, dipl. ekonomistka, pripravnik — prva zaposlitev.

KOMERCIALA — Vidovič Ivo, NK delavec — iz JLA; Sisernik Darko, Drol Anton, Repas Branko, NK delavci — prva zaposlitev; Bertonec Alojz, ekonomist, Marin Alojz, NK delavec — iz druge DO.

KONTROLA KAKOVOSTI — Kričej Stefan, kovač — s poklicne rehabilitacije.

DRUŽBENI STANDARD — Koprivnik Nataša, zdravstveni tehnik, Jeromec Anica, gimnazijska maturantka — prva zaposlitev.

RAČUNOVODSTVO — Horvat Marjeta, ekonomistka, pripravnik — prva zaposlitev; Herič Mirjana, ekonomska tehnica — iz delovne skupnosti PFS.

GOSPODARJENJE — Pogorevnik Anton, strojni tehnik — iz TOZD TSD; Steharnik Jožica, dipl. ekonomistka — pripravnik.

KSZ — Vališer Majda, Sumah Marija, NK delavki, Strgar Andreja, tekstilna konfekcionarka, Medved Andreja, učiteljica telesne vzgoje — iz druge DO; Ramšak Janez, NK delavec — iz tozda Jeklarna; Zorman Anton, NK delavec — iz tozda Jeklilivarna.

MONTER — Sekolobnik Janez, Pajnik Stanko, ključavničarja, Pisknik Matjaž, strojni tehnik, Podgrajski Stefan, NK delavec, Staher Ljubo, ključavničar — iz JLA; Vidovič Zlatko, Matovina Josip, Sen Igor, NK delavci, Vidovič Rudi, monter, Kušej Franc, ključavničar, Kotnik Marijan, varilec, Tubić Seid, ekonomski tehnik, Planšak Alojz, avtomehanik — iz druge DO; Jaušovec Danilo, strojni tehnik — pripravnik; Kadiš Bogdan, dipl. inž. strojništva — iz tozda RPT.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Polovšek Anton, topilec EPZ — invalidsko upokojen; Cerkinaj Musa, Ivaštanin Željko, pripravljalec za litje — sporazumno; Senica Alojz, pripravljalec za litje — neuspešno poskusno delo; Kobale Milan, skladiščni delavec — samovoljno; Veršič Silvo, varilec — v TOZD TSD; Kotnik Ivan, voznik kulijs — v TOZD Pnevmatični stroji; Ramšak Janez, NK delavec — v delovno skupnost KSZ.

JEKLILIVARNA — Naglič Franc, livni žerjavovodja, Blodnik Alojz, strojni oblikovalec — starostno upokojena; Sibečnik Ignac, livar in talilec, Petrej Pavla, livarka-jedrarka, Tratnik Karolina, priprava peska — invalidsko upokojeni; Kotnik Marijan, sušilec jader, Vajdi Izidor, brusilec, Laznik Jože, žarilec, Golubović Ferid, Čerenak Miran, Schmiedhofer Jožef, NK delavci — v JLA; Todić Zoran, brusilec na rafami, Hladnik Marijan, prof., ročni brusilec — sa-

movoljno; Makić Žarko, brusilec na rafami — sporazumno; Pečnik Anton, NK delavec — v TOZD Valjarna; Zorman Anton, NK delavec — v delovno skupnost KSZ.

VALJARNA — Jehart Peter; ravnalet — mirovanje pravic; Eremit Miho, valjavec — invalidsko upokojen; Trup Jožef, čistilka, Plemen Ponigrac, Plemen Simon, oba valjavca, Gostenčnik Franc, ravnalet — vsi starostno upokojeni; Cufurovič Ismet, transportni delavec, Repnik Jože, valjavec, Borko Janez, odpremlnik — v JLA.

KOVACNICA — Uršelj Jernej, kurjač, Uršnik Franc, livni kladivovodja — invalidsko upokojena; Plis Adolf, delovodja — starostno upokojen; Mrak Franc, kladivovodja, Grile Janez, voznik manipulatorja — v JLA.

JEKLOVLEK — Ladra Ferdo, vrtalec — v TOZD Pnevmatični stroji.

KALILNICA — Jeseničnik Marija, čistilka — invalidsko upokojena.

ORODJARNA — Struc Martin, strugar — v JLA; Jehart Ivan, vodja orodjarne — izključen.

TEŽKI STROJNI DELI — Josipovič Martin, pripravnik — potek delovnega razmerja za določen čas; Hovnik Rajko, ključavničar — v JLA; Seiti Darko, ključavničar — v TOZD Energijska; Pogorevnik Anton, strojni tehnik — v delovno skupnost za gospodarjenje; Peršak Franc, varilec — mirovanje pravic.

STROJI IN DELI — Brezočnik Stefan, transportni delavec — invalidsko upokojen; Vezonik Danijel, rezkalec — v JLA.

INDUSTRIJSKI NOZI — Striker Marina, rezkalka — dana odpoved; Ozmec Mirko, rezkalec — potek delovnega razmerja za določen čas.

PNEVMATICNI STROJI — Kotnik Ivan, voznik mot. kulijs — umrl.

ENERGIJA — Vravnik Goran, pripravnik — potek delovnega razmerja za določen čas, Golčnik Branko, strojni — dana odpoved; Lončar Boris, ključavničar — v JLA.

ETS — Libnik Ivan, obratni elektriker — starostno upokojen; Snabl Kristijan, pomožni delavec — v JLA; Kastivnik Boris, dipl. oec., vodja PD — sporazumno; Krajnc Mirko, ključavničar — v TOZD TSD.

SGV — Berložnik Ernest, samostojni tehnolog, Verčok Filip, vodja skladišne službe — starostno upokojena; Stern Bernard, ključavničar — sporazumno; Merkač Franjo, ključavničar, Gorenšek Rok, transportni delavec — v JLA; Krevzel Hedvika, ključavničarka — v TOZD TSD; Večko Alojz, vzdrževalec orodja in naprav — umrl.

TRANSPORT — Šavc Marijan, voznik traktorja — v JLA.

TRO — Potočnik Jože, rezkalec — v JLA.

KOVINARSTVO — Volčanšek Slavka, NK delavka — invalidsko upokojena; Zerovnik Jožef, rezkalec — odpoved delavca; Pustoslavšek Janez, Poljanšek Edi, strugarja — v JLA.

RPT — Vrhovnik Franc, žagar — invalidsko upokojen; Mešnjak Valentin, konstruktor, Večko Ivan, dipl. oec., kalkulanti-analiti — sporazumno; Kadiš Bogdan, dipl. inž., glavni konstruktor — v TOZD Monter.

KOMERCIALA — Ogris Anton, žerjavovodja — invalidsko upokojen; Kričej Bojan, skladiščni delavec — sporazumno.

DRUŽBENI STANDARD — Vaukan Angela, blagajničarka — invalidsko upokojena; Nabernik Nežka, blagajničarka — umrla; Gostenčnik Janez, upravljalec RTC Ivarško-Ošven, Čapelnik Barbara, pomožna kuharica — potek delovnega razmerja za določen čas.

KSZ — Tomaž Anica, ref. za delovna razmerja — starostno upokojena; Anžek Ivan, vodja izmene gasilcev, Knap Ivanka, čistilka — invalidsko upokojena; Rosc Stanislav, sekretar za delo z delegacijami, Knapp Danica, kurirka — sporazumno; Merzdovnik Slavko, livar — v TOZD Jeklilivarna.

PFS — Herič Mirjana, pripravnik v Delovno skupnost za računovodstvo.

MONTER — Poderžan Herbert, sestavljalet materiala, Pšenčnik Drago, Spevan Mario, pripravljalec materiala, Naglič Srečko, pripravnik, Goligranc Vlado, NK delavec, Kotnik Robert, obdelovalec kovin — v JLA; Kajtazovič Janez, varilec, Lunežnik Zmago, monter, Vidovič Zlatko, Vidovič Rudi, NK delavca — samovoljno; Kadić Bahrudin, ključavničar — v TOZD Jeklarna; Ozanič Ervin, ključavničar — v TOZD Jeklilivarna; Golob Silvo, čistilec — sporazumno.

Kadrovska služba

ALOJZ VEČKO

Koroška zemlja sprejema danes v svoja nedra našega sodelavca Alojza Večka. Rodil se je 24. junija 1923. leta v številni družini na Brdinjah pri Kotljah, v kraju samorastnikov, ki je daleč naokoli poznan po dobrih in pridnih ljudeh. Svojo mladost je preživel na Brdinjah in Žerjavljah pod Uršljo goro. Poklica se je izučil v Novi Gradiški, kjer je nekaj časa živel pri sestri. Leta 1942 je bil nasilno mobiliziran, po vojni pa se je najprej zaposlil na okrajnem mizarstvu na Prevaljah. Od leta 1948 do začetka letošnjega leta je neprekinjeno delal v Železarni. Čez mesec dni, po 40 letih dela, bi imel vse pogoje za upokožitev.

Naš Alojz Večko je živel življenje polno in bogato za svojo družino, za svoje domače in prijatelje, za Ravne in železarno. Njegova življenjska pot se je zaradi krute bolezni žal prehitro zaključila. Usoda mu ni naklonila tistega, kar si vsakdo od nas želi, da bi po težko prehojeni življenjski poti in trdnem delu odšel v zasluženi pokoj, kjer bi v krogu svojih domačih v miru preživel večer svojega življenja.

Naš sodelavec Alojz Večko je delal v Železarni Ravne kot mizar za najzahtevnejša dela in nazadnje kot vzdrževalec orodja in naprav v tozdu Strojno gradbeno vzdrževanje. Bil je dober in vesten delavec, pri strokovnem delu pa vzor mladim generacijam. Svoje delovno okolje je zapustil tik pred upokožitvijo, ker je usoda hotela drugače. Iztrgala ga je iz naše sredine kruto in brezobzirno.

Zapustil je svoje najbližje: ženo Stefanijo in otroke Majdo, Lidijo, Stefana in Adija. Zapustil je sorodnike, sosedo, prijatelje in sodelavce. Umaknil se je tiho, tako, kot je živel. V nas je zapustil bolečino in praznino ob misli, da ga ni več med nami. Vendar čas teče naprej. Njegovo delo bo naš spomin, ki bo ostal zapisan z našo generacijo. Z vsako naslednjo pa spomin blede. Tako je naše življenje, ki ga vodita čas in usoda. Danes se poslavljamo od njega, jutri se bodo poslavljali od nas.

Dragi naš sodelavec! Naš spomin nate bo ostal. Hvala ti za vse, kar si dal železarni in kar si dobrega storil za naš kraj. Tudi krajanje Čečovja se te bodo spominjali kot dobrega in poštenega krajana, ki je s svojim delom pripomogel k lepšemu okolju in ureditvi kraja.

V imenu sodelavcev tozda SGV ter v imenu krajanov in DPO KS Čečovje izrekam globoko sožalje svojcem in najbližjim sorodnikom. Naj ti bo lahka koroška zemlja!

IVAN KOTNIK

Različni so pota usode in smrt ne vpraša za čas, za človeka, za trud, žrtvovanje ali lepoto življenja. Neizprosno poseže med nas in konča naše poti do ciljev, naša prizadevanja in boje.

Pokojni je z upornostjo preproste delavca prenašal svoje usode. V srcu je nosil ljubezen do svoje družine, do doma, za katerega se je razdaljal, modrost samouka, ki smo jo občudovali, vendar ne v celoti došli.

Ivan se je rodil 1. 1934 v Dobravi pri Slovenj Gradcu. Ker je bilo v družini več otrok, je bilo treba hitro prijeti za razna kmečka opravila in spoznavati življenje tudi z njegovih trpkih strani, spoznati resnico, da ni človeku nič podarjenega. Ni bilo časa za šolanje, le za delo.

Usoda ga je premetavala, delal je pri LIO v Dovžah, pri upravi cest Maribor, poskusil v velenjskem rudniku, končno pa se je ustalil na Ravnah. V železarni je začel delati kot pomožni delavec 1. 1956, nato je opravil izpit za žerjavovodja in opravljal to delo v Jeklarni. V ženi Mariji je našel zvesto sopotnico, ki mu je rodila dve hčerki. Ustvaril si je dom, ki si ga je tako želel in do katerega je prišel z odrekanjem.

Zaradi težkega fizičnega dela je postal invalid in bil poldrugi mesec pred smrtjo premeščen za voznika viličarja v tozda Pnevmatični stroji. Spoznali smo ga kot pridnega in vestnega sodelavca, ki ni nikoli odklonil dela. Ni tožil zaradi bolečin, odšel je na vi-dez zdrav, usoda pa nam ga je vrnila onemelega za vedno.

Bil je dober tovariš, bogat z izkušnjami, ki je do zadnjega iskal smisel življenja samo v delu. Poštenost in dobrota ne umre-ta, zato bo ostal spomin nanj med nami. Hvala ti za vse!

Družini, ženi in otrokom izrekam iskreno sožalje v imenu sodelavcev in družbenopolitičnih organizacij tozda Pnevmatični stroji.

Kršitve delovnih obveznosti

Skupna disciplinska komisija je v marcu in aprilu 1986 obravnavala naslednje kršitve delovnih obveznosti:

TOZD JEKLARNA

1. TOMINC Venčeslav, strojnik, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
2. SPASOVIĆ Milan, livni žerjavovodja, na delu se je pretepal, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.
3. KOVACEVIĆ Milenko, pripravilec za litje, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
4. POLOVŠAK Franc, 2. pomočnik toplice, zapustil delo, pobegnil prek ograje in poskušal odtujiti delovne čevlje, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece.
5. URANKAR Mirko, 2. pomočnik toplice, predčasno zapustil delo prek ograje, javni opomin.
6. HRIBNIK Avgust, 1. pomočnik toplice, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina, sodna izterjava.

TOZD JEKLOLIVARNA

1. PAVLOVIČ Drago, brusilec, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 3.096,80 din, sodna izterjava.
2. RAMŠAK Jože, nabijalec, malomarno ravnal z vrtilnim strojem in pri tem poškodoval sodelavca, javni opomin.
3. STROPNIK Vili, garderobier, poskušal odtujiti čistilna sredstva, javni opomin, suspenz je bil utemeljen.

TOZD VALJARNA

1. DRETNIK Drago, ravnalet, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.
2. ROŽIČ Franc, rezalec, na delo je prišel vinjen in se nedostojno vedel do delavcev VNS, javni opomin.

TOZD TSD

1. LESIČNIK Klara, transportna delavka, na delu je bila vinjena, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece, suspenz je bil utemeljen.
2. FISER Darko, ključavničar, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, zamujal na delo večkrat, javni opomin.
3. HARTMAN Marjan, voznik viličarja, na delu je bil vinjen, javni opomin, suspenz je bil utemeljen.

TOZD KOVAČNICA

1. VUKOVIČ Stanko, pomočnik plamenskega čistilca, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
2. KELEMAN Zoltan, pomočnik plamenskega čistilca, neopravičeno izostal z dela 1 dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 1 leto (večkrat v postopku).
3. SMREČNIK Pavel, pomočnik plamenskega čistilca, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
4. MIROSAVLJEVIĆ Dušan, brusilec, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.

TOZD ORODJARNA

1. JEHART Ivan, vodja Orodjarne, brez dovoljenja odpeljal brusilni stroj k sebi domov, prenehanje delovnega razmerja.

TOZD SID

1. KOKUČNIK Franc, transportni delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
2. PRIKERŽNIK Vinko, transportni delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.

TOZD VZMETARNA

1. FAJMUŠ Franc, odlagalec na napustni peči, vnašal alkohol, ga užival in bil vinjen na delu, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za dobo 1 leta.

TOZD TRO

1. CEPELNIK Adolf, vodja skladišča, sodeloval pri nedovoljeni prodaji odpadne medenine, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.
2. SUMNIK Jože, skladiščnik jekla, sodeloval pri nedovoljeni prodaji odpadne medenine, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 6 mesecev.
3. KRAMOLC Vili, rezalec na krožni žagi, sodeloval pri nedovoljeni prodaji odpadne medenine, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece.
4. PETRIČ Miha, vrtalec, sodeloval pri nedovoljeni prodaji odpadne medenine, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece.

5. SUŠNIK Bernard, avtogeni rezalec, sodeloval pri nedovoljeni prodaji odpadne medenine, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece.

6. VOGEL Janez, žagar, sodeloval pri nedovoljeni prodaji odpadne medenine, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za 3 mesece.

TOZD ENERGIJA

1. KRAJNC Marjan, klepar, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.
2. SKAFAR Jože, strojnik vodnih naprav, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

TOZD KOMERCIALA

1. KOTNIK Stefan, pomožni delavec, predčasno zapustil delo in preskočil ograjo, javni opomin.
2. CERENAK Franc, skladiščni delavec, neopravičeno izostal z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za dobo 1 leta.

DS KSZ

1. SKVORC Stjepan, obhodni nadzornik, prišel na delo vinjen, javni opomin.
 2. GOLICNIK Edo, vratar, na delovnem mestu je spal, javni opomin.
- Disciplinska komisija je v treh mesecih izrekla še 7 opominov, 2 delavca oprostila in 1 postopek ustavila.

Za pravno službo:
Sonja Slemnik

ZAHVALA UPOKOJENCEV

Društvo upokojencev Ravne na Koroškem in Klub upokojencev Železarne Ravne se zahvalujeta vsem sodelavcem naše železarne za pozornost, ki ste jo pokazali vsem svojim upokojencem z izplačilom denarne pomoči. Kot vas, tako tudi nas veselijo vsi naši skupni uspehi in se z njimi ponašamo. Železarna je bila uspešna na investiciji, za katero smo v mladosti marsikaj žrtvovali, in to nadpoprečno uspešno. Postalimo pomemben kolektiv naše domovine in taki ostajate tudi vi. Naša in vaša skupna želja je uspešno delo naše železarne.

Naše prizadevanje v zadnjem času je bilo predvsem usmerjeno k cilju, da se zakonite pravice upokojencev čimprej in čimbolj približajo načelom novega pokojninskega zakona. To pomeni, da naj bo za železarskega upokojenca njegova pokojnina taka, da bo ohranil sadove svojega prispevka tudi pri višini izplačila, ki ga je prejemal pri aktivnem delu. To nam ni uspelo povsem, delno zaradi predpisov, in se je zadnji dve leti položaj vseh upokojencev naglo poslabšal. To razliko čutimo v odklusu višine pokojnin od rasti osebnih dohodkov naše železarne.

Prav zato je bil nedavni sklep železarne, da se razdeli nekaj sredstev vsem njenim upokojencem, vreden pohvale in posnemanja, dokler se ne bo uveljavil način, da se to vprašanje uredi prek političnega sistema. Še več kot z materialnim učinkom pa ste dosegli z občutkom povezanosti z bivšimi sodelavci. Zato čutimo dolžnost, da se javno zahvalimo vam vsem. **Najlepša hvala!**

Društvo upokojencev
Ravne na Koroškem
Klub upokojencev
Železarne Ravne
Predsednik:
Anton Radušnik

ZAHVALA

Ob izgubi drage in ljube mame ter žene **Ane Ofić** se iskreno zahvaljujemo sodelavcem, Trg svobode 12a in b, za darovano cvetje, našemu orkestru za igrane žalostinke in gospodu župniku za lep pogrebni obred.

Zalujoči: mož Peter, hčerka Marjetka in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem Delovne skupnosti za računovodstvo za darovano cvetje in izrečeno sožalje.

Dora Enci

ZAHVALA

Pomoč človeka človeku je tisto, kar daje moč, kar nas v težkih življenjskih preizkušnjah še tesneje povezuje, nam pomaga, da zmoredno preživeti tudi bolečo izgubo, ki jo je povzročila nenadna, nesrečna smrt našega ljubljeneega sina in brata **Mateja**.

Vsem, ki so naši družini ob tej nenadomestljivi izgubi bili v pomoč in nepotrebno oporo, se od srca zahvaljujemo.

Zalujoča družina Podjavoršek

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame in babice **Elizabete Slanič** se zahvaljujemo vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in vence ter nam izrekli sožalje.

Hvala tudi gospodu župniku, pevcem Društva upokojencev ter Pihalnemu orkestru ravnenskih železarjev.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta in dedka **Bronislava Gajška** se vsem nekdanjim sodelavcem in godbenikom, ki so ga pospremili na poslednji poti, iskreno zahvaljujemo. Hvala za cvetje in sočustvanje.

Družina Gajšek

ZAHVALA

Vsem prijateljem, sosedom, sodelavcem TOZD SGV in sorodnikom, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pospremili pokojnega moža, brata, očeta, starega očeta **Jožefa Habra** na njegovo zadnjo pot, se toplo zahvaljujemo.

Prav tako gre zahvala župniku g. Jarošu za globoke besede slovesa, ki jih je namenil našemu dragemu pokojniku.

Habrovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža **Otmara Ferka** se najiskrenejše zahvaljujem osebu oddelka za intenzivno nego kirurgije v bolnišnici Slovenj Gradec, Pihalnemu orkestru ravnenskih železarjev, g. kaplanu za zadnje slovo, hišnemu svetu Četovje 51-52 ter sodelavcem, gasilcem GD Prevalje ter vsem, ki so se poslovlili od pokojnega na pokopališču.

Zalujoča žena Rozalija
z družino

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem sodelavcem krčilnih strojev in lahke kovačnice za darilo. Vsem želim še veliko uspeha in složnosti pri delu.

Dominik Čerenak

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavkam in sodelavcem tozda Jeklolivarna — jedrarna za lepa darila in iskazano pozornost. Vsem želiva veliko medsebojnega razumevanja, zdravlja in delovnih uspehov.

Dragica Tratnik in Pavla Petrej

OBVESTILO

Prosimo svojce umrlih podpor-nih članov orkestra ali pristojne delavce v tozkih in delovnih skupnostih, da nam zaradi pravočasnega obveščanja godbenikov in naročila avtobusa sporočajo čas pogreba vsaj 24 ur pred pričetkom pogrebnih svečanosti.

Sporočila oddajte predsedniku orkestra tov. Janezu Plohu (int. tel. 633).

Za razumevanje se najlepše zahvaljujemo.

Pihalni orkester
ravnenskih železarjev

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V JUNIJU IN JULIJU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Kotlje in Dravograd bodo v juniju in juliju predvidoma predvajali naslednje filme:

- VZTRAJNO ZAPELJEVANJE — am. akcijski, 13. do 24. 6.
OBSODBA — ameriški, 17. do 27. 6.
ZELENI PEKEL — brazilsko-nemški avanturistični, 19. do 29. 6.
ZABAVA PRI LARRYJU — angleška komedija, 19. do 30. 6.
NEZVEŠTO TVOJA — ameriška komedija, 19. do 30. 6.
NEWYORSKI RAZPARAC — italijanska kriminalka, 19. do 29. 6.
TEKSASKI RANČER McGUIRE — ameriški akcijski, 25. 6. do 9. 7.
FANTOVSKI VEČER — ameriška komedija, 26. 6. do 7. 7.
REKA — ameriški, 25. 6. do 7. 7.
NEPREMAGLJIVI VU DANG — hongkonški karate, 27. 6. do 6. 7.
ORGIJE V CARSKI VASI — nemški erotični, 26. 6. do 7. 7.
HOJA V SENCJI — francoska komedija, 26. 6. do 7. 7.
NOŽ ZA PROSTITUTKE — angleška grozljivka, 1. do 10. 7.
POLICAJ NA ROBU ZAKONA — francoski akcijski, 3. do 16. 7.
LARIFARI ZAJČEK — ameriška risanka, 5. do 14. 7.
KAJ BOŠ V TEJ POSTELJI — ameriška komedija, 9. do 23. 7.
ZENSKA V RDEČEM — ameriška komedija, 10. do 21. 7.
ISKANJE V VESOLJU — ameriški znanstvenofantastični, 10. do 22. 7.
MATA HARI — ameriški vohunski, 10. do 21. 7.

Koroški kinematografi
Prevalje

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot mesečnik v nakladi 6500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek.
Telefon: 861 131, int. 304.

Tiska: CGP Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72 in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-172 prosto plačila prometnega davka).

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jaš, H. Merkač, N. Žunec in kadrovska služba

IZ OBČINE IN REGIJE

V železarni smo med ukrepe za izboljšanje delovne in tehnološke discipline vključili tudi boj proti alkoholizmu. Ugotavljamo, da se ne spoštujejo dogovori in odloki, predvsem odlok o prepovedi točenja alkoholnih pijač pred sedmo uro zjutraj in mladostnim osebam.

ADAPTACIJA OSNOVNE ŠOLE FRANJA GOLOBA

Adaptacija osnovne šole na Prevaljah je prva na prednostni listi izgradnje objektov družbenega pomena. V prvi fazi bi dogradili šolo in tako pridobili 1158 m² dodatnih površin za 9 učilnic, jedilnico, kuhinjo, shrambo, 10 kabinetov, knjižnico in pomožne prostore. V drugi fazi bi adaptirali telovadnico.

POSLOVNI REZULTATI GOSPODARSTVA OBČINE RAVNE V LETU 1985

Poprečni čisti OD na delavca mesečno je znašal 58.734 din oz. 109,3% več kot v letu pred tem. Cene na drobno so se zvišale za 79,3%, cene življenjskih potrebščin pa za 79,4%.

Industrijska proizvodnja je povečala svoj obseg za 4,1%, načrtovano pa je bilo 3,5–4% povečanje. Ustvarjeni dohodek 20.768 milijonov din je za 96,4% večji kot v letu 1984.

Z izgubo je poslovno leto zaključil le tozdr Rudarski obrati, in sicer v višini 109.335 tisoč dinarjev. Pokrili so jo iz skupnih rezerv Rudnika Mežica.

PODRUŽNIČNA ŠOLA PODPECA

Osnovna šola Črna je obravnavala vprašanje nadaljnjega obstoja ali začasne ukinitve podružnične šole v Podpeci zaradi izredno nizkega števila učencev in neprimernosti šolske zgradbe. Predlagajo, da o tem zavzamejo stališča vse družbenopolitične organizacije in jih posredujejo OŠ MILOŠA LEDINEKA v Črni, ki bo o zadevi dokončno odločila.

(Vir: Referalne informacije INDOK centra, št. 4/1986)

PTICE SO NJIHOVE PRIJATELJICE

OB OBČNEM ZBORU DRUŠTVA ZA VZGOJO IN VARSTVO PTIC MEŽIŠKE DOLINE

PREVALJE, 26. 4. 1986

Društvo je bilo ustanovljeno že pred dvajsetimi leti. Sprva je bilo zelo aktivno, saj je skrbelo za »notranje« in »zunanje« ptice (prirejalo je tudi razstave ptic). V zadnjih letih je bila njegova dejavnost manj opazna tudi

zaradi kadrovske težave v upravnem odboru. Društvo je izgubilo stike z Zvezo društev za vzgojo in varstvo ptic Slovenije (združenje nad 30 društev, v Jugoslaviji jih je okoli 70), zato ga je zveza leta 1984 izbrisala s svojega seznama. A dokaj neupravičeno, saj so se člani usmerili v delo z »zunanji« pticami (z »notranji« naj se kot s hobiizmom ukvarjajo po mestih).

Belo — črno

Osnovna dejavnost društva je skrb za preživetje ptic pozimi (čeprav se pojavljajo mnjenja, da ptice preživijo tudi brez človekove pomoči). V zimi 1985/86 so nakupili 1500 kilogramov sončničnih semen in skoraj vse tudi prodali — seveda ne le svojim članom. Skrb za varstvo ptic je velikega gospodarskega pomena, čeprav sama po sebi ne zagotavlja ekonomske neodvisnosti društva. Le-to zato pobira tudi prostovoljne prispevke, članarino in prodaja koledarje ter značke. Kljub obširnemu prostoru, ki ga društvo »pokriva«, bi verjetno kazalo dejavnosti popestriti in razširiti (npr. skrb za gnezdenje, varni pomladanski in jesenski prelet, ohranitev naravnega biotopa) in se še bolj opreti na člane (skupno jih je 200, od teh kar 120 na Prevaljah). Občnega zbora se jih je namreč udeležilo le okrog 15 (kar je najverjetneje posledica slabe obveščenosti).

Na občnem zboru so podelili tudi diplome za večletno prizadevanje. Prejeli so jih Adolf Peter, Franc Gošer, Feliks Kavčič, Marija Tašič, Ana Erjavc, Anton Potočnik, Ana Germ, Ivan Brložnik, Jakob Vrhovnik, Alojz Plešej in Marjana Štrekelj.

Andreja Čibron

PET MINUT ZA LEPOSLOVJE

OBEŠENJAŠKE IN OBEŠENE

Izbor TUNELI

Zmeraj sem ljubil tunele, to nenadno slovo svetlobe, hipno skrčenje razlitega telesa, ki išče svoje roke v zemlji. To dušo snega, ko zamre glas in v pričakovanju diha preskoči kakor iskra.

Ljubil sem jih s konicami prstov, kjer se včasih zasvetijo majhna sonca, kadar se v temi begotnih dotaknejo deklinskih kolien.

In predvsem sem jih ljubil zato, ker so v njih izginili znani obrisi vlaka, dirjajočih sklepov oken, in mi je v ušesih zašumela ladja, ki se na njej sončni bog vozi skozi pokrajine mojih duš od prvega vzhoda in še malo ni gotovo, kako se bo ta pot končala.

ZLOŽLJIVE PIVSKE KLOPI

Režejo režejo, vse se iskri, pogled obrnjen vstran, pa saj niso kosti, je železo je jeklo, ubiti glas zvezdne meglice, boleče vrtenje, rezilne plošče, ki se v drob zasadi.

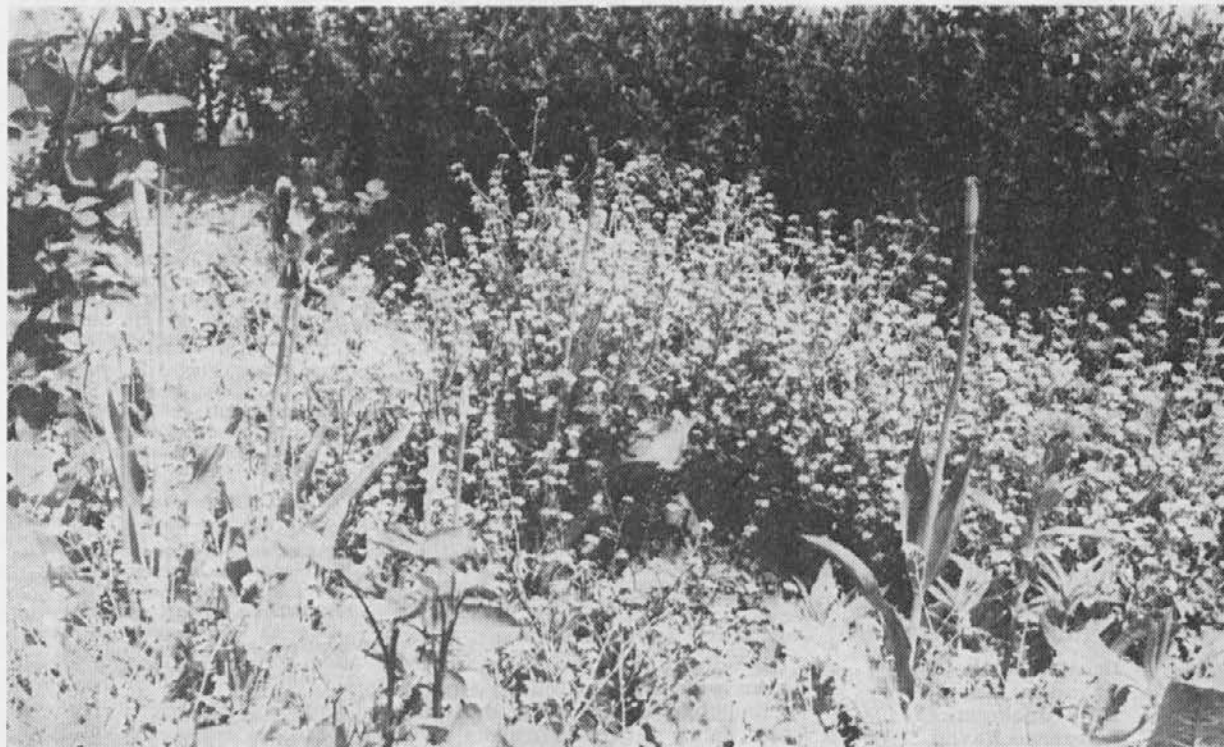
Režejo, delajo majhne klopi, s katerih človek več ne vstane, kar sedi in sedi, ko si roj isker, v pivu žejo gasi.

ZAKAJ PA NI RAJŠI?

Zakaj pa ni rajši kihnil Bog, namesto da se je mučil s stvarjenjem? Ker ni imel nikogar, ki bi mu zaklical: Na zdravje!

Ampak kdo pravi, da nismo pripršeli iz nosa in smo se zato naučili dihati! Kdo pravi, da se nismo naučili govoriti za čas prihodnjega kihanja!

Franc Pečnik

Vse cveti